

El vocabulari del cos humà en llengües austronèsies

Treball de final de grau

Autor: Andreu Vaqué Villegas
Director del treball: M. Carme Junyent
Tutor del curs: M. Carme Junyent

Grau de Lingüística
Facultat de Filologia
Universitat de Barcelona
Curs 2015-2016

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Índex

1	Introducció	1
1.1	Les llengües austronèsies	9
1.2	Demografia	9
1.3	Geografia	11
1.4	Taxonomia	15
1.5	L'estudi de les llengües austronèsies	16
1.5.1	Les notes de vocabulari dels primers exploradors de la Polinèsia	16
1.5.2	Els primers treballs lingüístics a Madagascar	16
1.5.3	Dades del sud-est asiàtic	16
1.5.4	Els estudis sobre llengües austronèsies	16
1.6	L'estudi del vocabulari de les parts del cos	18
2	Objectius	19
3	Metodologia	20
3.1	Les llengües	20
3.2	Vocabulari	20
3.3	Fitxes	20
3.4	Diccionaris	21
3.5	Enquestes	22
3.6	Dificultats	23
3.6.1	Trobar els diccionaris	23
3.6.2	Diccionaris no analitzats	24
3.6.3	La tria del vocabulari	24
3.6.4	Afegir caselles que no tenia previstes	25
3.6.5	Traduir el vocabulari a l'anglès, al francès i al malai per buscar-lo als diccionaris	25
3.6.6	Cercant les paraules	26
3.6.7	Dubtes en les traduccions	29

	3.6.8	Dubtes en les conceptualitzacions	29
	3.6.9	El volum de les dades	30
4		Vocabulari multilingüe del cos humà	31
	4.1	Guia per llegir els mots austronesis	31
	4.2	Índex de mots	32
	4.3	Índex de llengües	33
	4.4	Llengües Aru	35
	4.5	Llengües Barito	37
	4.6	Llengües Batàniques	41
	4.7	Llengües Borneanes Septentrionals	43
	4.8	Llengües de les Cèlebes	51
	4.9	Llengües del Centre de Maluku	53
	4.10	Llengües Filipines Centrals	55
	4.11	Llengües Flores-Lembata	61
	4.12	Llengües Formosanes	63
	4.13	Llengües Gorontalo-Mongondow	71
	4.14	Llengües Halmahera-Cendrawasih	73
	4.15	Llengües Kalamian	75
	4.16	Llengües Kayan-Murik	77
	4.17	Llengües Kei-Tanimbar	79
	4.18	Llengües Land-Dayak	81
	4.19	Llengües Luzon Centrals	83
	4.20	Llengües Luzon Septentrionals	85
	4.21	Llengües Malayo-Polinèsies Centrals	89
	4.22	Llengües Malayo-Sumbawa	91
	4.23	Llengües Manide-Inagta	103
	4.24	Llengües Minahasan	105
	4.25	Llengües Mindanao	107
	4.26	Llengües Mindoro Meridionals	109
	4.27	Llengües Oceàniques	111
	4.28	Llengües Sama-Bajaw	133
	4.29	Llengües Sangiric	135

4.30	Llengües Sulawesi Meridionals	137
4.31	Llengües Sumatranes Nord Occidentals	139
4.32	Llengües Sumba-Flores	143
4.33	Llengües Sunda-Sulawesi	145
4.34	Llengües Timor-Babar	149
5	Conceptualització	151
5.1	Com es conceptualitza	151
5.1.1	Delimitació	151
5.1.2	Inclusió	151
5.1.3	Diferenciació	152
5.2	El cos dels humans i el dels altres animals	152
5.2.1	Paraules que serveixen per tots els animals	153
5.2.2	Parelles animal-humà	154
5.3	Els eixos	155
5.3.1	Eix vertical: dreta i esquerra	155
5.3.2	Eix horitzontal: braç i cama	155
5.4	El pèl	157
5.5	La cara	159
5.5.1	Ull i cara	159
5.5.2	Pestanya i parpella	161
5.5.3	Barbeta i mandíbula	161
5.5.4	Galta i mandíbula	162
5.5.5	Llavi	162
5.5.6	Dent	162
5.6	El coll	163
5.7	Les extremitats	163
5.7.1	Parts hiperònimes i parts hipònimes	163
5.7.2	Conceptualització de les extremitats	164
5.8	Les articulacions	166
5.8.1	Conceptualització de les articulacions	167
5.9	Els dits	169
5.9.1	Noms individuals dels dits	169

5.10	Les parts del braç i de la mà	170
	5.10.1 Dit de la mà	171
	5.10.2 Avantbraç i braó	171
5.11	Les parts de la cama i del peu	172
	5.11.1 Dits i ungles del peu	172
5.12	La possessió	173
5.13	Altres conceptes	173
6	Morfologia	175
6.1	Mots simples	175
6.2	Mecanismes morfològics	176
	6.2.1 Composició	176
	6.2.1.1 Arrel principal + arrel complementària, ordre del 96,3% de les llengües estudiades	176
	6.2.1.2 Arrel complementària + arrel principal, ordre del 3,7% de les llengües estudiades	177
	6.2.1.3 L'ordre s'adiu a la classificació genètica	177
	6.2.1.4 Assimilacions produïdes a conseqüència de la composició	178
	6.2.1.5 Detall dels compostos	179
	6.2.2 Reduplicació	182
	6.2.3 Canvis a l'arrel	185
	6.2.4 Afixació	185
	6.2.4.1 Prefixació	186
	6.2.4.2 Sufixació	186
	6.2.4.3 Interfixació	187
6.3	Possessió	187
6.4	Compostos i derivats que no hem pogut entendre	188
7	Relació semàntica amb el món	190
7.1	Sinonímia	190
	7.1.1 Geosinònims	190

	7.1.2	Registres	191
		7.1.2.1 Registre científic o especialitzat	191
		7.1.2.2 Els tres registres	192
		7.1.2.3 El llenguatge cerimonial	193
	7.2	Diversos significats	194
		7.2.1 Polisèmia	194
		7.2.2 Homonímia	194
		7.2.3 Distingir polisèmia d'homonímia	194
	7.3	Extensió de significat	195
		7.3.1 Metonímia	195
		7.3.2 Metàfora	196
		7.3.3 Extensions de significat de les parts del cos vers altres conceptes	196
		7.3.4 Eufemismes	197
		7.3.5 L'el·lipsi	197
		7.3.5.1 La llet	198
		7.3.5.2 La cella i el front	198
		7.3.5.3 El braç	199
	7.4	Intensió de significat	199
		7.4.1 Ús de la reduplicació	199
8	Diacronia		200
	8.1	Paraules patrimonials	200
	8.2	Manlleus	200
		8.2.1 Procedència dels manlleus	206
		8.2.2 Llengües que més han manllevat	207
		8.2.3 Possibles explicacions al fenomen del manlleu en el si del vocabulari del cos humà	208
	8.3	Comparació lèxica	209
	8.4	Evolució del lèxic	210
	8.5	Efectes de la criollització al vocabulari del cos humà	211
9	Conclusions		214
10	Bibliografia		216

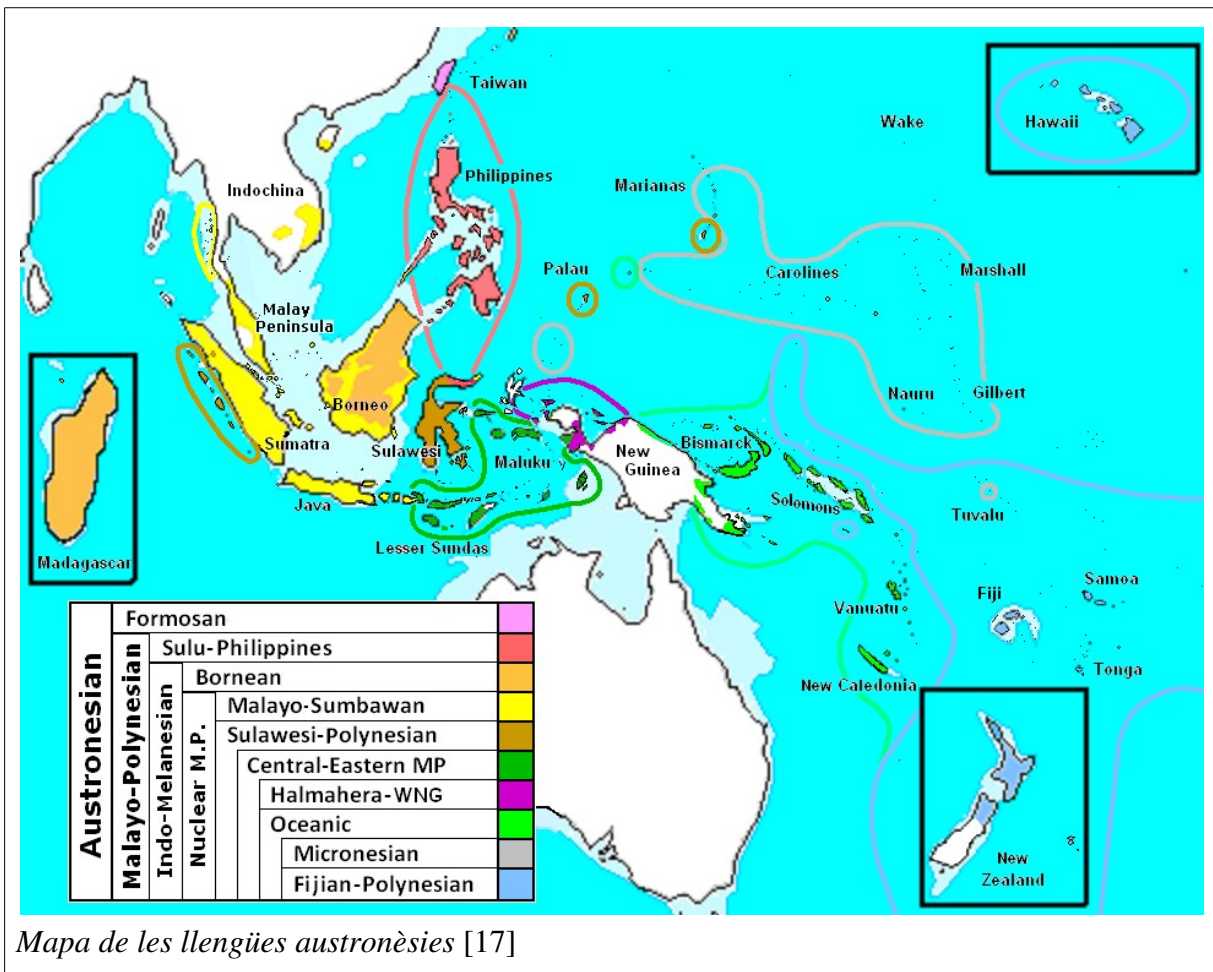
Quan aprenem una llengua entrem en contacte amb una nova concepció del cos humà: comencem a aprendre el vocabulari de les parts del cos en aquest idioma i descobrim coses que són diferents de la nostra llengua. Potser esteu aprenent rus i teniu una sorpresa quan veieu que *pyka* (*ruká*) vol dir alhora mà i braç, o quan estúdieu les parts del cos en japonès coneixeu la paraula *あし* (*ashi*), que inclou el peu i la cama. Altres persones s'han quedat de pedra en descobrir que l'ungla en xinès és l'armadura del dit, ja que unglà es diu *指甲* (*zhǐ jia*): literalment *zhǐ* vol dir dit i *jia* vol dir armadura. Si us atureu a pensar què voleu dir exactament amb la paraula dit, us adonareu que és un mot que serveix per referir-se a vint parts del cos diferents: cinc extensions de la mà dreta, cinc extensions de la mà esquerra, cinc extensions del peu dret i cinc extensions del peu esquerre. Com que és la vostra llengua, no us sembla estrany, però si us ho mireu des de fora, podeu admetre que realment és especial i us podeu començar a preguntar perquè és així. Segurament comencem a prendre consciència d'aquest detall estudiant les parts del cos en anglès i adonant-nos que una cosa són els *fingers*, situats a les mans, i una altra cosa diferent són els *toes*, situats als peus. Per alguna cosa, els anglesos necessiten fer aquesta distinció i veuen aquestes parts més diferents de com les veieu. Després de preguntar-vos com pot ser això, podeu mirar-vos-ho amb humor i preguntar-vos perquè no tenim un nom diferent pels dits de la mà dreta, els de la mà esquerra, els del peu dret o els del peu esquerre. I no podria existir una llengua que tingués un nom diferent per cada dit? Al capdavant són parts diferents. O no?

Tots els humans, vinguem d'on vinguem, tenim en essència el mateix cos, el cos d'un ésser humà, que s'assembla en més o menys mesura al cos dels animals. Tanmateix, el vocabulari del cos humà de les diferents llengües del món ens demostra que els humans veiem el nostre cos de manera diferent segons la nostra cultura. Com més diferent és la cultura, més diferent és el vocabulari del cos humà. És precisament això el que volem investigar en aquest treball: com construeixen les diferents llengües del món el vocabulari del cos humà. Però no treballarem amb totes les llengües del món, sinó que ens centrarem en les llengües de la família austronèsia.

1 Introducció

1.1 Les llengües austronèsies

Les llengües austronèsies (del llatí *auster* “sud” i del grec νῆσοι *nēsoi* “illes”) són llengües genèticament emparentades que es parlen a Madagascar (de Mogadishu, capital de Somàlia), al sud-est asiàtic i a l'Oceà Pacífic. Vegem-ne la distribució en un mapa:

1.2 Demografia

Les llengües amb més parlants de la família són:

1. **Malai** (o indonesi), 250 milions
2. **Javanès**, 80 milions

3. **Sundanès**, 40 milions
4. **Tagàlog** (o filipí), 30 milions
5. **Cebuano**, 22 milions
6. **Malgaix**, 18 milions
7. **Madurès**, 14 milions

El javanès és la llengua amb més parlants nadius, però si comptem també els que han après la llengua, el malai en suma més que el javanès. De fet, el malai té més gent que el parla com a segona llengua que com a primera. Amb vint milions de parlants nadius, es trobaria en la cinquena posició, però el seu paper de llengua franca fa que sigui la llengua comuna de molta gent del sud-est asiàtic que parla centenars de llengües diferents. Hem de tenir en compte que el malai (amb el nom d'indonesi) és la llengua oficial d'Indonèsia, el quart país més poblat del món: té 242 milions d'habitants. El malai també és oficial a Malàisia, Brunei, Singapur i les Illes Keeling.

També es qualifica de llengua franca el tagàlog, que, juntament amb l'anglès, és (amb el nom de filipino) la llengua oficial de les Filipines (de Philipus, el nom Felip en llatí, pel rei Felip II de Castella), on també conviuen moltíssimes llengües. Les Filipines, amb 99 milions d'habitants, és el segon país de parla austronèsia més poblat.

Jawa és l'illa més poblada d'Indonèsia: alberga gairebé el 60% de la població de l'estat, ni més ni menys que 143 milions d'habitants. Aquesta població es reparteix en tres llengües: el sundanès, el javanès i el madurès, que tenen totes un gran pes demogràfic. El tercer país més poblat de l'àrea austronèsia és Madagascar, amb 21 milions d'habitants, dels quals pràcticament tots parlen el malgaix.

L'illa de Hainan, on es parla el tsat, l'única llengua austronèsia de la Xina [15]

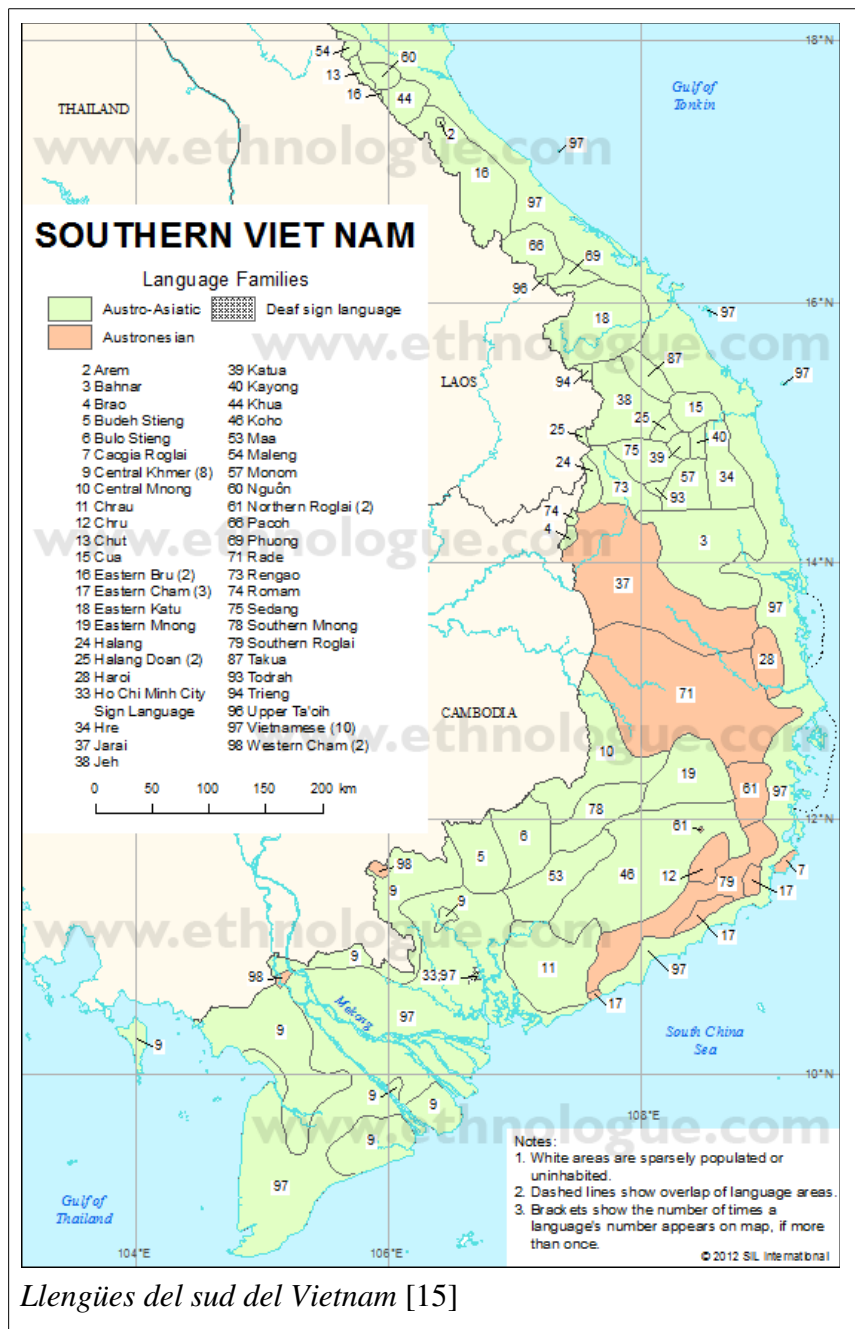
1.3 Geografia

Les llengües austronèsies es parlen des de Madagascar, on es parla el malgaix, fins a l'illa de Pasqua, on es parla el rapanui. Des de Madagascar fins a les illes Keeling¹, hi ha un buit de llengües austronèsies. Ocupen la majoria de les illes dels oceans Índic i Pacífic, però no pas totes. Per recollir dades sobre llengües austronèsies, és important localitzar les llengües de la família i no confondre-les amb les de les altres famílies. Per això farem un recorregut pel territori i identificarem les famílies lingüístiques que s'hi troben.

- **Xina:** hi ha una llengua austronèsia: el tsat, la llengua de l'illa de Hainan.

- **Taiwan:** es parla el hokkien, el hakka, el mandarí i el fuzhou, que són llengües sinotibetanes. Hi catorze llengües austronèsies parlades per un 2% de la població que viu escampat per tota l'illa.

- **Vietnam:** es parlen catorze llengües austronèsies al sud del país.

Llengües del sud del Vietnam [15]

¹ Les illes Keeling també s'anomenen illes Cocos. Estan situades a l'hemisferi sud de l'Oceà Índic i formen part de l'estat australià. No s'han de confondre amb les illes Cocos de Costa Rica ni amb les Illes Coco de Birmània. Diem que són de parla austronèsia perquè actualment s'hi parla el malai, així com també l'anglès. Aquest malai, però, no s'ha originat a l'arxipèleg, ja que va estar deshabitat fins al segle XIX.

- **Tailàndia** (del tailandès *ໄທ* "llibertat" o "gent" i de l'anglès *land* "terra"): es parlen quatre llengües austronèsies al sud del país: cham, malai, moken i urak lawoi'.

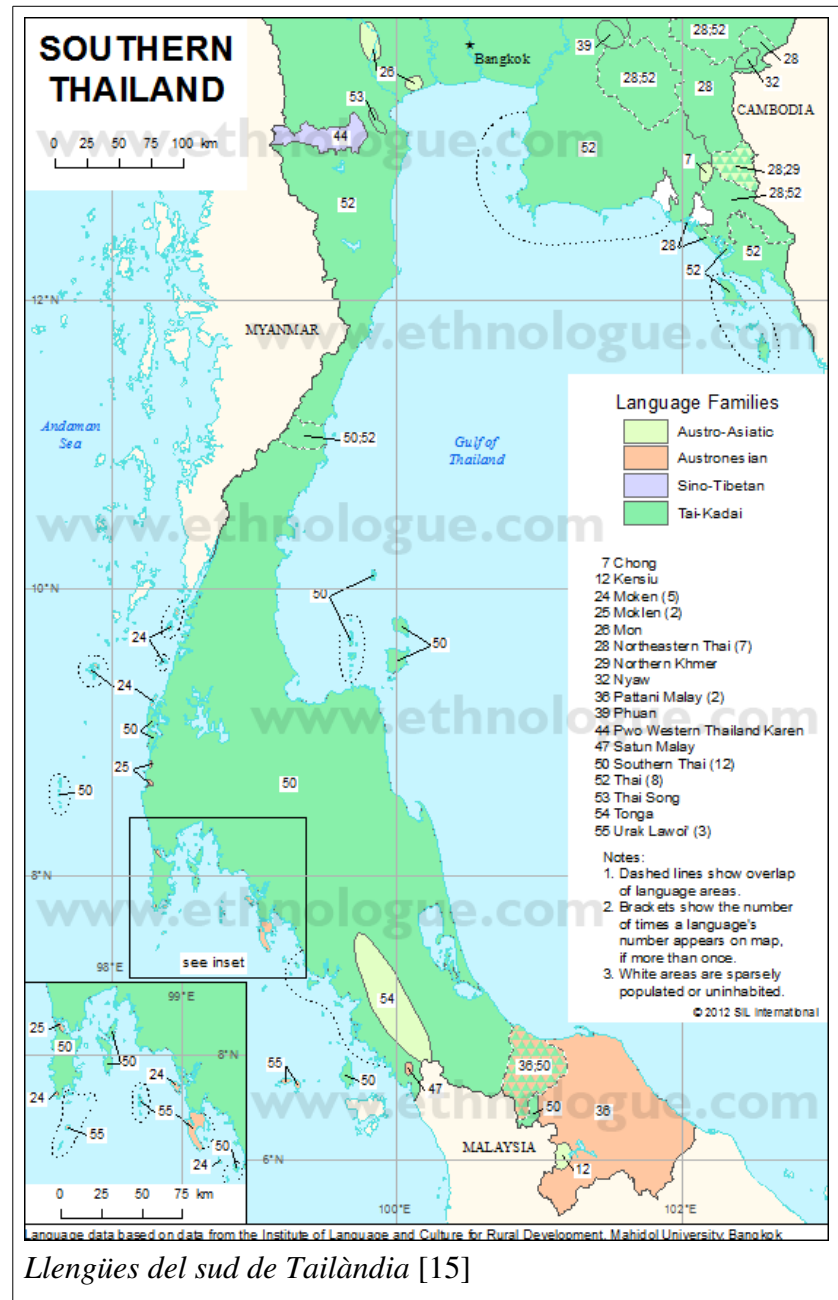
- **Malàisia** (del tamil *malai* "muntanya"): Hi ha 114 llengües austronèsies. A la península de Malacca es parla el malai a l'istme i la costa. Al centre de la península i a una línia costanera del sud-est es parlen llengües austroasiàtiques. A la resta de Malàisia totes són austronèsies.

- **Indonèsia** (del grec *ινδός νῆσος* "illa índia"): Hi ha 483 llengües austronèsies. A l'arxipèlag de Papua es parlen llengües de quinze famílies diferents, onze llengües aïllades i unes setanta llengües austronèsies.

Al nord de l'arxipèlag

de Maluku es parlen llengües halmahera i vuit d'austronèsies. A l'illa d'Alor es parla la llengua alor, que és austronèsia, i llengües Alor-pantar. A la resta d'Indonèsia totes són austronèsies.

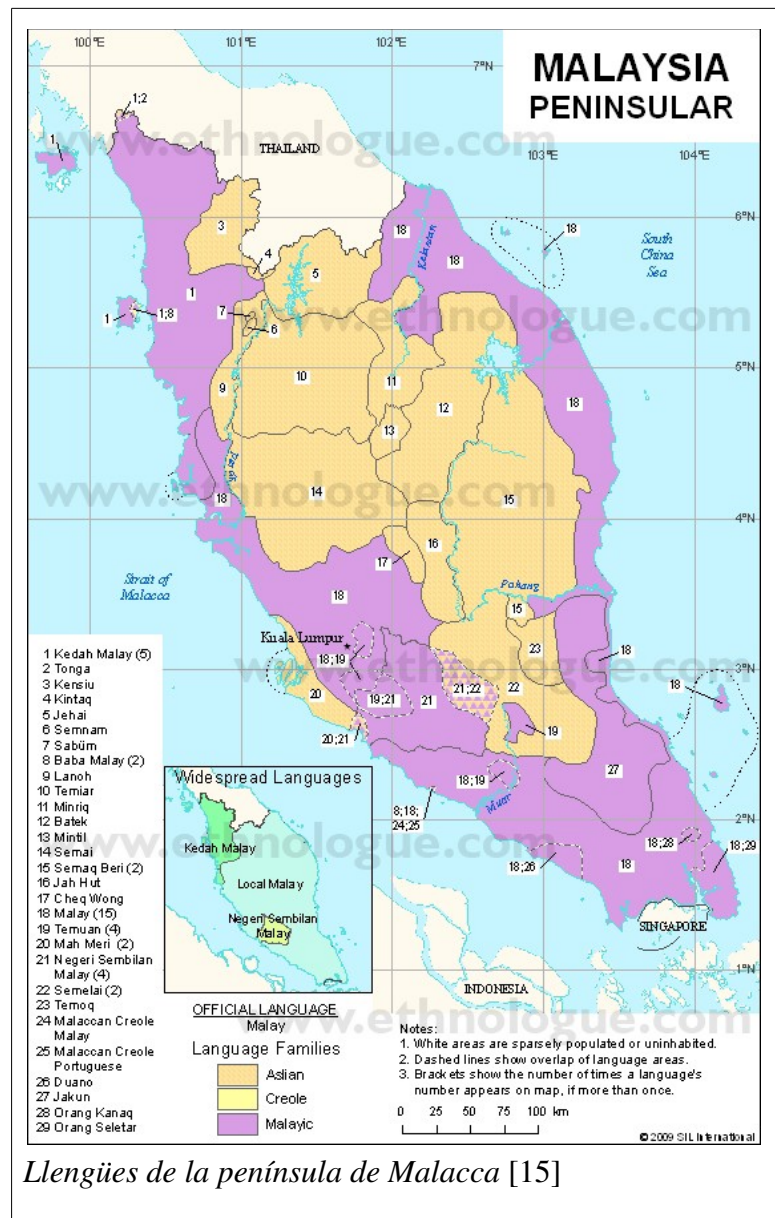
- **Papua Nova Guinea**: Hi ha 258 llengües austronèsies. Es localitzen a les illes Manus, illes Latangai i a determinades zones dels arxipèlags de Santa Isabel, Nova Geòrgia, Choiseul i Nova Guinea. Ocupen les illes de Nova Bretanya, excepte algunes parts on es parlen les

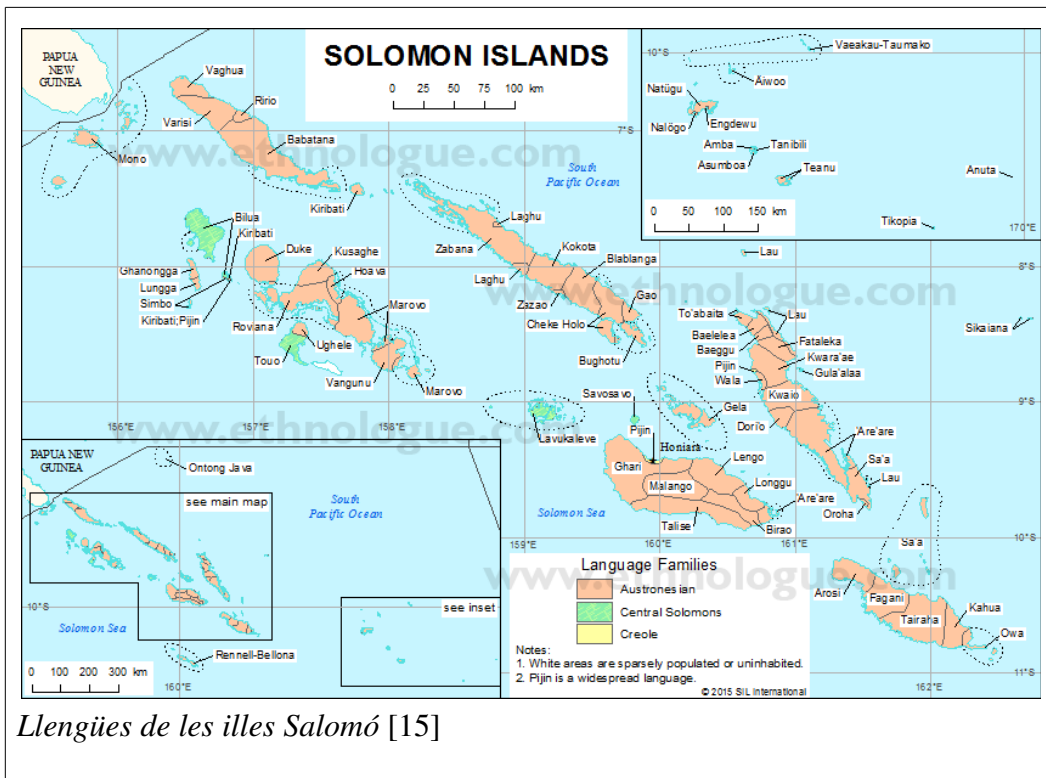
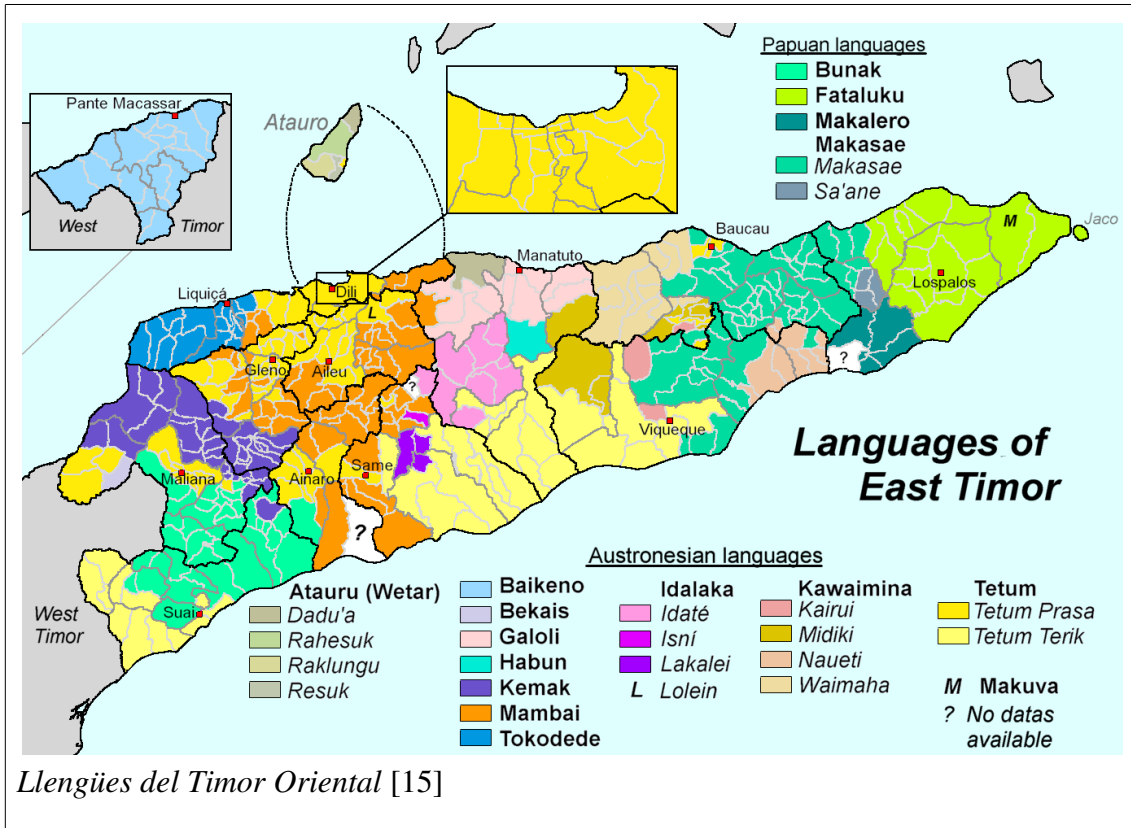
següents llengües que no són austronèsies: kovai (Finisterre-Huon), anem (Yele-Nova Bretanya Occidental), pele ata (Yele-Nova Bretanya Occidental), ura (Baining), kairak (Baining), qaquet (Baining), taulil (Baining), mali (Baining), simbali (Baining) i les llengües aïllades suka i kol.

- **Timor Oriental** (del malai *timur* “est”): Hi ha setze llengües: dotze d'austronèsies i tres d'altres famílies: el bunak (Alor-pantar), el fataluku (oirata-masakai) i el makalero (oirata-makasai).

- **Salomó** (del rei bíblic Salomó): De les 71 llengües que s'hi parlen, quatre són salomòniques centrals i la resta són austronèsies.

Llengües de la península de Malacca [15]

1.4 Taxonomia

L'Ethnologue [14] té 1257 llengües austronèsies catalogades: és la segona família més nombrosa del món, la primera és la nigerocongolesa. La taxonomia encara està bastant discutida i es va afinant a mida que es van coneixent més aquestes llengües. Les propostes més seguides actualment són les dels lingüistes Paul Jen-Kui Li i Robert Blust, publicades a principis del segle XXI.

Al principi la família es deia malaiopolinèsia perquè incloïa les llengües de Malàisia i de la Polinèsia (del grec πολλοί νῆσοι *poloi nēsoi* “moltes illes”). Més tard, es va proposar que les llengües formosanes² estarien relacionades amb la família malaiopolinèsia. Hi ha un acord bastant ampli en aquest sentit, però sempre se les contempla en una branca més allunyada de les diferents branques de les llengües malaiopolinèsies. Amb l'agrupament de les llengües formosanes i les malaiopolinèsies va néixer la família austronèsia.

Dins de les llengües malaiopolinèsies, es va arribar a la conclusió que llengües com el tongalès, el samoà, el niueà i el maori, eren molt semblants i s'allunyaven del malai, el tagàlog i el balinès, entre d'altres. Per això es van dividir en els grups oriental i occidental.

Hi ha moltes dificultats per afinar encara més la classificació, atès que les llengües austronèsies orientals formen una cadena que va canviant progressivament al llarg de l'oceà Pacífic i costa decidir el punt on segmentar el grup. També s'esdevé amb les llengües de Sumatra, Jawa i Kalimantan.

On està clara la particularitat és en les llengües Halmahera-Cendrawasih i les llengües Timor-Babar. De fet, es va discutir si integrar-les a la família austronèsia o considerar-les de famílies diferents i es van intentar relacionar amb les diverses famílies papús que tenen al voltant.

2 La branca de les llengües formosanes inclou les llengües de l'illa de Formosa, també coneguda com a Taiwan, amb l'excepció de les llengües sinotibetanes de l'illa. Cal tenir en compte que l'illa de l'Orquídia pertany a l'estat de Taiwan, però la llengua que s'hi parla, el yami, és de la branca batànica de la família austronèsia, i no pas de la branca formosana.

1.5 L'estudi de les llengües austronèsies

1.5.1 Les notes de vocabulari dels primers exploradors de la Polinèsia

Quan els europeus van arribar a la Polinèsia per primera vegada, els habitants autòctons no escrivien. Per això no disposem de dades d'aquestes llengües més antigues del segle XVIII. Els anglesos exploraven aquests territoris i volien mantenir-hi bones relacions diplomàtiques i comercials. Per aconseguir aquest objectiu, van decidir recollir informació sobre les llengües locals que els pogués ser útil per comunicar-se amb la gent. Ara conservem les llistes de paraules que van fer diversos exploradors, com són James Cook i Sydney Portman, entre d'altres.

1.5.2 Els primers treballs lingüístics a Madagascar

Els àrabs van arribar a Madagascar al segle X. Aquests van deixar els primers testimonis de la llengua de l'illa escrits en l'anomenat sorabe, una adaptació que es fer de l'alfabet àrab per transliterar les paraules malgaixes. Al segle XVII van desembarcar els primers europeus a l'illa: Étienne de Flacourt, François Cauche i Sieur Dubois, entre d'altres. Aquests van incloure algunes informacions lingüístiques als seus treballs, com ara el llibre *Histoire de la grande île de Madagascar* d'Étienne de Flacourt.

1.5.3 Dades del sud-est asiàtic

Hi ha llengües del sud-est asiàtic, com el malai i el javanès, que tenen una tradició literària de més d'un mil·leni. Aquests textos han proporcionat dades lingüístiques de diferents èpoques.

1.5.4 Els estudis sobre llengües austronèsies

Els primers estudis sobre llengües austronèsies es van fer a principis del segle XX, notablement amb els treballs d'Otto Dempwolff i Wilhelm Schmidt. Aquests treballs comencen lligats als estudis antropològics i de mica en mica la recerca es va centrant en qüestions principalment lingüístiques.

L'estudi de les llengües de l'Índic i el Pacífic ha trobat una explicació a l'origen dels pobladors de Madagascar. El malgaix, l'idioma de l'illa, és indiscutiblement austronesi i s'ha provat que comparteix més trets amb les llengües de Kalimantan, sobretot amb el malang, el deyah i el witu, que es parlen al centre est de l'illa. La hipòtesi que sorgeix és que, fa molt de temps, alguns habitants de l'illa de Kalimantan haurien emigrat i s'haurien establert a Madagascar. El mateix podem dir dels habitants de l'illa de Pasqua. Els habitants de l'illa parlen el rapanui, una llengua de la branca oceànica de la família austronèsia. El seu idioma s'assembla molt a la llengua de les illes Mangareva i també a llengües d'illes més llunyanes com Tahití i les Marqueses. No se sap del cert d'on provenen els habitants de Pasqua, però les dades lingüístiques indiquen que haurien arribat d'alguna illa del Pacífic, com ara les mateixes illes Mangareva, encara que es troben a dos mil quilòmetres de distància.

S'ha treballat en la hipòtesi que el japonès estaria emparentat amb les llengües austronèsies, ja que hi comparteix moltes característiques:

- **Moltes síl·labes CV** (consonant-vocal). Compartit amb les llengües oceàniques³. Per exemple *こども* *kodomo* “nen” és una paraula japonesa amb una estructura sil·làbica molt freqüent en aquesta llengua, que alterna vocal i consonant⁴.
- **Les mateixes vocals** que les llengües oceàniques: /a e i o u a: e: i: o: u:/⁵
- **Una líquida**. El japonès té la vibrant simple [r] com a única líquida. Les llengües oceàniques tenen una única líquida. Algunes, com el tongalès i el hawaià tenen [l], altres, com el maori i el rapanui, tenen [r].
- **Els verbs no indiquen la persona gramatical**. En japonès els verbs es conjuguen. No en totes les llengües austronèsies es conjuguen, però sí que ho fan en les llengües de les Filipines Centrals, les Timor-Babar i les llengües d'altres branques de la família. Com en japonès, la conjugació indica temps, però mai persona.
- **Derivació verbal: causatiu i benefactiu**. La derivació verbal és comuna en les llengües austronèsies i també en japonès. Les formes causatives i benefectives són tipus verbals força particulars. Existeixen en les llengües malayo-sumbawa, entre d'altres branques

3 La branca oceànica de la família austronèsia prové de la branca oriental i inclou les llengües del sud del Pacífic: fijià, niuafo'ou, tuamotu, rapanui, etc.

4 És veritat que en japonès hi ha moltes paraules amb coda sil·làbica i consonants geminades: *にほん* *nihon* (Japó), *まんが* *manga* (còmic), *きって* *kitte* (escoltant), *スキです* *ski des* (m'agrada), *あした* *ashta* (demà), etc. Tot i així, són molt més freqüents les síl·labes V i CV, i les síl·labes amb coda acostumen a ser acabades en -n o són casos d'el·lisió, com el que passa en la paraula catalana *però*, que parlant ràpid es pronuncia *pro*.

5 Amb la particularitat que el japonès no arrodoneix la vocal posterior alta.

austronèsies.

- **La mateixa paraula per peu i per cama.** Com veurem en aquest treball, és molt típic de les llengües austronèsies la no diferenciació entre la cama i el peu. És una altra característica compartida amb el japonès.

Efectivament, el japonès i les llengües austronèsies tenen molts trets en comú, però hi ha un factor determinant que impedeix d'integrar-lo a la família: la manca de lèxic compartit.

1.6 L'estudi del vocabulari de les parts del cos

El vocabulari anatòmic en les llengües del món es va estudiar als anys setanta del segle vint en el marc de la tipologia lingüística. En aquella època s'estaven explorant les tendències generals de les llengües en el màxim possible d'aspectes. El lingüista Cecil H. Brown, de la Universitat de Northern Illinois, va publicar l'article *General principles of human anatomical paronymy and speculations on the growth of paronymic nomenclature* (American Ethnologist, 1976). Dins el projecte dels universals lingüístics dirigit per Joseph Hansen Greenberg, la lingüista Elaine Andersen, de la Universitat de Southern California, va escriure el capítol *Lexical universals of body-part terminology* [1].

2 Objectius

L'objectiu d'aquest treball és analitzar lingüísticament des d'una perspectiva morfològica, semàntica i diacrònica una sèrie escollida de termes de les parts del cos humà en diverses llengües de la família austronèsia. Els objectius concrets són els següents:

- Recollir la màxima quantitat possible de dades sobre el vocabulari del cos humà en llengües austronèsies
- Elaborar un vocabulari multilingüe amb les dades arreplegades
- Descobrir els tipus de conceptualització de les parts del cos
- Analitzar la morfologia del vocabulari
- Identificar els múltiples significats de cada paraula
- Concretar l'etimologia dels mots
- Comparar el lèxic
- Resseguir els canvis diacrònics

3 Metodologia

Vaig llegir tot el que vaig trobar sobre el lèxic de les parts del cos en les llengües del món a fi de familiaritzar-me amb les bases del que estudiaria.

3.1 Les llengües

Vaig redactar un catàleg de llengües austronèsies amb la informació que anava trobant. Al portal Ethnologue [15] vaig consultar diferents mapes lingüístics per situar les llengües i veure'n la distribució general.

3.2 Vocabulari

Llavors vaig escriure una llista de les parts del cos de què volia informació. Era conscient que el camp semàntic del cos humà era molt extens: hi havia parts, òrgans, líquids, malalties, teixits, funcions, etc. Tanmateix, no hi havia temps d'analitzar un vocabulari molt extens i vaig decidir que valia més que el vocabulari fos reduït i poder-me permetre així de buscar informació de moltíssimes llengües. Finalment vaig decidir fer només el vocabulari de les parts. Si trobava coses sobre els òrgans, la sang, les funcions i tota la resta, podia estar bé de comentar-ho, però tenia clar que m'havia de centrar en les parts. La primera llista tenia quaranta-dues parts. Vaig deixar de banda parts com l'aixella, l'engonal i la planta del peu perquè vaig pensar que em costarien de trobar. Més endavant, a mida que anava trobant les paraules, vaig afegir aquelles que sabia que podia trobar encara que no fos en totes les llengües. Per això, la llista va quedar amb cinquanta-nou parts.

3.3 Fitxes

La idea era recuperar el mètode de treball dels lingüistes del segle XIX, com Friedrich von Schlegel, Rasmus Kristian Rask i Franz Bopp, que comparaven llengües d'Europa per descobrir el parentiu que tenien. Per això, amb fulls de paper, regle i bolígraf, vaig traçar unes taules amb una columna petita i cinc columnes grans. A la columna petita hi vaig posar un número de registre per cada part

del cos. I a cada una de les cinc columnes posava les paraules d'una llengua diferent de manera que les traduccions quedessin aliniades.

3.4 Diccionaris

Aleshores vaig buscar diccionaris, vocabularis, llibres d'aprenentatge d'idiomes, bases de dades, enciclopèdies, guies de conversa i, en definitiva, tots aquells llibres i fitxers d'on pogués extreure el vocabulari. En vaig trobar a diferents biblioteques, a internet i la tutora del treball em va deixar diversos llibres.

A cadascun dels llibres vaig cercar, una per una, totes les paraules de la llista i vaig apuntar-ne la traducció a la casella corresponent de la fitxa que havia fet. Al final de la fitxa encara quedava un espai per afegir-hi aclariments, encara que no n'hi havia prou i vaig decidir que calia apuntar-los en una llibreta.

Vaig consultar més de cent cinquanta diccionaris, comptant també els diccionaris escanejats i els vocabularis d'internet. Els pots trobar tots a la bibliografia.

Vaig trobar informació de dues-centes setze llengües. Vaig intentar que n'hi hagués com a mínim una de cada branca de la família, però no vaig arribar a trobar res de cap llengua d'aquestes branques: Mindoro Septentrionals i Selaru. De fet les llengües Mindoro Septentrionals són tres i les Selaru són dues. Així que deixo a l'aire que es necessita informació sobre l'alangan, l'iraya, el tadyawan, el selaru i el seluwasan. A les altres branques austronèsies hi ha moltes llengües sense informació. Tingueu en compte que falten moltes dades de llengües de l'Índic i al Pacífic. I si hagués triat una altra família d'aquesta zona, com la Tor-Kwerba, la Maybrat, Somahai, Nova Bretanya Oriental o Salomòniques Centrals, per posar-ne algun exemple, no hagués trobat gairebé res. Aprofito per dir que hi hauria d'haver una base de dades lèxiques de les llengües del món que facilités aquest tipus de recerques i que estigués oberta perquè els investigadors hi afegissin dades. Les que existeixen m'han resultat poc pràctiques. Per exemple, *L'Austronesian Basic Vocabulary Database* [13] està molt bé, però només recull el vocabulari bàsic de Morris Swadesh i hi podria haver més criteris de cerca i la possibilitat de comparar. El *The World Loanword Database* [9], que se centra en els manlleus, trobo que li manca un motor de cerca més útil. La idea del *Glosbe* [110]

és molt bona, encara que em sembla que si tothom pot introduir-hi dades sense identificar-se i sense indicar-hi la font, en redueix la fiabilitat, a part que encara té molt poques dades emmagatzemades.

3.5 Enquestes

Vaig contactar amb parlants de diferents llengües austronèsies i vaig demanar que corregissin els errors que hi hagués a la llista en la seva llengua, que la completessin, i els vaig plantejar diverses preguntes a partir del que veia.

La Casa Àsia de Barcelona em va ajudar a contactar amb la Tamara Quiogué, originària de les Filipines i dinamitzadora de tallers culturals sobre les Filipines.

L'organització del festival ÉSDANSA que es va instal·lar a les Preses a l'agost de 2015 em va posar en contacte amb alguns membres el grup Te Whānau ā Apanui, d'Apanui (Nova Zelanda) i amb la Bakhita Domingues, en Joaquim Hermenegildo i en Daniel de Oliveira, del grup Timor Furak, de Dili (Timor Oriental), que van passar una setmana a les Preses per ballar danses tradicionals dels seus països.

Ja els vaig donar les gràcies personalment, però m'agradaria que quedés escrit el meu agraïment a la Casa Àsia de Barcelona i a l'organització del festival ÉSDANSA.

A través del facebook vaig parlar amb l'Elemi Lagahetau-Humm i amb la Genista Taufouu, parlants del niueà que viuen a Auckland (Nova Zelanda) i amb l'Uanivā Havea, professora de tongalès a la Tongan Language School de Sidney (Austràlia).

També em va ajudar la meua amiga Vanessa Sienne, que és originària de Tahití i estudia llengua i literatura angleses i xineses a la Universitat Paul Valéry de Montpeller.

Persones que han col·laborat

Persona	Llengua
Tamara Quiogué	tagàlog
Membres del grup de dansa haka Te Whānau ā Apanui	maori
Bakhita Domingues	tetun
Joaquim Hermenegildo	tetun
Daniel de Oliveira	tetun
Vanessa Sienne	tahitià
Uanivā Havea	tongalès
Elemāi Lagahetau-Humm	niueà
Genista Taufouu	niueà

Des d'aquí vull donar les gràcies a totes aquestes persones per haver compartit una estona amb mi tot parlant de llengües austronèsies i del vocabulari de les parts del cos.

3.6 Dificultats

3.6.1 Trobar els diccionaris

Una de les grans dificultats que he tingut ha estat trobar els diccionaris. A les biblioteques només acostuma a haver-hi diccionaris de les principals llengües. En una biblioteca pública, com la Biblioteca Ignasi Iglésias, pots trobar, com a màxim, un diccionari de malai i un de tagàlog. A biblioteques especialitzades, com la Biblioteca de Lletres Secció de Romàniques de la Universitat de Barcelona o la Biblioteca de la Casa Àsia de Barcelona, encara trobes més coses. Per exemple, a la Casa Àsia de Barcelona hi ha diccionaris de malai (o indonesi), tagàlog (o filipí) i tetun. A la Biblioteca de Lletres Secció de Romàniques de la Universitat de Barcelona hi ha diccionaris de malai, guies de conversa de tetun i malgaix, i llibres d'aprenentatge de samoà, malgaix, maōri, javanès, malai i hawaià. La recerca d'informació va ser difícil, però de mica en mica vaig anar trobant coses. La major part de la informació la vaig trobar a internet. Allà hi ha portals com l'Internet Archive, on es poden trobar un munt de diccionaris escanejats, i el Summer Institute of

Linguistics, que permet baixar diccionaris en pdf. A més a més, a internet es troben incomptables diccionaris en línia, com el Free Dictionary Project, el Freelang i el Talking Dictionaries. Una de les fonts d'informació més grans que he tingut han estat els incomptables blogs d'internet i fòrums on gent del sud-est asiàtic parlen sobre les seves llengües pròpies i n'escriuen paraules. D'aquests blogs voldria destacar el Bahasa dan dialek Asia, que conté dades lèxiques de més de cent llengües.

3.6.2 Diccionaris no analitzats

Alguns diccionaris escanejats no estaven analitzats i el visualitzador de pdfs no podia cercar. En aquests casos, havia de passar les pàgines com si fos un diccionari en paper. Quan el diccionari tenia la direcció des de la llengua que coneixia cap a la llengua que estudiava, no hi havia cap problema, podia cercar la paraula i en trobava la traducció. Ara bé, quan l'única direcció era de la llengua d'estudi cap a la llengua coneguda, vaig fer dues coses. Una va ser cercar paraules en llengües germanes. Per exemple, com que sabia que *ū* era mama en tahitià, vaig cercar *ū* al diccionari marquesà-francès i vaig trobar que casualment *u* era *sein*, és a dir mama. I l'altra va ser fer una lectura ràpida del diccionari per trobar-hi alguna cosa per casualitat.

3.6.3 La tria del vocabulari

Vaig dubtar molt sobre quines paraules triar. Hi havia moltes paraules, com bigoti, cella, pestanya, parpella, geniva, mugró i taló, que sistemàticament no trobava. En canvi, hi havia paraules, com cuixa, panxell i mandíbula, que no tenia a la llista i les trobava i em preguntava si apuntar-les o no. Em va costar decidir-me, però vaig constituir que recolliria totes les que pogués, també panxell, aixella, engonal, avantbraç i altres, i vaig allargar la llista fins a les cinquanta-nou paraules. M'incomodava que manquessin traduccions a la llista, però em vaig convèncer que no podria pretendre traduir totes les paraules que tenia a la llista a totes les llengües que em proposés. Si quedaven caselles buides, era igual. Això va generar un altre problema: i és que vaig haver de retrobar els diccionaris que ja havia consultat per buscar-hi aquestes disset paraules que havia afegit.

3.6.4 Afegir caselles que no tenia previstes

I la peripècia no s'acaba aquí. Va arribar un punt en què em vaig adonar que hi havia conceptes ajuntats. Per exemple, vaig suposar que hi hauria la mateixa paraula per pèl i cabell, i per això li vaig assignar la mateixa casella i el mateix número. Però anava equivocat, les llengües austronèsies solen distingir el pèl del cabell. Per això aquesta casella gairebé sempre contenia dues paraules. Com em va passar amb altres caselles, vaig voler partir la casella del pèl i el cabell, però, és clar, això va suposar haver de canviar tots els números de registre. Em va costar prendre aquesta decisió, ja que era conscient que provocaria problemes d'identificació.

3.6.5 Traduir el vocabulari a l'anglès, al francès i al malai per buscar-lo als diccionaris

Per trobar les parts del cos als diccionaris, les vaig traduir primer a l'anglès, al francès i al malai, que són les llengües dels diccionaris bilingües. Moltes de les paraules les vaig poder traduir sense diccionari, però aviat em vaig adonar de les meves mancances de vocabulari en aquestes llengües. Vaig enriquir substancialment el meu vocabulari en els tres idiomes i, al llarg del treball, de tant buscar aquestes paraules als diccionaris, em van quedar totes ben gravades a la memòria. També vaig ser capaç de retenir moltes paraules en moltes llengües que no coneixia i em van venir ganes d'aprendre totes aquestes llengües. El problema ve ara. Hi ha traduccions de paraules que em van costar molt de trobar en anglès, francès i malai. Per exemple, em va costar trobar *mugró* i *natges* en anglès i *planta del peu*, *engonal* i *parpella* en malai. Després de tot, no vaig ser capaç d'esbrinar com es diu en anglès *braó* i *sofraja del braç*, ni tampoc *sofraja del braç* i *de la cama* en malai. Després de buscar a molts llocs com es deia *engonal* en malai, ho vaig trobar un dia per casualitat mentre consultava un diccionari indonesi-madurès (indonesi és com s'anomena el malai a Indonèsia). Amb aquesta experiència em vaig adonar que hi ha conceptes que són molt exclusius del català. Per exemple, el *braó*, que és la part més muscular del braç, la que va del colze a l'espatlla, no el trobo en altres llengües. L'única traducció que he trobat és en castellà, *morcillo*, encara que la gent castellanoparlant no la sol conèixer. També és molt propi el concepte de *sofraja*. En castellà es diu *corva* i en anglès es diu *kneepit*. Ara bé, en català la *sofraja* inclou la part de darrere del colze i el darrere del genoll, mentre que *corva* i *kneepit* només es refereixen al darrere del genoll. Com es diu

sofraja del braç en anglès, en castellà o en qualsevol altra llengua? Continua sent un misteri.

3.6.6 Cercant les paraules

Al vocabulari de les parts del cos hi ha sinònims i els diccionaris no els recullen tots. Per això de vegades cercava una paraula i no la trobava. La traducció sí que hi era, però sortia en una altra entrada. La solució era buscar-ne un sinònim o una forma de plural. Aquests són els sinònims que em van resultar tan útils:

malai

muka, wajah

dahi, jidat

telinga, kuping

bulu kening, kening, alis, alis mata

janggut, jenggot

kumis, misai

tengkuk, belakang leher

tenggorokan, tenggorok, rongkong, kerongkong

bahu, pundak

bokong, pantat, burit

buah dada, susu, payudara

pelir, butuh, batang pelir, zakar, penis, kemaluan laki-laki, kemaluan pria, kemaluan lelaki

puki, farji, vagina, faraj, kemaluan wanita, kemaluan perempuan

pergelangan kaki, mata kaki, buku lali

tumit, sendeng

telapak, tapak

tubuh, badan

pusar, pusat, udel

paha, peha

pinggul, pangkal paha

lengan atas, pangkal lengan

anglès

forehead, brow

moustache, mustache
nape, back of the neck
breast, female breast, woman's breast
nipple, teat, papilla
buttocks, backside, bottom, arse, butt, bum
nail, fingernail, toenail
foot, feet (pl)
gingiva, gums
tooth, teeth (pl)
navel, belly-button
armpit, axilla
belly, tummy
forearm, lower arm
calf, calves (pl)

francès

visage, face
oeil, yeux (pl)
fesses, cul

L'altre problema que sorgeix en cercar les paraules és la polisèmia i l'homonímia en la llengua de partida. En anglès hi ha moltes trampes, s'ha d'anar en compte.

hair: poden ser els cabells o el pèl

back: pot ser darrere, esquena, *back of the neck* clatell

calf: pot ser panxell o vedell

chest: pot ser pit o cofre

finger, toe: no saps si la llengua de destinació diferencia els dos conceptes

arm, hand: no saps si la llengua de destinació diferencia els dos conceptes

leg, foot: no saps si la llengua de destinació diferencia els dos conceptes

nail, fingernail, toenail: no saps si la llengua de destinació diferencia els dos conceptes, a més *nail* pot significar clau

palm: pot ser el palmell de la mà o la fulla d'una palmera

sole: pot ser la planta del peu o la sola de la sabata

body: pot ser el cos humà o un cos en el sentit d'un objecte

breast: poden ser les mames o també el pit, *chest*

teat: pot ser el mugró o la tetina d'un biberó

El malai també té trampes.

susu: pot ser mama o llet

bulu: pot ser ploma o pèl

telapak: pot ser planta del peu o palmell de la mà

kaki: pot ser peu o cama

pergelangan: pot ser turmell o canell

El francès té les següents:

cheville: turmell o clavilla

poignet: canell o puny de la camisa

mamelon: mugró o turó

I altres confusions que no produeixen problemes quan es treballa amb diccionaris, però sí amb persones, perquè les paraules s'escriuen diferent. Per exemple, aine (engonal) i haine (odi).

Els dialectes també produeixen interferències.

Bigoti s'escriu *moustache* amb ou en anglès britànic i *mustache* amb u en anglès americà.

La paraula malaia *punggung* ens pot confondre. És esquena a Indonèsia⁶ i natges a Malàisia. En malai de Malàisia *belakang* és esquena o darrere i *punggung* són les natges. En canvi a Indonèsia *belakang* és simplement darrere, *punggung* és esquena i les natges es diuen *bokong*. Les paraules sinònimes *pantat* i *burit* són les natges a Indonèsia i volen dir vagina a Malàisia. L'engonal es diu *lipatan paha* a Indonèsia i *kelangkang* a Malàisia. *Butuh* vol dir penis a Malàisia i necessitar a Indonèsia. A més, la paraula *kening* a Malàisia és equivalent a *bulu kening*, és a dir cella, mentre

⁶ El vocabulari del malai-indonesi presenta diferències entre els països que formen part de l'àrea lingüística. És semblant al que s'esdevé amb l'anglès britànic i l'anglès americà. En anglès hi ha parelles com *holidays/vacation*, *aubergine/eggplant* i *mobile phone/cell phone*. La paraula britànica no només s'utilitza al Regne Unit, sinó també a les excolònies del Regne Unit. Doncs passa el mateix amb el malai-indonesi. Els països de l'òrbita malaia són Malàisia, Singapur, Brunei, les Illes Cocos (cal no confondre-les amb els altres dos arxipèlags que reben el mateix nom) i l'Illa de Nadal (cal no confondre-la amb les altres tres illes del planeta que es diuen Illa de Nadal). Els països de l'òrbita indonèsia són Indonèsia i el Timor Oriental.

que a Indonèsia es refereix més al front perquè s'acostuma a fer servir *alis* o *alis mata* per referir-se a la cella. En portuguès hi ha el problema del panxell, que a Portugal es diu *gémeos*, mentre que al Brasil amb aquesta paraula entenen bessons en el sentit de germans que van néixer al mateix dia. Per això si el diccionari o l'informant és del Brasil cal referir-s'hi com a *panturrilha*. Si fas servir l'expressió *batata da perna*, que vol dir panxell, alguns parlants no t'entenen perquè no es fa servir a tot el domini de la llengua.

3.6.7 Dubtes en les traduccions

Quan cerques les paraules en un diccionari bilingüe, et trobes que la traducció està condicionada per la llengua de partida. Per exemple, si tens un diccionari anglès-malai i cerques *finger*, et donarà *jari tangan*. Si cerques *toe*, et donarà *jari kaki*. Llavors, comproves què volen dir les segones paraules i descobreixes que *tangan* és mà i *kaki* és peu. D'acord, ara farem el mateix amb un diccionari anglès-català. Si cerques *finger*, et dona dit de la mà. I si cerques *toe*, et dona dit del peu. Però els catalans només diem dit de la mà en alguns casos concrets en què volem deixar clar que estem parlant de la mà i no del peu, però normalment diem dit sense més. En molts d'aquests casos m'ha passat pel cap de no descartar la possibilitat que el concepte no existeixi en la llengua i l'autor del diccionari s'hagi forçat a crear aquest terme a partir de paraules ja existents.

3.6.8 Dubtes en les conceptualitzacions

Si hi ha diferència entre un concepte i un altre o no n'hi ha no és fàcil de saber. De fet, és una decisió que s'ha de prendre tenint en compte molts factors, però sempre serà una decisió discutible. Sóc conscient que aquest problema és molt difícil de fer entendre. Podria provar-ho amb alguns exemples.

Hi ha llengües en què la paraula per dit de la mà és literalment punta de la mà i la paraula per dit del peu és punta del peu. Aquí ens podem preguntar: hi ha diferència entre dit i mà? hi ha diferència entre dit i peu? hi ha diferència entre dit de la mà i dit del peu? És clar, punta és una paraula que té altres significats, però significa pròpiament dit i pot significar també punta o significa pròpiament punta i pot significar també dit? De la mà o del peu és una especificació o forma part del terme?

M'he trobat llengües en què l'especificació s'escriu separada i en altres en què s'escriu junta. Em pregunto si quan els dos elements s'escriuen junts, llavors són inseparables, o bé és igual si s'escriu junt o separat. Podeu pensar que no té massa importància a l'hora de recollir el vocabulari, però per mi això ha resultat primordial. No sabia si escriure la paraula dit igual a la casella de dit de la mà i a la casella de dit del peu o bé escriure la paraula amb l'especificació. Això té molta importància per decidir si es fa servir el mateix terme o s'utilitzen termes diferents, que és precisament el que estic buscant. I no només passa amb el dit, sinó amb moltes altres parts: l'ungla, el colze, el canell, l'espatlla, etc. En alguns casos, quan les paraules s'ajunten hi ha una petita alteració i no sabem si això demostraria que siguessin dues paraules diferents encara que, etimològicament, vinguin de la mateixa arrel modificada per composició. Per exemple, *vacinyuan* (dent) en bwatoo està format per *vaci* (tubercle), *nyua* (boca) i una *n* que no sabem perquè s'afegeix. És clar que amb el dit tinc una referència en llengües que conec que no necessiten diferenciar el dit de la mà del dit del peu, però imaginem casos com el colze i el genoll. En samoà hi ha *tapulima* (colze) i *tapuva'e* (genoll). La paraula és *tapu* o és *tapulima*? Hi ha diferència, doncs, entre colze i genoll? I quan la paraula principal té un significat extern al cos humà? Per exemple, si cerqueu la traducció de dit en malgaix, trobareu *rantsan tånana*. *Rantsan* vol dir branca i *tånana* vol dir mà. Aquest és un cas de diferenciació entre mà i dit? I això com a mostra dels dubtes que sorgeixen al voltant de les combinacions de paraules i que han fet que em tornés boig i no parés de canviar les llistes i canviar de parer sobre si hi havia diferenciació o no n'hi havia.

3.6.9 El volum de les dades

A copia de recollir dades, la muntera de papers s'anava fent més gran. Va arribar a un punt que ja no sabia trobar una llengua concreta de tantes que en tenia. Les llengües estaven totes desordenades i havia d'anar passant papers per trobar connexions amb llengües més properes. A partir de les cent cinquanta llengües, treballar amb aquestes dades es va convertir en una follia. Més tard, les vaig començar a passar a l'ordinador, i va ser una tasca força àrdua, però el fet de tenir-les picades em va ajudar.

4 Vocabulari multilingüe del cos humà

4.1 Guia per llegir els mots austronesis

Aquestes recomanacions poden servir per llegir gairebé totes les llengües austronèsies.

1. C es pronuncia [tʃ], en chamorro s'escriu CH
2. J es pronuncia [dʒ]
3. ' l'apòstrof representa una oclusiva glotal [ʔ]
4. K es pronuncia [k]. Al final de paraula en les llengües de Sumatra, Jawa i Kalimantan es pronuncia [ʔ]. Les oclusives no són aspirades, són com a les llengües romàniques
5. H es pronuncia [h]
6. G es pronuncia [g]
7. KH es pronuncia [x]. En algunes llengües es representa amb la lletra X
8. GH es pronuncia [ɣ]
9. NG es pronuncia [ŋ]. En samoà, tuvalu i futuna s'escriu G. NGG és una *n* velar seguida d'una oclusiva velar sonora [ŋg]
10. Una ratlleta sobre una vocal indica que la vocal és llarga ā [a:]
11. Un signe ~ indica que el so és nasalitzat. Pot ser una vocal (ẽ) o una consonant (ṽ)
12. L'accent indica la tonicitat a les llengües de les Filipines i indica l'obertura de la vocal a la resta de llengües. En tagàlog i en altres llengües de les Filipines no s'escriuen els accents, si bé cada paraula té el seu accent
13. Si hi ha accents a les e, E es pronuncia [ə], È es pronuncia [ɛ] o [i] i É es pronuncia [e]. En malai no es pot saber per l'ortografia si una E es pronuncia [ə] o [e]
14. En maōri el dígraf WH representa el so [f]
15. La pronunciació de la R depèn de la llengua i de la zona: pot ser vibrant alveolar simple [r] o vibrant alveolar múltiple [r̥] i en algunes llengües de Kalimantan és vibrant uvular [ʀ] o fricativa

uvular [ɣ].

4.2 Índex de mots

1	cap	31	canell
2	cabells	32	colze
3	pèl	33	dit de la mà
4	cara	34	dit del peu
5	front	35	ungla
6	galta	36	cama
7	orella	37	peu
8	ull	38	genoll
9	nas	39	turmell
10	boca	40	taló
11	barbeta	41	llavi
12	cella	42	geniva
13	pestanya	43	llengua
14	parpella	44	dent
15	barba	45	cos
16	bigoti	46	melic
17	coll	47	cuixa
18	clatell	48	maluc
19	gola	49	panxell
20	espatlla	50	cintura
21	esquena	51	aixella
22	natges	52	engonal
23	pit	53	palmell
24	mama	54	planta del peu
25	mugró	55	avantbraç
26	panxa	56	braó
27	penis	57	mandíbula
28	vagina		
29	braç		
30	mà		

4.3 Índex de llengües

Aborlan Tagbanwa, 55	Aulua, 117	Cebuano, 55	Katingan, 5	Mangaia, 123
Acèh, 91	Avava, 117	Cheke holo, 119	Kavalan, 65	Mangareva, 123
Agta, 85	Babuza, 63	Chuuk, 119	Kayan, 77	Manide, 103
Ahamb, 111	Bajaw, 133	Cuyonon, 57	Kedang, 61	Manombai, 35
Aitutaki, 111	Bakatiq, 81	Daa kaka, 119	Kedayan, 95	Maōri, 123
Äiwoo, 111	Bakumpai, 37	Devayan, 139	Kei, 79	Maranao, 123
Akei, 111	Bali, 91	Duri, 137	Kelabit, 45	Marquesa, 123
Aklanon, 55	Banggai, 51	Enggano, 89	Kenyah, 45	Marshall, 125
Ali, 111	Banjar, 91	Gayo, 139	Kerinci, 95	Masbateño, 57
Alune, 53	Basay, 63	Fiji, 119	Kinaraya, 57	Mbirao, 125
Amahai, 53	Batak, 129	Fordata, 79	Kiribati, 121	Medan, 97
Amara, 113	Belait, 43	Hawai'i, 121	Komering, 145	Melanau, 47
Ambae est, 113	Berau, 91	Hoanya, 65	Konjo, 137	Mentawai, 139
Ambae oest, 113	Berawan, 43	Iban, 93	Kosrae, 121	Minangkabau, 99
Ambai, 73	Besemah, 93	Ibanag, 85	Kutai, 95	Modang, 77
Amblong, 113	Betawi, 93	Ida'an, 45	Kwamera, 121	Moken, 89
Ambon, 91	Bidayuh, 81	Ilokano, 85	Lahanan, 47	Mokil, 125
Ambrym nord, 113	Bikol Buhi, 55	Ilonggo, 57	Lahat, 95	Nanumea, 125
Ambrym sud-est, 115	Bikol Polangi, 55	Inabaknon, 133	Lamaholot, 61	Nauru, 125
Amis, 63	Bima, 143	Isianai, 87	Lampung, 145	Ngaibor, 35
Aneityum, 115	Bintulu, 43	Itbayat, 41	Lekon, 139	Ngaju, 39
Anuta, 115	Bisaya Sarawak, 43	Ivatan, 41	Lénakel, 123	Nias, 141
Andio, 51	Bolinao, 83	Jambi, 93	Lundayeh, 47	Niuē, 127
Aore, 115	Bonggi, 43	Jawa, 145	Lubu, 97	Nuaulu, 53
Apma, 115	Bontok, 85	Kadazan, 45	Maanyan, 37	Ogan, 99
Araki, 117	Brunei, 93	Kadorih, 37	Madura, 97	Paiwan, 65
Arosi, 117	Bugis, 137	Kalamian tagbanwa, 75	Maguindanao, 107	Palau, 145
As, 73	Bundu, 45	Kalinga, 87	Makassar, 137	Palawano, 57
Asilulu, 53	Bunun, 63	Kanakanavu, 65	Malagasy, 37	Pangasinan, 87
Asumboa, 117	Buol, 71	Kanayatn, 95	Malang, 39	Papora, 65
Atayal, 63	Bwato, 119	Kapampangan, 83	Malaysia, 97	Paser, 77
Atta, 85	Chamorro, 145	Kapingamarangi, 121	Manado, 97	Pazih, 67

Pekal, 99	Tidong, 49
Pohnpei, 127	Timugon murut, 49
Pukapuka, 127	Tiruray, 109
Puyuma, 67	Ternate, 101
Rapanui, 127	Tomini, 59
Rarotonga, 127	Tonga, 131
Rao, 89	Tonsea, 105
Rejang, 81	Toraja, 137
Rukai, 67	Totemboan, 105
Rungus, 47	Tsou, 69
Saaroa, 67	Tuhauwon, 49
Saisiyat, 67	Tunjung, 39
Samoa, 129	Tuvalu, 131
Sangir, 135	Uab meto, 149
Sinama, 133	Ujir, 35
Sasak, 99	Urak lawoi', 101
Seediq, 69	Vaha, 131
Singhi, 81	Wandamen, 73
Siraya, 69	Wetar, 149
Sobei, 129	Whitesands, 131
Sunda, 147	Winaray, 59
Sumbawa, 99	Yakan, 49
Tagalog, 59	Yami, 41
Tagbanwa Central, 59	Yap, 131
Tahiti, 129	
Tanna nord, 129	
Tanna sudoest, 129	
Taokas, 69	
Tarangan, 35	
Tatana, 47	
Tausug, 59	
Tetun, 149	
Thao, 69	

4.4 Llengües Aru

	Manombai	Ngaibor	Tarangan	Ujir	
1	gul	jikala	jikalay	wil tabi	
2					
3					
4					
5					
6					
7	takar	takir	takir	taki	
8	mata	mata	matay	ata	
9	jur	juri	jurin	juin	
10	vavai	papa	fafay	fefa	
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17		akal	akil	liwangi	
18					
19					
20		pera	fera		
21		tilkey	tilkèy	tulikáy	
22					
23					
24		mim	bò	fofa	
25					
26		tubir	tubir	tubi	
27					
28					
29					

	Manombai	Ngaibor	Tarangan	Ujir	
30	lim	lema	lemay	lima	
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37	eb				
38					
39					
40					
41					
42					
43		kabelir	kabèlir	kabéli	
44	nin	nin	nin	neyn	
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.5 Llengües Barito

	Bakumpai	Kadorih	Katingan	Maanyan	Malagasy
1		kuhung	takuluk	ulu	loha
2	balau	barou	balau	wulu	volo
3	buluh	burun ohcin naang	bulu'	wulu	volo
4				aruwawa	tarehy
5				ra'i	handrina
6				pahu	takokaka
7	pinding	taringa	pinding	silu'	sofina
8	mate	mahta	mate'	mate	maso
9		urung	urung	urung	orona
10	nyame	bau	ñawè'	wawa'	vava
11	jang			ra'ang	saoka
12				alis	volonkiky
13				wulu mate	volomaso
14					hodimaso
15				jenggot	sotra
16				sasingut	volombava
17	uyat	ucat	uyat	diung	vòzona
18					hatoka
19	balengkung				tenda
20		bahai	bahu'	papale	soraka
21		rihkut	likur	pungung	lamosina
22	para			para	vody
23	usuk			dada	tratra
24	tusu	tusu	tusu	dubdob	nono
25					nono n'omby
26	tanai	butui	èlèm	wuntung	kibo
27				wutu	filahiana
28				puki	fivaviana
29					sandry

	Bakumpai	Kadorih	Katingan	Maanyan	Malagasy
30	lenge	rongo	lèngè	tangan	tànana
31					hato
32					kiho
33	jariji			kingking	rantsan
34	jariji			kingking	rantsan
35	silu			kuku	hoho
36	pai	paa		pe'e	ranjo
37	pai	paa		pe'e	tongotra
38	utut	tuhut		ulu alep	lohàlika
39	buku			bakulaling	hato
40				tungka	tòmotra
41	beweh			wiwi	mòlotra
42					akanjonify
43		jora	jela'	lela'	lela
44	kasinge	ñihpo	kasinga'	dipen	nify
45	kungan			tenga	vatana
46				puhet	foitra
47	sapak			leka	fe
48					andilana
49					batativo
50				pingang	fehinkibo
51	kalatiak			kelek	helika
52					taita
53					felatanana
54					felambity
55					latony
56					fa
57					valanorana

	Malang	Ngaju	Tunjung		
1	utek	kuluk	kuhung		
2	balo	balau	alaw		
3			bulu'		
4	tama	bau	uwe		
5		lingkaw	kenaat		
6	pahu		pipiiq		
7	kilinge	pinding	nénéng		
8	mate	mata	uee		
9	urung	urung	urung		
10	wawa	nyama	oncong		
11	beam	ijang	beam		
12	kalangup				
13	kirep		bulun uwe		
14					
15			jangut		
16			sumiiq		
17	diung	uyat	lohong		
18			kokoop		
19		balengkung	gerookng		
20	puluke	hunjun baha	bahuq		
21	likut	likut	pungung		
22		para	kepok		
23		usuk	dadaq		
24	omo'o	toso	tosoq		
25					
26	sanai	kanai	nai'		
27					
28		bulaw			
29			kangaaq		

	Malang	Ngaju	Tunjung		
30	tangan	lenge	kangaaq		
31					
32	hiku		sikuq		
33		tunjuk	gerigiiq		
34		tunjuk	toar uneeq		
35	kuku	silu	kukuuq		
36	pe'e	pai	unéng		
37	pe'e	pai	uneek		
38	takalou	utut	tut		
39	balagasing	buku lali			
40	tunit				
41	lambe	biweh			
42		guntum			
43	lela	jela	cela'		
44		kasinga	kesing		
45		biti	unuk		
46	puhet	puser	pusat		
47	sapak	sapak	paq		
48	popoi				
49		penang	kuneek		
50	langkawang	kahang	kahaakng		
51	kelek		kerkak		
52					
53	palat tangan		empa kokoot		
54	kapak pe'e		empa kuneek		
55					
56					
57					

4.6 Llengües Batàniques

	Itbayat	Ivatan	Yami		
1	okho	qohoq	tokulokumo		
2			ovok		
3			boku		
4			muin		
5			rougoan		
6			posugi		
7	talinya	tadiñaq	taningan		
8	mata	mataq	mata'		
9	mohdan	qaraavaq	mumuranmo		
10	vivih	viviq	ngoso		
11			tomill		
12			ciray		
13			cicimit		
14					
15			min		
16					
17	ragaw	lagaw	lāgao		
18					
19			tetehnan		
20	psagatan	pakoh	pakáu		
21	licod	dicod	pisagatan		
22			kalayoyod		
23			kazangangan		
24	soso	sosoq	susu		
25					
26	volek	vodèk	welek		
27					
28					
29					

	Itbayat	Ivatan	Yami		
30	lima	tanoroq	rima		
31					
32			siko		
33			tanoro		
34			tanoro		
35			koko		
36			ainio		
37			ainio		
38			otod		
39					
40					
41			ueue		
42			ngares		
43	rila	ridaq	jra		
44	nyipen	nipin	ngepen		
45			sakatao		
46			pusulli		
47			opat		
48					
49			aztek		
50			kawakan		
51			kekelehan		
52					
53			rokap		
54			rapan		
55					
56					
57					

4.7 Llengües Borneanes Septentrionals

	Belait	Berawan	Bintulu	Bisaya Sarawak	Bonggi
1	ukau	uloh	ulew	ulu	ulu
2			bhuk	abuk	obuk
3			bhuk		bubul
4					rua
5				kadat	rabas
6				bingal	bisingil
7	telingah	ading	telinga	tolingo	tilinga
8		matteh	mata	mato	mata
9	ndong	cung	urung	adung	idukng
10	munong	munong	bivi	kabang	boboh
11				ajai	sangat
12					kiri
13					kirap
14					
15					bouk
16					janggut
17		bito'	batuk	liau	gorong
18					sungguk
19					tigoru
20		bikih	karib	laliwa	piuk
21		likon	likud	likud	arag
22				tumbung	bitakng
23				sadaan	kuub
24	titay	ite'	titi'		duduk
25					
26	tejin	tijan	tena'i'i	tinaie	bituha
27					utidn
28					puhi
29					piih

	Belait	Berawan	Bintulu	Bisaya Sarawak	Bonggi
30			agem	longon	piih
31	ngan				kasadn
32					sihu
33				jari	tinduruh
34				jari	tinduruh
35				sindulu	sindoidn
36				gakud	kerangkabm
37				gakud	kahih
38				o'tud	otud
39					bungul
40					bungul
41					munung
42					lisak
43		jali	jela'		dilah
44	nipan	jipen	ñipen	nipon	kuhut
45				inan	tuni
46				pusod	piusud
47				to'bing	paa
48					ringitidn
49					tonok
50				awak	ook
51					kipiaak
52					
53					paid
54					paid
55					longon
56					buah longan
57					puudn kuhut

	Bundu	Ida'an	Kadazan	Kelabit	Kenyah
1	tulu	ulu	tulu	uluh	ulu
2	tobuk	obpuk	tobuk	ebhuk	puk
3	talad	bulu		buluh	bulu
4		paras	turos		silung
5		angas			anang
6		sepping	pingas		pinga
7	tolingo	tolingo	tolingo	lalid	telinga
8	mato	mato	mato	mateh	mata
9	todung	irung	todung	idhung	ndung
10	kabang	putuk	kabang	ta'eng	pa'
11		da'			ja'a
12		mukklung	kirai		likaw
13		kedtop mato	kirop		cep
14					
15		janggut	jonggit		bulu
16		misai	bongit		bulu
17	liou	lig	liow	ri'er	batuk
18		lig			abit
19		ipus			bekuruk
20	lihao	sadtong		tudung	li'ip
21		somang	likud	keted	likut
22			busul		pen
23		sedtu'			usuk
24	susu	susu		iti'	ite'
25		puting susu			
26	tian	toray	tian	batek	batek
27		lasog			tilo
28		tidot			
29		bang'ngon			lengen

	Bundu	Ida'an	Kadazan	Kelabit	Kenyah
30	longon	pi'	longon	tidhu'	uju'
31					legu'an
32		siku			siku
33		teduru'	tunturu		bua'
34		teduru'	karam		bu'a
35			sondulu		silu
36	gakod	kasu'	gakod	kukud	taket
37	gakod	kasu'	gakod		taket
38		alob	totud		lep
39		biji asam			
40		tumit	gontod		tumit
41		gari	munung		bibé
42			monsis		
43	dila'	dila'	diha'	dila'	jela'
44	nipen	nipon	nipon	lipen	jipen
45					batung
46					
47			poo		pa'a
48					
49		bitis	gontis		
50					aking
51					
52					
53					lalat
54			lapap		lalat
55					
56					
57					

	Lahanan	Lundayeh	Melanau	Rungus	Tatana
1	kuhong	uluh	ulew	tulu	ulu
2	bulow	ebpuk	bok	tobuk	obuk
3	bulun	buluh	vok	vulu	
4			jabai	vuros	rabas
5			belang	rabas	kadat
6			pipe'i	poriling	bingal
7	baring	lalid	lingah	tolingow	telingo
8	mata	match	matah	mato	matu
9	urong	ucung	udong	todung	odung
10	ba'	taang	bak	kabang	kabang
11			gera'am	roo	ajai
12			likau	sambakon	
13			bulo matah	kirap	
14				kirop	
15				bongit	
16			gumei	bongit	
17	kenu'a	dier	tenguk	li'ou	liau
18				ipus	
19				tatalanan	
20	bebang	tudung	reban	kazab	
21	likut		butah	likud	
22			kabut	pakou	kotung
23			rusok	kangkab	
24		iti'	susew	susu	
25				mato do susu	
26	butit	batek	na'e'	tizan	tinaie
27				toli	
28			tu'uke	turoi	
29				longon	

	Lahanan	Lundayeh	Melanau	Rungus	Tatana
30	tuju	ticu'	agem	vanaan→ gibang←	kariam
31				piuhalan	longon
32			siko	siku	
33			berangau	unturu	
34			berangau	karam	
35			silo	sondulu	
36	beti	kukud	buduk	hakod	jakud
37	beti	kukud	buduk	hakod	jakud
38				otud	
39				kolung	
40			panyung	tutod	
41			bujol	munung	
42			nyip	ngosis	
43	jilla'	dila'a	jelak	dila	dilla
44	ñipen	lifen	nyipen	nipon	nipon
45				guvas	
46			puset	pusod	
47			tebaleb	poo	tobing
48				obik	
49				votis	
50			bekawang	avak	
51			ibak kape'	pokilok	
52					
53				palad	
54				lapap	palad jakud
55					
56				ponikasan	
57				tulang do kinipon	

	Tidong	Timugon murut	Tuhauwon	Yakan	
1	utog	ulu	tulu	kok	
2	abuk	abuk	tobuk	kok	
3	bulu	bulu	hulu	bulu	
4	malo			luwe	
5	abas	rabas		tampat sahaya	
6	peлингas			papa	
7	telingo	talingo	tolingo	tayinge	
8	mato	mato	mato	mata	
9	adung	arung	todung	ung	
10	kabang	kabang	kabang	behe	
11	aja	salura			
12	kiloy	rutu'		kiley	
13		kuliop nu mato		pellek mata	
14	abuk mato				
15	jangkut				
16					
17	liog	liog	liou	kellong	
18	ipos				
19					
20	likip	limbawo	liwawaha	baha	
21				bukut	
22	alu				
23	kubab				
24	titi	titiq	susu	susu	
25					
26	tinay	tinaiq	tian	betteng	
27					
28					
29		longon			

	Tidong	Timugon murut	Tuhauwon	Yakan	
30	tendulu	longon	longon	tangan	
31					
32				siku	
33	lenggagai				
34	lenggagai	tutulu ru kalindu			
35	sandop				
36	tanog	kalayam	gakod	bunga-bunga	
37	tanog	kalayam	gakod	bettis	
38	atut	atur			
39				tuut	
40	tumbid	butingol			
41	munung	bibil		sing behe	
42		sinsilon			
43	jila	рила'	dila	della'	
44	ipon	ripon	nipon	impen	
45				baran	
46	pusod				
47	apa	paa		paa	
48	awak				
49	betis				
50	awak				
51	bengkitok				
52					
53	telapak tendulu				
54					
55					
56				lenggen	
57					

4.8 Llengües de les Cèlebes

	Andio	Banggai	Tomini		
1	kelembang	ulu	ba'i		
2			luba'		
3			buo'		
4					
5					
6					
7	biring	talinga	tuli'		
8	mata	mata	mata		
9	ngoo		tonggu		
10	nganga'	baba	ngunju		
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	borokok	bungkut	tonubu		
18					
19					
20	obaa	benge	palu'a		
21	buungkuk	tongkulung	bungkut		
22					
23					
24	susu	susu	susu		
25					
26	kompong	tia	'ompong		
27					
28					
29					

	Andio	Banggai	Tomini		
30	lima	lima	lima		
31					
32					
33					
34					
35					
36			biis		
37			biis		
38					
39					
40					
41					
42					
43	dila'	alep	oyo		
44	bese'	ngoling	ngisi		
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.9 Llengües del Centre de Maluku

	Alune	Amahai	Asilulu	Nuaulu	
1	ulu	uru	ulu	unui	
2	bua			hua	
3	bului			hunue	
4	owalale			uai anoe	
5				orane naniane	
6				asui	
7	tlina	irina	ta'ina	tinai	
8	mata	ma'a	mata	matai	
9	inu	iri	ninu	okoï	
10	bidu	nusu	heha	hohai	
11				anai nohue	
12				ninna	
13				matai hunue	
14				kinohae	
15					
16				manapesi	
17	mo'ane	o'olo	sele	tionai	
18				anui	
19				moane	
20	mala	kari	hala	manai	
21	'wata ulu	ria'e	koli	hutunui	
22				nosini	
23				unui matae	
24	susu	susuro	susu	susu	
25					
26	apu	ehu	tia	tiai	
27					
28					
29				hanai hukune	

	Alune	Amahai	Asilulu	Nuaulu	
30	bala	rima	lima	hanai atue	
31				hanai nokute	
32				siui	
33				hanai nakate	
34				hanai nakate	
35				tanikui	
36				aini	
37				aini nahae	
38				tunei	
39				kinuhui	
40				toui	
41				sihurui	
42				noui	
43	meine	mei	male	meini	
44	nie	niha'u	niri	kahakei	
45				hatai	
46					
47				kanakai	
48				sitai	
49				aini apue	
50				ahai	
51				kekei	
52				senai	
53				hanai anoe	
54				aini anoe	
55					
56					
57				nesini	

4.10 Llengües Filipines Centrals

	Aborlan Tagbanwa	Aklanon	Bikol Buhi	Bikol Polangui	Cebuano
1	qulu	'ūghuh	páyo	payo	úlo
2	buquk		bewék	bwuk	buhók
3			bawkág	baraybu	balhíbo
4			lalawgén	lalawgun	nawóng
5			angék		ágtang
6			pisngi		áping
7	talinga	dughúnggan	talinga	talinga	dalúnggan
8	mata	matá	matá	mata	matá
9	qurung	'ilúng	oróng	orong	ilóng
10	baqbaq	bá'ba'	ngosó'	ngusu	bâ-bâ
11			ke'ké'		suwang
12			kiráy	kiray	kílay
13					pilók
14					alubaw
15					balbas
16					alab-ab
17	liqèg	lī'ug	li'ég	leug	li-og
18			tingrón		tangkúgo
19					tutúnlan
20	qabaga	'abāgah	baxangbáng	takyag	abága
21	gèrèng	likúd	tawtód		likód
22					libot
23			regán		dúngghan
24	diqgan	sūsu	sosó		súso
25					atngal
26	bètèng	tiyán	teyán	tuyan	tiyán
27			botó'		bulí
28					bilat
29				braso	buktón

	Aborlan Tagbanwa	Aklanon	Bikol Buhi	Bikol Polangui	Cebuano
30	qalima	'alīmah	kamét	kamut	kamót
31					pulso
32					síko
33			goraméy		tudlô
34					tudlô
35			kóko	kuko	lansang
36	qaqay			bitis	páa
37	qaqay		pa'á	pah	ti-íl
38			toód	tuhd	túhod
39					búkongbúkong
40					takon
41			ngiwi	ngabil	ngábil
42					lagos
43	dila	dīla'	dilá'	dila	dílà
44	nipin	ngīpun	ngipén	ngipun	ngípon
45					láwas
46			poséd		púsod
47					páa
48					bat-ang
49					bagtak
50					hawak
51				yuka	ilok
52					bugan
53			paxád	palad	palad
54				igigira	lapa-lapa
55					bukton
56					braso
57					apapangig

	Cuyonon	Ilonggo	Kinaraya	Masbateño	Palawano
1	ulo'	ulo	ulo		ulo
2		buhok	buhok		buaq
3		buhok			lawi
4		guya	gawi		
5		agtang	agtang		
6		pisngi			
7		dulunggan	talinga	talinga	talinga
8		mata	mata		mata
9		ilong	irong		qurung
10		baba	ba'ba		baqbaq
11		sag'ang	sag'ang		
12		kilay	kilay		
13		amimilok	amimirok		
14		akulakub			
15		bungot	bungot		
16		bigote			
17		liug	li'og		liqeg
18		lokolokoan	tangkugo		
19		tutunlan	tutunlan		
20		abaga	abága		qabaga
21	likód	likod	likod		likod
22		buli	buli		
23		dughan			
24	iten	suso	dughan		dudo'
25		lulotgotan			
26	tiyán	tinai			beteng
27		buto	pitoy		
28		putay	birat		
29		butkon		butkon	

	Cuyonon	Ilonggo	Kinaraya	Masbateño	Palawano
30		kamut	lima	kamot	qalima
31		pulsohan			
32		siko	siko		
33		tudlo	tudlo		
34		tudlo			
35		kuko	kuko		
36		paa	batiis		qaqay
37		tiil	siki		qaqay
38		tuhod	tuhod		
39		bokoboko			dilaq
40		tikud	bo'ul		nipin
41		bibig	bibig		
42		ngislo			
43		dila	dila		
44		ngipon	ngipon		
45		lawas			
46		pusod	pusod		
47		hita	hita		
48		balikawang			
49		batiis	batiis		
50		hawak	hawak		
51		ilok	ilok		
52		hita	surok-surok		
53		palad	palad		
54		talapakan			
55		manginlaman			
56					
57		sang'ang			

	Tagalog	Tagbanwa Central	Tausug	Winaray	
1	ulo	ulo	quuh	ulo	
2	buhok			buhok	
3	balahibo			barahibo	
4	mukha			daguway	
5	noo			agtáng	
6	pisngi			pisngi	
7	tainga			talinga	
8	mata			matá	
9	ilong			irong	
10	bibig			bàbà	
11	baba			suláng	
12	kilay			kiray	
13	pilikmata			pirok	
14	takulap ng mata			lakuplakop	
15	balbas			búngot	
16	bigote			búngot	
17	leeg			liog	
18	batok			tangkugo	
19	lalamunan			but-ól	
20	balikat			sugbóng	
21	likod		taikud	bungkog	
22	puwit			bubut	
23	dibdib			dughán	
24	suso		duruq	suso	
25	utong			yupyupan	
26	puson		tian	tiyan	
27	titi			sili	
28	kaluban			puday	
29	bisig			braso	

	Tagalog	Tagbanwa Central	Tausug	Winaray	
30	kamay	alima		kamót	
31	galanggalan			panglayan	
32	siko			siko	
33	daliri			tudlô	
34	daliri			tudlô	
35	kuko			kuko	
36	binti			tííl	
37	paa	aiy		tííl	
38	tuhod			tuhod	
39	bukungbokong			mukobuko	
40	sakong			tikód	
41	labi			im-ím	
42	gilagid			lagos	
43	dila			dila	
44	ngipin			ngipon	
45	katawan			láwas	
46	pusod			pusod	
47	hita			hita	
48	balakang			balaw-áng	
49	alak-alakan			binti	
50	baywang			hawak	
51	kili-kili		kili-kili	irok	
52	singit			singit	
53	palad			palad	
54	talampakan			rapadapa	
55	pababa bisig				
56	pataas bisig				
57	panga				

4.11 Llengües Flores-Lembata

	Kedang	Lamaholot			
1	tubar	kotén			
2					
3					
4					
5					
6					
7	til	tilun			
8	mato	matan			
9	ning	irun			
10	nunu	wewan			
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	bongan	wulin			
18					
19					
20	wali	hanan			
21	obi	kolan			
22					
23					
24	tuu	tuhon			
25					
26	botin	alén			
27					
28					
29					

	Kedang	Lamaholot			
30	ling	liman			
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43	ebel	wéwén			
44	awar	ipén			
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.12 Llengües Formosanes

	Amis	Atayal	Babuza	Basay	Bunun
1	vungoe	tunúkh	huno	utsu	vongo
2	okuss	snaunúkh	ttao	bukisse	kalvo
3	okuss	snaunúkh	ttao	bukisse	kalvo
4	louai	lakyás	mura	laiss	rrakkaish
5	rawai	līhúi	ttes	gwangwat	kāu
6	bēku	tōchin		veyakael	pilyon
7	tangira	hial	harina	bolo	tainga
8	mata'	bukil	maha	mata	mata
9	uuse	nuhu	nnud	nutsutsu	nguttos
10	moeuss	nokoák	nane	nana	ngurus
11	ngalui	kubái		tangun	wakk-wak
12	karao	bukil laujek	ppit	kulupo	pitpit
13					
14					
15	ngisngis	nulus	ranob	nutsu	ngisingisi
16					
17	real	grium	rri	tunlan	mumuran
18					
19		kaulú			
20	kahong	kaiyan	papyal	otoi	va'u'
21	kurur	makasugh	ssis	punod'	kiku'
22					
23		paskutau			
24	cucu'	bubú	tatoonuhan	cicu	cucu'
25					
26	chaelid	ekatú	pyus	tian	tteyan
27					
28					
29	fadangalan	malaon			

	Amis	Atayal	Babuza	Basay	Bunun
30	kaiam	kabá	rima	tsima	ima
31					
32					
33	tarului		appururu	tulís	tanurok
34	tarului		appururu	tulís	tanurok
35	kamouss	kamit	hasu	knukus	kusikusi
36	saripat		assil	hai	vantas
37	saripat	kakai	assil	hai	vantas
38					
39					
40					
41	velvel	palahúm	tato-oro	nitse	ngurus
42					
43	ngisingis	hamali	tatsira	tatase	mama
44	valiss	gannúkh	ssīn	bantsau	niepon
45	tering	hei	achieb	rappit	ahobun
46	pona	pugá	ppron	puna	putso
47	tokos	gāya	lilin	punuz	toho
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

	Hoanya	Kanakanavu	Kavalan	Paiwan	Papora
1	olo	nabon	ugo	olo	tarako
2	bus	vekeše	vukos	ubat	vos
3	bus	vekeše	vukos	ubat	vos
4	sabit		rais	muningani	vvak
5			tungogad	daisi	ddes
6			pingi	ini	
7	salila	tuku	kayal	chariga	sarina
8	masa	buyen	mata'	macha	masa
9	lut	tangutsa	unon	nudosh	nnud
10	bulibún	ivici	ngiveha	agat	yove
11			ngazui	kalushi	
12	kapat t'sanpat		kuruppo	ngipngip	sahun
13					
14					
15	lalut		mumus	ngisingisi	mesmes
16					
17	ulra	a'ava	lūrun	ri-ū	vuhun
18					
19					
20	tai-it-pat	'aniacanga	tghi'ágh	qavan	tsep
21	giyat	kuukuuca	sawaq	calag	rāhā
22					
23					
24	ragan	mumu	sīsu'	tutu	dab
25					
26	buek	pulū	vuras	teyat	ginu
27					
28					
29					

	Hoanya	Kanakanavu	Kavalan	Paiwan	Papora
30	lima	ramúcu	rima	rima	rima
31					
32					
33	pira-mait	tabeni	rūral	burgan	kassel
34	pira-mait	tabeni	rūral	burgan	kassel
35			kanukos	karskusan	kattot
36	asat	sapatle	rapan	ura	kapul
37	asat	sapatle	rapan	ura	kapul
38					
39					
40					
41	buhun		momos	lulut	toroho
42					
43	lalilat	'avasa	riram	tariram	ttatscha
44	lipun	anisi	wangao	arittsi	raves
45	bahan		ijip	inachachabaam	
46	bus	pulugu	vussu	puduk	budo
47	hilotun		pananian	dapat	
48					
49			vetis		
50					
51					
52					
53					
54			qokap		
55					
56					
57					

	Pazih	Puyuma	Rukai	Saaroa	Saisiyat
1	pono	tanguru	amoo	bungoo	taorui
2	vekkus	haruvun	ussivi	buku	vukos
3	vekkus	haruvun	ussivi	buku	vukos
4	ddais	budingan	tamatsa		massa
5	tangilah	tungur	ponoa	tautso	raiish
6	dadiman	imer	chimi	tsumī	pinutassan
7	sangera	tangera	charinga	charniga	sarei
8	daurik	matha	macha	ooraitli	masa'
9	mujin	utan	loomoonii	ngoongoro	kangosuran
10	rahnal	untong	didvi	musoo	tarus
11		timil	salama		gouro
12	gakudaha	sudung	molumoa	ongoltso bulai	aarup
13					
14					
15	modos	ngisngis	misamisi	balingal	rumes
16					
17	sarite	niön	ooroohii	guogoritl	warun
18					
19					
20	abaxa	'iab	alivadhanga	a ^h iasa	'aebaa'
21	bukun	dhakur	dhalhaka	likushu	ikor
22					
23					
24	nunuh	susu	thotho	'ushushu	hoehoe'
25					
26	tyal	taelid	balan	chiboka	teyaro
27					
28					
29					

	Pazih	Puyuma	Rukai	Saaroa	Saisiyat
30	rima	lima	arema	raumocho	rima
31					
32					
33	kakamot	tatemusi	alima	pingu	tatari
34	kakamot	tatemusi	alima	pingu	tatari
35	karikuhu	hamai	koluka	atoku	kakunokoye
36	karao	kui	kapala	sapatl	rapal
37	karao	kui	kapala	sapatl	rapal
38					
39					
40					
41	uruli	birbir	simit	lupis	tarus
42					
43	zahama	lidan	lidam	awas	hahama
44	rupun	vali	valissi	asi	nupon
45	buxu	rarik	boattu		basan
46	puza	pozok	puku	putuko	poroke
47	ilass	paa	danoosa	bannau	apa
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

	Seediq	Siraya	Taokas	Thao	Tsou
1	tonnohu	bongo	vorop	puno	pongo
2	siniunuhu	bukut	takku	kukis	fus
3	siniunuhu	bukut	takku	kukis	fus
4	raiyas	moula	mura	syakes	romul
5	rehui	tangila-luttung	ttai	karao	sapatsi
6	dakairashi	timi		patok	pino
7	papak	tangyrra	sareina	sarina	koru
8	raoye	matta	yimasa	nasa	mutso
9	ngohao	bugu	yanuk	mulin	ngutsu
10	ngaowa	moutous	viraha	lulit	ngaru
11	bukului			bibi	lasungu
12	kaomin	labilatung	vivai	makosom	purepi
13					
14					
15	ngurus	nguîtgit	runaha	visu	maomao
16					
17	wareon	rijh	yarik	ukan	sunnu
18					
19					
20	ahing	tago	hāvao	qalhafa	ri'si
21	bukuy	ricos	vahan	rikus	f'ukhu
22					
23					
24	nunuh	oho	kapan	tutu	nun'u
25					
26	ravoas	vouyl	teya	teyal	vuro
27					
28					
29					

	Seediq	Siraya	Taokas	Thao	Tsou
30	ava	rima	rima	lima	muɬsu
31					
32					
33	bake	kaemos	harrid	rima	luluk
34	bake	kaemos	harrid	rima	luluk
35	kakamel	palunkun	arru	kuku	huon
36	kakai	kourkour	rawat	kakai	ttaango
37	kakai	kourkour	rawat	kakai	ttaango
38					
39					
40					
41	parahoman	babibit	sununan	bipi	smusu
42					
43	hamaoi	lalila	teraha	ama	umo
44	ipon	waligh	jiun	nipin	hisi
45	heij	voäl	vhan	bun	fulango
46	pukai	mukun	nepuda	puza	patsuk
47	punguh	valut		kalu	fufu
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.13 Llengües Gorontalo-Mongondow

	Buol				
1	sirah				
2	buoh				
3					
4					
5					
6					
7	kuping				
8	matto				
9	ilung				
10	ngango				
11	are				
12	kile alis				
13					
14					
15					
16	sumbil				
17	buyoko				
18					
19					
20	binggung				
21					
22					
23	dubdub				
24	nyonyo				
25					
26	tian				
27					
28					
29					

	Buol				
30					
31					
32					
33	ungoan				
34	ungoan				
35	konuku				
36	tinggod				
37	tinggod				
38	tuku				
39					
40	buring				
41					
42					
43	dilla				
44	untu				
45					
46	putod				
47	paa				
48					
49	batis				
50	karenget				
51	kekedi				
52					
53					
54					
55					
56					
57					
58	kotiag lengen				
59					

4.14 Llengües Halmahera-Cendrawasih

	Ambai	As	Wandamen		
1	kamiai	watu'	ru		
2			ru nandau		
3			ruvavuru		
4			re		
5			rebosinia		
6			tararei		
7	taraa	tana	taradiau		
8	ure	kapu'	re		
9	ube	samu	suo		
10	boro	walu	sore		
11			dere vava		
12			rekaru vavo		
13			re ruvavuru		
14					
15			suo ruvavuru		
16			suo ruvavuru dere vava		
17	kanang	akò	rao		
18					
19			rao sasa		
20	boyawa		varabuo		
21	kuruu	uaè	karu		
22			sama		
23			aro pati		
24	ui	sus	susu		
25					
26	ene	nipu	sane		
27			si		
28					
29			vara		

	Ambai	As	Wandamen		
30	warang	npa	vara		
31			vararao		
32			vara bu		
33			varakia		
34			aekia		
35			dir		
36			ae		
37			ae		
38			ae bu		
39			ae kamai		
40			ae tuvapui		
41			sorepa		
42					
43	tapere	arè	tapare		
44	dore	ilis	dere		
45			tarai		
46			sane kua		
47			sawadu		
48			sama sere		
49			ae komboti		
50			kasire		
51			vara vara		
52			awadu kasau		
53			varava		
54			aeva		
55			vara komboti		
56			vara tat		
57			dere vava		

4.15 Llengües Kalamian

	Kalamian tagbanwa				
1	kulu				
2					
3					
4					
5					
6					
7	talinga				
8					
9	urung				
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27	kutin				
28					
29					

	Kalamian tagbanwa				
30	kalima'				
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37	kakay				
38					
39					
40					
41					
42					
43					
44	isi				
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52	itak				
53					
54					
55					
56					
57					

4.16 Llengües Kayan-Murik

	Kayan	Modang	Paser		
1	kuhung	du'	utok		
2		wok	balo		
3		blun			
4			wae		
5					
6					
7	apeng	kelnyen	telingo		
8	mata'	mtan	mato		
9	urung	guang lung	urung		
10	ba	guang wa'	bowa		
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	kera'	kelnan	biung		
18					
19					
20	la'ip	le'ip			
21	la'ung		dikwr		
22			tungkong		
23					
24	mu'	wi'			
25					
26	butit	soh	buntung		
27			butu		
28					
29					

	Kayan	Modang	Paser		
30	usu	gwé	kayang		
31					
32					
33					
34					
35			ngalu		
36			botis		
37			botis		
38					
39					
40			tumbit		
41			biwi		
42					
43	jela		dola		
44	ipa'	kwe	kukut		
45			komputonga		
46					
47			towing		
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.17 Llengües Kei-Tanimbar

	Fordata	Kei			
1	ulun	uun			
2		murun			
3		vuun			
4		waha			
5		rean			
6		fofar			
7	arun	arun			
8	matan	mat			
9	nirun	nirun			
10	sumarn	ngeen			
11		kakean			
12					
13					
14					
15		jangut			
16		komes			
17		tongar			
18		abnuhan			
19		bongbongar			
20		ngabaan			
21	tetan ratan	tetan			
22		diu			
23		dugar			
24		sus			
25		sus nunur			
26		ivun			
27		vihin			
28		fahin			
29		ngaabal			

	Fordata	Kei			
30	liman	liman			
31		vu'un fangelan			
32	i'in	ngulin			
33	liman tanan	tan			
34		tan			
35		kukun			
36	ean	yea			
37	ean	yea			
38		lil			
39					
40		kuhal			
41		ninir			
42		ninin			
43		e'ar			
44		ngifan			
45		arumun			
46		fuhar			
47		dangil			
48					
49		yea ivun			
50		vesan			
51		lilin			
52					
53					
54					
55		tavun			
56		tavun			
57					

4.18 Llengües Land-Dayak

	Bakatiq	Bidayuh	Rejang	Singhi	
1	abak	bak	ulew	bak	
2	abok		bu'	boek	
3	burutn		bulew	burun	
4					
5					
6					
7	rajak	keping	ti'u'	kojit	
8	matu'	betoh	matey	botun	
9	dudukng	nung	ñung	nung	
10			bebea'	boba	
11		sraka			
12		brukenin			
13					
14					
15					
16					
17	jangok		kagen	tungoě	
18					
19					
20		kewi	baew	papi	
21			kedong		
22					
23					
24	sadû'		susew	saduë	
25					
26	tanain		tinĩyě'	tain	
27		turuoi			
28		debe			
29					

	Bakatiq	Bidayuh	Rejang	Singhi	
30	barekng		tangen		
31					
32		skuh			
33					
34					
35					
36				pěun	
37				pěun	
38		tegog			
39					
40		tuga			
41					
42					
43	rata'	jura	dila	jorah	
44	japu'	jipoh	epen	jupen	
45					
46		pesid			
47		sepia'			
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.19 Lléngües Luzon Centrals

	Bolinao	Kapampangan			
1	ulo	buntut			
2	sabot	buak			
3	sabot	bulbul			
4	kara	lupa			
5	erek	kanwan			
6	pispis	pisngi			
7	kak	balugbug			
8	mata	mata			
9	a'rong	arung			
10	bebey	asbuk			
11	ba'ba'	baba			
12	kiri	kile			
13	kermet	irap			
14	ukna	talukab mata			
15	barbas	balbas			
16	barbasan	bigoti			
17	liey	batal			
18	teen	tundun			
19	bukraw	akmulan			
20	abaya	pago			
21	gurot	gulut			
22	tataklian	buldit			
23	tampipi	salu			
24	suso	susu			
25	dudoy	utang			
26	tyan	atian			
27	buto'	butu			
28	buli'	antak			
29	takyay	gamat			

	Bolinao	Kapampangan			
30	gamet	gamat			
31	punga-pungawan	pigalanggalangan			
32	siko	siku			
33	garamay	taliri			
34	garamay	taliri			
35	kuko	kuku			
36		bitis			
37		bitis			
38	tuod	tud			
39	punga-pungawan	bukungbukung			
40	bued	sakung			
41		labi			
42	gugot	gilagid			
43	dila'	dila			
44	ngipen	ipan			
45		katawan			
46	puser	pusad			
47	paa	puwad			
48		papaluan			
49	bisit	biseru			
50	awak	awakan			
51	kili-kili	kili-kili			
52		ita			
53		palad			
54	dapa	talampakan			
55		kilikili			
56		takde			
57		panga			

4.20 Llengües Luzon Septentrionals

	Agta	Atta	Bontok	Ibanag	Ilokano
1	qulu	ulu	oro	ulu	úlo
2			fo-ok		búok
3			chotchot		dudot
4					rupa
5				kiray	muging
6					pingping
7	bongbong	talingā	inga	talinga	papayag
8	moto	matā	mata	mata	mata
9	qowan	igung	'engel	igung	agong
10	simuk	simuq	tapak	simu'	ngiwat
11					timid
12				kima	kiday
13					kurimatmat
14					kaliib ti mata
15					barbás
16					bigote
17	lig	bullaw	fiakang	karalong	tengngéd
18				tagnag	lengngés
19				karalong	karabukób
20	qobogo	abāga	pokor	abaga	abaga
21	qoddog	barāq	'edeg	likuk	likúd
22					ubet
23					barukong
24	susu	gātaq	susu	susu	súso
25					mungay
26	sihat	sān	poto		tián
27				usin	buto
28				fuki	uki
29					takiag

	Agta	Atta	Bontok	Ibanag	Ilokano
30	komot	limā	lima	lima	íma
31					pungupungan
32					siko
33					ramay
34					ramay
35					kuko
36			soki	vuti	gúrong
37			soki	takki	saka
38				tug	túmeng
39					lansalansa
40					mukod
41					bibig
42					
43	hilo	jilā	chila	zila	dila
44	ngipon	ngipan	fiab-a	ngipan	ngipen
45				baggi	bagi
46				futak	puseg
47					
48					
49			b'ttis		
50			kawakan		
51			longngon		
52					
53			pāt		
54			pāt	dappag	
55			pataklayan		
56					
57					

	Isianai	Kalinga	Pangasinan		
1	iyu	úlu	olo		
2		buuk	buek		
3		dutdút	buek		
4					
5			muling		
6			aping		
7		ínga	layag		
8		ata	mata		
9		ongól	eleng		
10		sángi	sangi		
11			baba		
12			kirep		
13			kolimatmat		
14			lukab-lukab		
15			gumi		
16					
17		bagáng	beklew		
18			tenger		
19			kulokulong		
20		abála	abala		
21		qo'dog	beneg		
22	gulir		aping-na-obet		
23			pagew		
24		súsu	suso		
25					
26		buwang	eges		
27					
28					
29			taklay		

	Isianai	Kalinga	Pangasinan		
30		íma	lima		
31					
32			sikil		
33			gamet		
34			gamet		
35			kuko		
36		ikí	bikking		
37		ikí	sali		
38			pueg		
39			kalikalit		
40			mocor		
41			bibil		
42			ngares		
43		díla	dila		
44		ngípon	ngipen		
45			laman		
46			puseg		
47			pa		
48					
49			bíkking		
50			aoak		
51			kilikili		
52			el-el		
53			dakulap		
54					
55					
56					
57			pangad		

4.21 Llengües Malayo-Polinèsies Centrals

	Enggano	Moken	Rao		
1	èyurup	'otak			
2	yur	buloy	obuok		
3	yur				
4					
5					
6					
7	karih	tétong ténga'			
8	bakh	mata'	mato		
9	èpanoe	yong			
10	ka'a'	'okāng			
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	kanu'	bulōng	liear		
18					
19					
20	'ami'iam	bahoy			
21	èkahāe	lékōt			
22					
23					
24	kok	dada'			
25					
26	kita	laké'			
27					
28					
29					

	Enggano	Moken	Rao		
30	è'a'	ngan	tangen		
31					
32					
33					
34					
35					
36	è'aa	paka'			
37	è'aa	paka'			
38			lutuik		
39					
40					
41					
42					
43	di	kelé'			
44	è'ka'	lepan			
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.22 Llengües Malayo-Sumbawa

	Acèh	Ambon	Bali	Banjar	Berau
1	ulèë	ulo	tendas	kapala	kapala
2	ôk		ebok	rambut	
3	bulèë	wanata	ebok	bulu	
4	muka		mua	muka	
5	dhoë		gidat	dahi	
6	miëng		pipi	pipi	
7	geulinyuëng	tarina	kuping	talinga	
8	mata	matanu	mata	mata	
9	idông	ilu	cunguh	hidung	
10	babah	hihilu	bungut	muntung	
11	keueng	alalihunu	cadik	dagu	
12	keuëng		alis	kaning	
13	bulèë mata			bulu mata	
14	kulét mata			kelopak mata	
15	janggôt		jenggot	janggut	
16	misèë		kumis	sasingut	
17	takuë	selenu	baong	gulu	
18	kudôk			belekuk	
19	marèh			rakungan	
20	bahô	lahuanu	pala	bahu	
21	ruëng	unua	tundu	punggung	
22	reumbong	wakalu	jit	burit	
23	dada	iluta	dada	dada	
24	de	susu	nyonyo	susu	
25	puteng de			ujung susu	
26	pruët	tia	waduk	parut	
27	daka	ute	celak	palir	
28	pukoe	uwe	cange	puki	
29	sapay		lengen	langan	

	Acèh	Ambon	Bali	Banjar	Berau
30	jaroë	lima	lima	tangan	
31	atot		pagelangan	pagalangan	
32	singkèë	sio	siku	siku	
33	jaroë		jeriji	jariji	
34	jaroë		jeriji	jariji	
35	gukèë	talikilu	naka	kuritis	
36	gaki	ei	batis	batis	
37	gaki	ei	batis	batis	
38	teu'ôt	titaulunu	entud	lintuhut	
39	boh gatok		pagelangan	pagalangan	
40	tumèt	tolenu	lambe	tumit	
41	bibi		bibih	bibir	muntung
42	gusi		isit	gusi	
43	lidah	male	layah	ilat	
44	igoë	niki	gigi panggal	gigi	
45	tubôh	badang	raga	awak	
46	pusa	pusa	udel	pusat	
47	pha	kalaka	paha		
48	kitöng	kaleke	bokongan	pipikangan	
49	beutéh		betekan	kelonok	
50	keu'iang		bangkiang		
51	geutie'		sipah		
52	klangkang				
53	paleuët jaroë		bais		
54	tapa' gaki		bais		
55			lengen		
56			lengen		
57	jungkha		cadik	wihang	

	Besemah	Betawi	Brunei	Iban	Jambi
1	palak	kepale	kapala	pala'	kepalo
2	gumbak				rambut
3	bulu				
4				moa	
5		jidat			
6					
7	cuping			pending	talingo
8	mate			mata	mata
9	idung			idong	idung
10	mulut	mulut		mulut	mulut
11				dagu	
12					
13					
14					
15				janggut	
16					
17	liagh			rekong	leher
18					
19					
20	bahu			bau	ba'u
21	belakang		punggung	belakang	belakang
22				pipi	
23				dada	dado
24			susu	tusu	susu
25				pemuting tusu	
26	peghut		parut	perut	perut
27				butoh	
28				pukak	
29				lengan	

	Besemah	Betawi	Brunei	Iban	Jambi
30	tangan			tangan	tangan
31					
32				siku	
33					
34					
35					
36	keting			kaki	kaki
37	keting			kaki	kaki
38					
39					
40				tumbit	
41		bibir		bibir	
42				gusi	
43	lidah			dilah	lidah
44	gigi			ngeli'	gigi
45				tuboh	
46				pusar	
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

	Kanayatn	Kedayan	Kerinci	Kutai	Lahat
1			kepalo		palak
2		ambut			
3					
4	muha	muha		muha	
5					
6					
7					
8					
9					
10				sungut	
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	tage'				
18					
19					
20					
21			punggao		
22		jubo			jalak
23					
24					
25					
26		paut	perau'	perot	busong
27		butuh			
28					
29					

	Kanayatn	Kedayan	Kerinci	Kutai	Lahat
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36	paha			betis	keting
37	paha			betis	keting
38		tuhut			
39					
40					
41					
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

	Lubu	Madura	Malaysia	Manado	Medan
1		cetak	kepala	kapala	
2		obuk	rambut	rambu	
3		obuk	bulu	bulu-bulu	
4			muka	muka	
5			dahi	tésta	
6			pipi	pongo-pongo	
7		kopeng	telinga	talinga	
8		mata	mata	mata	
9		elong	hidung	idong	idung
10		colok	mulut	mulu	congor
11			dagu	oko	
12			alis	kening	
13			bulu mata		
14			kelopak mata		
15			janngut	jambang	
16			kumis	kumis	
17	lehe	le'er	leher	leher	
18			tengkuk	panta leher	
19			tenggorokan	gargantang	
20		bau	bahu	kévé	
21		balakang	punggung	punggung	
22			bokong	panta	burit
23			dada		
24		suso	susu	toto	tetek
25			puting susu	biji toto	
26		tabuk	perut	puru	prut
27			pelir	lölö'	totong
28			puki	pépé	pepek
29			lengan	tangan	

	Lubu	Madura	Malaysia	Manado	Medan
30		tanang	tangan	tangan	
31			pergelangan		
32			siku	siku	
33			jari	jaré	
34			jari	jaré	
35			kuku	kuku	
36		soko	kaki	pala-pala	
37		soko	kaki	kaki	
38			lutut	buku-buku	dengkol
39			pergelangan		
40	tomi		tumit		
41		bibir	bibir	bibir	
42			gusi		
43		yila	lidah	lidah	
44		gigi	gigi	gigi	
45			tubuh	badan	
46			pusar		
47			paha	fala-fala	
48			pinggul		
49			betis		
50			pinggang		
51			ketiak		
52			lipatan paha		
53			telapak		
54			telapak		
55			lengan bawah		
56			lengan atas		
57			rahang		

	Minagkabau	Ogan	Pekal	Sasak	Sumbawa
1	kapalo	pala'	ndas'e	òtak	otak
2	abuak	gumba'		bulu	bulu
3	bulu	bulu		bulu	bulu
4	muko		rai		
5	kaniang				
6	pipi				
7	talingo	cuping		kentòk	kuping
8	mato				mata
9	iduang	idung	cungur	idung	udung
10	mulut	mulut	cocot	biwih	boa
11	daguak				
12	bulu mato				
13					
14					
15	jangguik				
16	sisunguik		brengos		
17	lihie		gulu	belòng	korok
18	kuduak				
19	karangkuangan				
20	bau				belikat
21	pungguang		boyok	bòngkòr	bungkak
22					
23	dado				
24	susu	susu		susu	susu
25	putiang susu				
26	paruit	pekhut		tian	pusat
27					
28	pantek				
29	langan				

	Minagkabau	Ogan	Pekal	Sasak	Sumbawa
30	tangan	tangan		ima	ima
31	pagalangan				
32	siku				
33	jari				
34	jari				
35	kuku		kuku		
36	tungkai			naé	ene
37	tungkai				ene
38	lutuik				
39	pagalangan				
40	tumik				
41	bibia		bibir		
42	gusi				
43	lidah			èlaq	ela
44	gigih	gigi		gigi	isit
45	badan				
46	pusek				
47					
48					
49	batih				
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

	Ternate	Urak lawoi'			
1	kapala	kepala			
2	rambu	boa			
3	bulu	bulit			
4					
5					
6					
7	talinga	telinga			
8	mata	mata			
9	idong	hidok			
10	mulut	muloc			
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	leher	lihël			
18					
19					
20	bahu	bahu			
21	blakang	belakak			
22					
23					
24	susu	dada			
25					
26	puru	proc			
27					
28					
29					

	Ternate	Urak lawoi'			
30		tangan			
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43	lidah	lidah			
44	gigi	gigi			
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.23 Llengües Manide-Inagta

	Manide				
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7	sewéng				
8					
9	ha'dúng				
10	bag'áng				
11	saklágen				
12					
13					
14					
15					
16					
17	li'és				
18	kutkutuhán				
19					
20	mugmúgen				
21	leták				
22					
23	sinákâb				
24					
25					
26					
27					
28	'igot				
29					

	Manide				
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38	bu'lúng				
39					
40	tatagdók				
41					
42					
43	katlúb				
44	ngipén				
45					
46	púsed				
47					
48					
49	sukáb				
50					
51	kabkabén				
52	laség				
53	pálad				
54	talapákan				
55					
56					
57	saklágen				

4.24 Llengües Minahasan

	Tonsea	Tontemboan			
1	udu	ro'kos			
2	wu'uk	wu'uk			
3	wuturut	wu'uk			
4					
5					
6					
7	dunteng	lunteng			
8	weren	sumere			
9	ngirung	ngirung			
10	semut	wa'ba'			
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	dee'	kanat			
18					
19					
20	paduka	bahu			
21	ru'ur	licur			
22					
23					
24	toto'	susu			
25					
26	po'ot	po'ot			
27					
28					
29					

	Tonsea	Tontemboan			
30	dengen	kama			
31					
32					
33					
34					
35					
36	kuku	kecey			
37	kuku	kecey			
38					
39					
40					
41					
42					
43	dida'	lila'			
44	wa'ang	wa'ang			
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.25 Llengües Mindanao

	Maguindanao	Maranao			
1	ulo	olo			
2					
3					
4		paras			
5					
6					
7	tangila				
8	mata				
9	ngelong				
10	ngali	ngari			
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27	oten	oten			
28	puki				
29					

	Maguindanao	Maranao			
30	lima	lima			
31					
32					
33					
34					
35	kanuko				
36					
37					
38	aleb				
39					
40					
41					
42					
43					
44					
45					
46	pusod				
47					
48	taldas				
49					
50					
51					
52					
53	lima				
54					
55					
56					
57					

4.26 Llengües Mindoro Meridionals

	Tiruray				
1	'ulew				
2					
3					
4					
5					
6					
7	kelingo'				
8	moto				
9	'irung				
10	'eba'				
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	re'er				
18					
19					
20	wara				
21	digur				
22					
23					
24	tutu'				
25					
26	'esur				
27					
28					
29					

	Tiruray				
30	kemer				
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43	dila'				
44	kifen				
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.27 Llengües Oceàniques

	Ahamb	Aitutaki	Äiwoo	Akei	Ali
1	mbarengk	upoko	nuwotau	patu	rematápuk
2		rouru			
3		urururu			
4		mata			
5		rae			
6					
7	tarngangk		nugokä	kalina	tanake'ik
8	namarangk		nyibä	mata	matakerí'ak
9	nangunsungk	putaiu	notä	lanisu	yisuk
10	mbangongk		nede	tsino	perik
11		tangā			
12		tukemata			
13		urururumata			
14		tapokimata			
15		uruutu ta'a			
16					
17	khaluangk	kakī	nulo	una	aur
18		tumu kakī			
19		karaponga			
20	mbarbosengk		nabulä	pili	toup
21	khatsmandrengk		numwangu	lalao	
22		kitikiti			
23					
24	nasusungk		nyio	susu	sus
25					
26	mghabungk		nuwoso	pane	pelapiak
27					
28					
29					

	Ahamb	Aitutaki	Äiwoo	Akei	Ali
30	nabéngk		nyime	lima	awiek
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43	méluangk		näbiliä	meme	lalíak
44	narbongk		nuwotede	ako	nyiluek
45		kopapa			
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57		tangā			

	Amara	Ambae est	Ambae oest	Amblong	Ambrym nord
1	gude kane	ngwatungu	ngwatungu	batim	putung
2					
3					
4					
5					
6					
7	telnge gudio	ngwerongu	ngwerongu	borom	ralñeng
8	mete	matangu	matangu	matam	metang
9	sngore ka	ngwongongu	ngwongongu	nalsum	puloennguhüing
10	na kane vre	kukwangu	kwakwangu	tsunum	fang
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	adenge	woongu	kusungu	dalom	mioet neni
18					
19					
20	galanga	tingowongu	tingwangu	bilim	pang
21	vine pio	ngurungu	ngwulangu	anduna	tarbeng
22					
23					
24	kosio	susungu	huhu	susum	hong
25					
26	kope	mbombongu	tangwangingu	banem	teping
27					
28					
29					

	Amara	Ambae est	Ambae oest	Amblong	Ambrym nord
30	lume	limongu	kambangu	farnumlumam	werang
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43	meme gudio	meangu	meangu	memem	maeng
44	na kane vre koknge	libongu	patingu	undum	lowung
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

	Ambrym sud-est	Aneityum	Anuta	Aore	Apma
1	batuku	nicinik	uru	patu	bucuk
2					
3					
4					
5					
6					
7	burangok	indicingak	taringa	poro	ndalingak
8	metok	nesngan imtak	mata	mata	mbirinmetak
9	bulkusuk	inggocen	iu	kalsu	ngusuk
10	ngok	napcinaghsak	ngutu	singo	wanbongok
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	heraiok	nawunwak	ua	ali	kawok
18					
19					
20	watubuk	nilik			cibwak
21	marukh	inghehek	muri	andriu	tsuku
22					
23					
24	suk	nathek	uu	susu	susun
25					
26	bangok	netngak	maanava	tia	walelek
27					
28					
29					

	Ambrym sud-est	Aneityum	Anuta	Aore	Apma
30	heok	nicmak	rima	pisu	ngak
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43	meok	toong	arero		miak
44	luhok	nicek	nipo	undru	liwok
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

	Araki	Arosi	Asumboa	Aulua	Avava
1	paruku	bwau	nijiñonge	mbating	bat
2					
3					
4					
5					
6					
7	porouku	karingana	singonge	kharsengk	dilingan
8	meraku	māna	ndonge	metengk	matan
9	ngalsuku	isuisu	nombouño enge	ngunsungk	onosn
10	cingoku	ngona	nongonge	mbongo	bongon
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	waku	'u'una	lañingonge	tabnangk	balawan
18					
19					
20	piliku	'aba'aba		nabsoengk	batn varan
21	liuhaku	surina	ninginge	manding	udruun
22					
23					
24	susuku	susu	ñianga	nesing	asih
25					
26	rangahaku	obaoba	mbasenge	tambang	vatn
27					
28					
29					

	Araki	Arosi	Asumboa	Aulua	Avava
30	lololimaku	rimana	namngge	baringk	varan
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43	memeiku	memeana	mamenge	lemengk	lemen
44	khocouku	rihona	onjonge	nilfangk	boroh
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

	Bwato	Cheke holo	Chuuk	Daa kaka	Fiji
1	bwan	pha'u	mekur	baten	uluna
2	vuun	khakla	wúne	vevyu	na drau ni ulu
3	vuun	khkla	wúne		vutina
4	miin		maas		matana
5	bwatebwan	ğrere	chaamw		yadrena
6	vwaan	bako	saap		babana
7	jeenan	khuli	sening	gelinyaan	daligana
8	xhupiin	tatha	maas	myar	matana
9	fwadin	nehu	potum	kus	ucuna
10	nyua	foflo	aaw	bung	gusuna
11	vacihâda		eet		kumina
12		ğehe	faat		vacuna
13		peprekhu tatha	mátárinimas		bekabeka ni matana
14	xhupim	peprekhu tatha	épwpwénum maas		dakudaku ni matana
15	vuunyua	ğremoho	womuwáanis		kumina
16			enis		sominiwai
17	nyo	ğrara	uwom	pyadyun	domona
18	vucibwan	khokoloho	kúú		kesuna
19		thotomno	chior		itagitagi
20	bwauke	fafra	affaromw	bar vyaa	vatuvatu ni tabana
21	nyadu	thağru	sekurumw	mwenduk	dakuna
22	fwaahnan	phesi	pwangan pa		muna
23	bwaangan	ğrağa	fan marumw		serena
24	trin	chu'u	oupwumu	sisis	sucuna
25	fwaxhapitrin	tatha chu'u	mesen owupw		mata ni sucuna
26	jiian	thi'a	nukomw	tam	ketena
27	vwan	thiti	se		baci
28	zhanan	khijo	fir		bebe
29	thin	khame	poumw		tabana

	Bwattoo	Cheke holo	Chuuk	Daa kaka	Fiji
30	thin	khame	poumw	vya	ligana
31		biobiño	ne kupukupun		quralasawa
32	bucilathin	phupuku	apinipinin		duruduru
33	bwaadathin	ğegesu gahe	eutun		iqaqalo
34	bwaadaxhan	ğegesu khame	eutun		iqaqalo
35	viidathin (mà) viidaxhan (peu)	fiofido	ukkun		itaukuku
36	xhan	gahe	peche		yavana
37	xhan	gahe	peche		yavana
38	bucilaxhan	phupuku	posuk		duruna
39	bwaxhan	biobiño	kurupwun		quralasawa
40	bucilaxhan	khokoto	ne kupukupun		bukuna
41	doonyua	phepeo	túnaaw		drakana
42			apwaapu		vunibatina
43	xuphâ	ğlapi	méngúnan	miye	yamena
44	vacinyuan	khe'i	ngimw	ep	batina
45	goon	thini	inis		uma
46	fwabuan	se'o	pwuu		vicovico
47	bwauke	boeboke			sagana
48	bwanaboon				sui ni dibina
49	xhafutran	khaikasi			gauniyavana
50	fefiti	sigá			tolo
51	fwahabeen	bae			kirikirina
52	aine	sigá			vurena
53	nyetakathin	thatabla khame			qeteqete
54	nyetakaxha	thatabla gahe			qeteqete
55					gauniligana
56		ğaogavo			ligamuicake
57	vacihâda	ğağama			kau ni bati

	Hawai'i	Kapingamarangi	Kiribati	Kosrae	Kwamera
1	po'o	libogo	atu	ulu	kauk kapa
2	lauoho	hulu	iran atu	insifac	nèṁai nukwené
3	hulu	huluhulu	etou	une	nenimé
4	maka		mata		nèmér
5	lae	lae	ram'a		nèṁena
6	papālinga	gau wae	taba	lihkihn tuhpwah	nèkaṁ
7	pepeiao	dalinga	taeninga	srwac	nèfwregi
8	maka	golomada	mata	mata	nenimé
9	ihu	uh	bairi	fwe	peséigè
10	waha	ngudu	poua	oal	nekwa
11	'auwae	mudamuda	bange		
12	ku 'eku 'e maka	hiimada	ari	inyoac	
13	lihilihi maka		bura ni mata		kesenenimé
14	nā lihilihi		kun ni mata		
15	'umi'umi	huruhuru	buai	ahlut	nèṁekhi tèhr
16	'umi'umi o ka lehelehe		ira i aan te bwairi		
17	'āī	ua	roroa	inhwacwac	nèṁekhi la
18	kokua		bukin atu		nèkénh
19	pu'u	aki	biibi		
20	po'ohiwi	bakau	abunana	fin pihsac	nura
21	kua	tuwa	a'ku	fintohkoh	tekutai
22	'okole	dono	pouki	inkahpuh	kuniṁe ire
23	umauma	hadahada	poro	iniwac	kwenṁénh
24	ū	uu	b'aab'aa	twetwe	nanhi
25	maka waiū	madaalili	tit	titi	nanhi
26	'ōpū	tinae	papa	insiyac	tèṁè
27	ule	pan	kapanga		kwenihi
28	kohe	giga	kere		
29	lima	lima	bai	po	reg

	Hawai'i	Kapingamarangi	Kiribati	Kosrae	Kwamera
30	lima	lima	bai	po	reg
31	pūlima	bugu	atu ni bai		kuṃer
32	ku 'eku 'e lima	duhi lima	buki ni bai		nèkru
33	manamana	madalima	bai	kihfihn	nèkwai
34	manamana	madawa madua	bai	tohkin	nèkwai
35	kui	madania (mà) madaaniha (peu)	uki	tohkin (mà) kufun (peu)	pèsivèr
36	wāwae	wae	wae	niac	nèsu
37	wāwae	wae	wae	niac	nèsu
38	kuli	tuli	bubua	intwe	nèkru
39	ku 'eku 'e wāwae	bugu	koro ni wae		kuṃer
40	hila		buki ni wae	kapihn	kuṃer
41	lehe	mala ngudu	ria	kilinau	jikiterhu
42	'i'o pale niho	ganiha	ngaro		négħa
43	alelo	holole	newe	lo	nerami
44	niho	niha	wi	wihs	révi
45	kino	tu aidina	rab'ata		nèṗra
46	piko	biti	pouto		nèṗrégi
47	'ūhā	gada wae	bótonranga		nuva
48	kīkala	gaba	beébee		
49	'olo		buare ni wae		kwetèṗ
50	pūhaka	huaidina	korea		
51	pō'ae'ae	waahanga	ánibai	ye paco	eteri
52	kumu 'ūhā		ngake		
53	poho	bhabalima	nano ni bai		tepag
54	kapua'i		aaniwae		tepag
55	uluna	lima	manoka		tèkèrkev
56	kū'aulima				
57	ā	gau wae	are		kauge

	Lénakel	Mangaia	Mangareva	Maōri	Marquesa
1	tankabwa	upoko	upoko	ūpoko	upoko
2	noanu	rouru	rouro	makawe	ouoho
3	nèmomi	'uru'uru	huru	huruhuru	hu'u
4	nemèrhè	mata	mata	mata	mata
5	nèp̄enaki	rae	pane	rae	'ae
6	nèkaṗ	pāpāringa	papariqa	pāpāringa	pāpā'ina
7	nema taleg	taringa	teriga	taringa	pua'ina
8	nemèrhè	mata	mata	karu	mata
9	nefa nag	u'u	i'u	ihu	ihu
10	nhul	va'a	àaàa	waha	fafa
11		kauvae	gutu	kauwae	'ou'ae
12		tuke mata	uruuru	tuke mata	tu'e mata
13	nèmomi	'uru'uru mata	uruuru	rewha	hu'u mata
14		kimata	kaukaumata	tuke mata	ki'i mata
15	nèṃemi nulè	kumikumi	kaiaioro	pāhau	kumikumi
16		ara no'ano'a		pāhau	
17	nénrow	kakī	korokoroga	kakī	kakī
18	neuelè	tapono	atuga	kopako	honoka
19		karaponga	kao	korokoro	kati'ehe
20	nawiken	ua	pakuhivi	pokohiwi	paufifi
21	nèṃweta	tua	tua	tuara	tua
22	kunès la	kō'ute	huha	kumu	keo
23	nèman	kōuma		poho	pipi uma
24	naha	ū	yakavaka	ū	u
25	naha	koma tāū	tuperu	titi	mata u
26	netèṗ	kōpū	manava	puku	kopū
27	nihī	akatāne	ure	ure	u'e
28		mete		tore	to'e
29	nelèmè	rima	rima	ringaringa	'ima

	Lénakel	Mangaia	Mangareva	Maōri	Marquesa
30	nelèmè	rima	rima	ringaringa	'ima
31	ulpes	pa'ungāivi	tatairure	whatinga tahi	puo 'ima
32	neulè	pororima	tuke	tuke	tuke
33	noan	mangamanga rima	rima	maikara	mamana
34	noan	mangamanga vaevae	rima	maikara	mamana
35	nèfig	maikuku rima (mà) maikuku vaevae (peu)	matekuku	maikuku	mai'u'u
36	nèlèkè	vaevae	vavae	waewae	vaevae
37	nèlèkè	vaevae	vavae	waewae	vaevae
38	neulè	turi		turi	mu'o
39	ulpes	kei vaevae		pona	puo vaevae
40	ulpes	porovaevae	tuke	rekereke	tuke
41	nulè	ngutu	kikirigutu	ngutu	hiinutu
42	neukeri nelu		tatariniho	pūniho	pa'a niho
43	namen	arero	erero	arero	a'e'o
44	nalu	ni'o	niho	niho	niho
45	nèp̄lelekè	tino	tupapaku	tīnana	tino
46	nep̄règ	pito	pito	pito	pito
47	nèva	'ū'ā	uha	rerarera	puha
48			magagakokaro	hope	tipitipi
49	noan okok	takatakā	kopuapuku	katete	hue vaevae
50				hope	
51	etelh	kēkē	keke	kēkē	ka'ake
52				tapa o te kūhā	koihana
53	tepaag	kapu rima	kapurima	ringaringa	
54	tepaag		kapuvavae	kapukapu	
55	nèku	kau'au rima		kikowhiti	ko'oi
56				peka matua	
57	kauge	taa	koumea	kauwae	'ou'ae

	Marshall	Mbirao	Mokil	Nanumea	Nauru
1	pet	uluna	moang	piho	itub
2		vuluvuluna	pisen	fulufulu	iret-itub
3			pisen	fulu	
4	māj				men
5	dam		joapoa		raman
6	jāp				anemen
7	lojilñi	kulina	si	talinga	etanung
8	māj	makana	mijoa	mata	eme
9	boti	isuna	soapwoahd		bodin
10	loñi	mangana	oawoa	ngutu	nganakwan
11	jimwin ñi		koapoanaw		anabaran
12	āt		pad		ewet eme
13					
14					
15	kwōdeak		alij		ebar
16					
17	kōnwa	konokono	woaroa	ua	teren
18					
19	bōro				anorin
20	aerā		aproa	tuauma	eanukwe
21	jakwir	ngerengerena			erowin
22	jepe rūr		kapin		ededi
23	tōptōp				baran
24	ninnin	cucu		uu	ikimama
25	ittūt		dihdi		
26	je	tombana	kapehd	tinae	iye
27	wōl				iny
28	bōlbōl				iduw
29	pā		poa		ebe

	Marshall	Mbirao	Mokil	Nanumea	Nauru
30	pā	tuana	poa	lima	ebe
31	mokwōj				
32	jimwin pā		koapin		iburen
33	addi		jandin		itsin
34	addi		jandin		itsin
35	akki		kikin		ikiwin
36	ne		e	vae	enana
37	ne		pwoalkoa	vae	enana
38	bukwe		pwukoa		iburen
39	lijaakwōlele		soakoloan		reren iwin
40	jimwin ne		koapin		rubogit ana
41	tie		ngoas		ebate
42	ñad				
43	lo	lapina	lau	alelo	eo
44	ñi	livona	ngi	nifo	imwi
45	anmoong → anmiiñ ←				dorabat
46	bwije				emenubwi
47			poaroane		onan
48	doñ				
49	ajaj				
50	ip		lopkoa		
51	medwañ		pehnpoa		onuquen
52					
53	lopiden pā				
54	lopiden ne				
55			poa		
56					
57					

	Niuē	Pohnpei	Pukapuka	Rapanui	Rarotonga
1	ulu	moahng	ulu	pu'oko	upoko
2	lauulu	pite	lauulu	rau'oho	rauru
3	fulu	pite	wulu	vere	'uru
4	mata	mehn irip	tupu	aringa	mata
5	lē	nanwel	lae	retu	rae
6	kauvehe	likinmwoale	kaponga	kukumu	pāpāringa
7	telinga	salenge	talinga	taringa	taringa
8	mata	mese	mata	mata	mata
9	ihu	tumwe	iyu	ihu	u'u
10	gutu	ewe	ngutu	haha	va'a
11	kumukumu	kaikai	kauvae	kaua'e	kauae
12	tetefu mata	padi	vaimata	hihi	'uru'uru tuke mata
13	fulu mata	nihnihreh		vekeveke	'uru'uru mata
14	laumata	kilin mese	kilimata	papare mata	kilimata
15	hafe	elisen pah	kumikumi	vere kaua'e	ta'a
16	hafe luga	elisen powe	kumikumi	vere nupo	'uru'uru va'a
17	ua	tepinwere	kakī	ngao	karaponga
18	tuauulu	likinioar (superior) pohnihr (inferior)	ngati (superior) tungatungāua (inferior)	tuke ngao	tungatungāua (superior) ngati (inferior)
19	tuke	kepinwer	kolokolo	nguruhara	kakī
20	tukeua	pwopwe	pokoivi	kapuhihi	paku'ivi
21	tua	sowe	tua	tu'a ivi	mokotua
22	muimui	kahwe	mulimuli	kauhau	lemu
23	fatafata	mwaremware	uma	uma	umauma
24	huhu	dihdi	wū	ū	uma
25	matahuhu		wū		kōmata
26	manava	ih	ate	kopu	kona
27	ule	kurupdoloina	ule	ure	ure
28	keo	pie	pūkiko		'ika
29	lima	peh	lima	rima	rima

	Niuē	Pohnpei	Pukapuka	Rapanui	Rarotonga
30	lima	peh	lima	rima	rima
31	tepulima	kumwut			pa'u'anga
32	tulilima	kainkain	tuke	turi	po'o
33	matalima	senain	mangamanga		maikao
34	matahui	paten	mangamanga		maikao
35	mahina he matalima (mà) mahina he matahui (peu)	kikin	matikuku	akikuku	maikuku
36	hui	neh	vae	heru	vaevae
37	hui	neh	vae	va'e	vaevae
38	matatuli	pwukie	tuli	turi	ōmingi
39	polohui	keimwin	ponaponā		pa'u'anga
40	muihui	keimwin	mulimulivae		po'o
41	laugutu	kilinau	laungutu	ngutu	ngutu
42	meamea	utuhn ngih	tukenio		kikoni'o
43	alelo	lowe	alelo	arero	arero
44	nifo	ngih	nio	niho	ni'o
45	tino	paliwar	tino	hakari	kōpapa
46	pito	pwuhs	pito	pito	pito
47	tega	dahng	tenga	hūhā	'ū'ā
48	pula	lengelenge			
49	fuafua hui	pirenisoulap	kiko kaulilikinga	horeko	ta'akari
50	kupu manava	lukope	taukupu		
51	tefine	pahnppoal	kēke		kēkē
52	kauhaga	nandenge	muāvaka	kauhanga	tapa 'ū'ā
53	alo lima		papā		kapu rima
54	alo hui	pahnneh	papā		tapuae
55	pololima	uluhllap		horeko rima	
56	fuafua lima				
57	kauloa	pahrehre	kauvae	kauva'e	tangā

	Samoa	Sobei	Tahiti	Tanna nord	Tanna sudoest
1	ulu	dabu	upo'o	rakkamba	kapwa
2	lauulu	daburau	rouru	noanu	nèkwené
3	fulufulu	fido	huruhuru	memè	nèmr
4	mata	muka	upo'o	nèganemt	nèmrh
5	muauulu	ramosa'a	rae	nèp̃èneg	nèp̃ana
6	alafau	metarapo	pāpāri'a	nèkaṽ	nèkaṽ
7	teliga	tidarau	taria	matelg	nèmetèrgè
8	mata	comarna	mata	nèganemt	nèmrh
9	isu	siwo dari	ihu	nèpegnegh	nepaghig
10	gutu	wari fnou	vaha	noa	nekwa
11	'auvae	ta'bwai fuse	ta'a		
12	fulufulu i mata	cofido yatse	tu'emata		
13	laumata	cofido	hihi mata	nèmemēi	nèmrhè nèmr
14	tuāmata		'iri mata		
15	'ava	fido	huruhuru ta'a	miṽmemé nohle	nèṽrher
16	'ava	fido	huruhuru 'utu		
17	ua	bronai	'a'ī	nounèkè	nèp̃etek nua
18	tuāua		rei	noankawi	nèkhi
19	ponaua	embayo dabu	'arapo'a		
20	ta'u'au	bayo	pofifi	nuvég	nura
21	tua	datiwai	tua	menta	nèṽéita
22	nofoaga	ikwai	tiho	manèsi	kunès ira
23	fatafata	fetyo sa'a	'ōuma	manèkèleha	nèṽmag
24	susu	siso	titi	neh	nah
25	mata susu	siswafo	'oata	neh	nah
26	manāva	mo'odi	'ōpū	narṽ	tèṽ
27	tafito	wati	ure	nusè	ni hao
28			raho		
29	lima	ima	rima	nélm	kwérm

	Samoa	Sobei	Tahiti	Tanna nord	Tanna sudoest
30	lima	ima	rima	nélm	kwérm
31	tapulima	ima baro	fatira'a rima	ulpas	kurpes
32	tulilima	ima biko	poro rima	nulè	nèkur
33	lima	bdo'e	rima	noane	kwenkwai
34	lima	befou	rima	noane	kwenkwai
35	atigi	ima basa	ma'i'u'u	pèsivèr	pèsivèr
36	vae	oyai	'āvae	nélk	nèhu
37	vae	oyai	'āvae	nélk	nèhu
38	tulivae	oyai dabu	turi	nulè	nèkur
39	tapuvae		poro 'āvae	ulpas	kurpes
40	mulivae	oyai bite	poro 'āvae	ulpas	kurpes
41	laugutu	wari siwo	'utu	newinolè	tèkinher
42	tainifo		tianiho	manégaha	nukné kwéru
43	laulaufaiva	madata'no	orero	nam	neram
44	nifo	iwometa	niho	nelu	kwéru
45	tino	tani	tino	nèp̄et	nèp̄ra
46	pute	mo'odi tibo	pito	nèp̄ètè	nep̄èrg
47	tega	ipo	hūhā	nuva	nuva
48	suilapalapa	soyai	papa		
49	atevae	oyai firo	ate 'āvae	noanarpè	kwetèptèp
50	sulugatiti	difoyadi	hātua		
51	'ao'ao	epte fnou	'ēē	etelh	eter
52	ulutega	soyai tiwo			
53	alofilima	beba	'apu rima	nerpe	tepaag
54	alofivae	beba	'apu 'āvae	nerpe	tepaag
55		ima		nèku	tèkèrkeu
56		imadifo	na		
57	ivi auvae	ta'bwai	ta'a	nenkauge	kauge

	Tonga	Tuvalu	Vaha	Whitesands	Yap
1	'ulu	ulu			lu'ug
2	lou'ulu	lauulu	nèkwené	noanu	piy
3	fulufulu	fulu	nèml	meméi	piy
4	mata	mata	nènth	nèmtè	qawochean
5	la'e		nèṽana	nèṽaneg	p'eeriq
6	kou'ahe		nèkaṽ	nèkaṽ	linglingin
7	telinga	taliga	nèṽetelg	nèpegtelgi	teel
8	mata	mata	nènth	nèmtè	miit
9	ihu	ihu	nepèghegh	nèpegnegh	pethnguy
10	ngutu	gutu	nekwa	noa	la'ngai
11	kumukumu	kauvae			wachare'n
12	kemo				wuthuungin
13	la'imata		nèmlè nèmt	nèméiméi	matharngean qawochean
14	laumata				
15	kava	talafa	nèṽlhel	meṽéiméi nohlè	ro'b
16	ki'i kava loungutu 'olunga	talafa			buldiy
17	kia	ua	nèpetek nua	nèpetaki nuayoutu	nguroeq
18	tu'akia		nèkhe	nonèkè	likinioar (superior cap) likinpaiki (inferior cap) pohnihr (clatell del coll)
19	monga				k'oong
20	uma	tuauma	nula	nuveg	poen
21	tu'a	tua	nèṽéita	nemta	keenil'
22	tu'ungaiku		kunès ila	kunès la	chigiyeen
23	fatafata	fatafata	nèṽegé	nèmanèk laha	ngorngorean
24	huhu	ū	nah	naha	thuuth
25	mata'ihuhu		nah	naha	miit ea thuuth
26	kete	kaikaiga	nèkweṽ	narfe	yin
27	fakatangata		nané		dal'iif
28	halangatama	pali			baabay
29	nima	lima	lèm	nélhmè	paaq

	Tonga	Tuvalu	Vaha	Whitesands	Yap
30	nima	lima	lèm	nélhmè	paaq
31	fasi'anima		kulpes	kulpes	maag
32	tui'inima	tulilima	nèkul	neulè	buguun i paaq
33	louhi'inima		kwenkwai	ape	bugul
34	louhi'iva'e		kwenkwai	ape	bugul
35	nge'esinima (mà) nge'esiva'e (peu)		pèsivèl	pèsivèr	k'uyung
36	va'e	vae	nèhu	nélk	qaay
37	va'e	vae	nèhu	nélk	qaay
38	tui	tulivae	nèkul	neulè	bug
39	fasi'ava'e	fatigāvae	kulpes	kulpes	maag
40	muiva'e		kulpes	kulpes	
41	loungeutu	laugutu	lésènher	nohlè	dabap'i l'ugun
42	te'enifo		nukné nèkwelu	nigeha	yiig
43	'elelo	alelo	nelam	nem	
44	nifo	nifo	nèkwelu	nelhu	nguwol
45	sino	foitino	nèṗla	nèṗet	doew
46	pito		neṗètḡ	nèṗtè	thaan
47	alanga		nuva	nuva	
48	hui he tefito e alanga				
49	ate'iva'e		kwetèptèp	noanelfè	
50	kongaloto				
51	fā'efine		etel	etel	
52	fo'i tupu				
53	'aofinima		tepaag	tepaag	
54	'aofiva'e		tepaag	tepaag	
55	konga ki lalo e nima		tèkèlkeu	nèkeufè	
56	konga ki 'olunga e nima				
57	kaungao		kauge	kauge	

4.28 Llengües Sama-Bajaw

	Bajaw	Inabaknon	Sinama		
1	tekook	takulok	kók		
2	bulu	barahibo	buhók		
3	bulu	barahibo	bū		
4		itsura	aimuka		
5	lindo'	ruwa	lendo'		
6	papa	bayhon	papa		
7	talinge	talinga	tainga		
8	mate	mata	mata		
9	urung	urong	ūng		
10	boa'	sulang	bowa'		
11	ajei	sulang	langal		
12	kirei	kiray	kilay		
13	kerop	pirok	bū-mata		
14		pirok			
15		barbas	bū-langal		
16		barbas	mantis		
17	kelong	kal'long	k'llong		
18		tangkugo	pugay		
19		tallunan	asang		
20	bo'o	abaga	baha		
21	bukut	dambila	bukut		
22	papa buli'	pungtot	pangkul		
23		darakan	dagha		
24	susu	suso	duru'		
25			tampang		
26	betong	boyay	bottong		
27		ampal'ling	boto'		
28		bola-bola	puki		
29		langngon			

	Bajaw	Inabaknon	Sinama		
30	tangan	tamburo	tangan		
31			buku-buku		
32		siko	siku		
33		kamrang	anak-tangan		
34		kamrang	anak-tape'		
35	keku	kulo	kuku		
36	betis	kitid	tape'		
37	betis	kitid	tape'		
38	tu'ut	tu'ot	tu'ut		
39	bengkelali	siko	buku-buku		
40		takong	buli'-tape'		
41	sedi boa'	bihi	bihing-bowa'		
42	isi impon	lagos	isi empon		
43	dela	dal'la	della'		
44	impon	impon	empon		
45		puho	puhu'		
46	ponsot	punsot	ponsot		
47	poo		pa'a		
48	pangkat		pangkul		
49	bangkur		lo'akan		
50					
51	kape				
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.29 Llengües Sangiric

	Sangir				
1	timboq				
2					
3					
4					
5					
6					
7	tuli				
8	mata				
9	irung				
10	mohong				
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17	leheq				
18					
19					
20	bimbang				
21	likudiq				
22					
23					
24	susu				
25					
26	tiang				
27					
28					
29					

	Sangir				
30	takiahiq				
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43	lila				
44	isi				
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.30 Llengües Sulawesi Meridionalis

	Bugis	Duri	Konjo	Makassar	Toraja
1	ulu	ulu	uluh	ulu'	ulu
2	ilua'			bulu'	
3	ilua'			u'	
4					
5		kide		ubung-ubung	
6					
7	doccili		tolih	toli	talinga
8	mata	pengkitan	mata	mata	mata
9	ine'	illong	ka'muruh	ka'muru	illong
10	bawa	anga'		bawa	sadang
11	sadang	are			
12					
13					
14					
15				janngo'	
16	ceppii		bulusumi	bulu' sumi'	
17	allong	kollong			baroko
18					
19					
20	salangkang	kamala		salangga	palempeng
21	monri			dongko'	boko'
22	bori			paja	
23					
24		babara			susu
25					
26	wettang			battang	ba'teng
27			lasog		buto
28			sombong		
29	palippaling				

	Bugis	Duri	Konjo	Makassar	Toraja
30	lima	lima	limah	limang	
31					
32	sikku				
33	kariki				
34	kariki				
35	kanuku			kananku	
36	kaje		bangkeng	bangkeng	
37	kaje	aje	bangkeng	bangkeng	
38	uttu				
39					
40	amputu				
41	timu				
42					
43	lila	lila	lilah	lila	lila
44	isi	isi	gigih	isi	isi
45					
46				pocci'	
47	pang	upa			
48	ariwi				
49					
50					
51					
52					
53	pale' lima				
54	pale' kaje				
55					
56					
57					

4.31 Llengües Sumatranes Nord Occidentals

	Batak	Devayan	Gayo	Lekon	Mentawai
1	takal	ulu	ulu		ute'
2	buk		wok		alai
3	buk		sangot		alai
4	alub		salak		mata
5	perdempaken				
6	kurum		pipi		
7	cuping	uyuk	kuping	kuyuk	talinga
8	mata		mata		mata
9	igong		iung		asak
10	hehe		awah		ngungu
11	isang		dagu		
12	salibon				
13					
14	lopak ni mata				
15	janggut		jangot		
16	mise	kumis	gumis	kumi	
17	kerahong		rongok		lolokkat
18	tahuluk		mupelkeh		
19	aru		mupelkeh		
20	abara		kerlang		ta'ta'
21	tanggurung		kuduk		tei-tei
22	imput		kekinut		
23	tenten		dede		
24	susu		susu		tot-tot
25	ulu ni tarus		puting susu		
26	butuha		kuke		balugu
27	gallat		kitung		
28	bujang		capah		
29	tangan		dayung		

	Batak	Devayan	Gayo	Lekon	Mentawai
30	botohon		pumu		kabei
31			betiken		
32	tombis		siku		
33	jarijari		kumu		
34	jarijari		kumu		
35	sisilon		kuku		rere
36	pat		kiding		rere
37	pat		kiding		
38	dugul		uku		
39	tambihul		matagong		
40	bibir				
41	suratan		bibir		
42	dila				
43	ngingi		delah		jalai
44	tubuh		ipen		soot
45	buncit		tubuh		
46	pusoran		pepuseren		
47	haehae		awan		
48	soit				
49	bitis		tis		
50	penggang				
51	gidikgidik		keredek		
52			kelengkang		
53	tapak ni tangan		demak		
54	tapak ni pat		tapak		
55	bitis di tangan				
56	botohon				
57	hurun				

	Nias				
1	hōgō				
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21	hulu				
22					
23					
24					
25					
26	talū				
27					
28					
29					

	Nias				
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.32 Llengües Sumba-Flores

	Bima				
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21	deri				
22	loki				
23					
24					
25					
26	loko				
27					
28					
29					

	Bima				
30	rima				
31					
32					
33					
34					
35					
36	edi'				
37	edi'				
38					
39					
40					
41	wiwi				
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					

4.33 Llengües Sunda-Sulawesi

	Chamorro	Jawa	Komerling	Lampung	Palau
1	ulu	endhas	hulu	hulu	bedúl
2	gaputulu	rambut	buwok	buwok	chúi
3	pulu	wulu	bulu	bulu	búsech
4	mâta	rai		pudak	mad
5	hae	bathuk	koning	jidad	medal a bedúl
6	faso	pipi	bihngom	bihong	otáng
7	talânga	kuping	cuping	cuping	ding
8	atadok	mata	mata	mata	mad
9	gui'eng	irung	hirung	ighung	íis
10	pachot	cangkem	banguk	bangkuk	ngor
11	achai babas	janggut		dagu	omellél
12	sehas	alis		kakening	
13	bâbale	idep			bsechel a mad
14	bábale'	tlapukan			dengebel a mad
15	batbas	jénggot	jangguk	jangguk	chúsem
16	bigote	brengos		kumis	chúsem
17	agâ'ga'	gulu	galah	galah	chikl
18	tongkho	tengkuk		kecil	omdáel
19	giietgfiiro	tenggorokan	lungkung	lukkung	omerkáol
20	apâga	pundhak	ping-ping	layang	ongelúngel
21	tátalo'	geger	karuyung	tunduh	úulk
22	kiya	bokong	kotuk	puttut	bertáchel
23	pecho	dhadha	dada	dada	ulúl
24	susu	payudara	titi'	susu	tut
25	âkado'	penthéel payudara			medal a tut
26	tuyan	wéteng	tanihi	langganan	díil
27	chili	palanangan		teling	kersél
28	bebe'	pawadonan			but
29	litralhj + kânnai	lengen		pelissan	chim

	Chamorro	Jawa	Komering	Lampung	Palau
30	kånnai	tangan	pungu	culuk	chim
31	moneca	ugel-ugel	pagalangan		bereberel
32	tommon kannai	sikut		siku	bkul a chim
33	kålulot	driji		jaghi	cheldíngel
34	kålulot	driji		jaghi	cheldíngel
35	papa	kuku		tangai	déel
36	chachaga' + kaniya	sikil	kukut	cukuk	oách
37	addeng	sikil	kukut	cukuk	oách
38	tommo	dengkul	tuwot	tuwot	bkul a oách
39	kaniya	ugel-ugel			bereberel
40	tikud	tungkak		tagha	kotel a oách
41	bibig	lambé		bibbih	berdáol
42	ngislo	gusi		gusi	
43	dila	ilat	ma	ipon	chur
44	ngipon	untu	ipon	ma	uíngel
45	taotao	awak		badan	bedengél
46	pusod	wudel		pusogh	uúdes
47	chachaga	pupu	paha	paha	ongereóll
48	kaderas	pinggul		beghik	debóes
49	mamanja	kémpol	bintor	bintogh	
50	sentura	bangkekan		tengah	singch
51	afa'afa'	kèlèk	galupah	bah kelupah	chebesál
52	aflago	lakangan			
53	patina	tlapak	talapak	jappal	chederdúbech
54	fangachaan	tlapak		jappal	cheroél
55	litcralhj	lengen			telmedéu
56	kånnai	lengen ndhuwur			
57	kiadas	uwang		teghagah	omsoechengór

	Sunda				
1	sirah				
2	buuk				
3	rambut				
4	beugeut				
5	tarang				
6	pipi				
7	ceuli				
8	panon				
9	irung				
10	baham				
11	gado				
12	halis				
13	rambut soca				
14	biwir panon				
15	janggot				
16	kumis				
17	tenggek				
18	punduk				
19	tikoro				
20	taktak				
21	tonggong				
22	bujur				
23	dada				
24	susu				
25	pentil susu				
26	beuteung				
27	sirit				
28	mémék				
29	leungeun				

	Sunda				
30	leungeun				
31	pigeulanga				
32	siku				
33	ramo				
34	ramo				
35	kuku				
36	suku				
37	suku				
38	dengkul				
39	pigeulanga				
40	keuneung				
41	biwir				
42	gugusi				
43	létah				
44	huntu				
45	awak				
46	puter				
47	pingping				
48	imbit				
49	bitis				
50	cangkeng				
51	kelek				
52					
53	damapal				
54	dampal				
55	leungeun handap				
56	leungeun luhur				
57					

4.34 Llengües Timor-Babar

	Tetun	Uab meto	Wetar		
1	ulun	'nakaf	kurun		
2	fuuk	naknafû			
3	fulun	nafu			
4	oin	humaf			
5	reen toos	ilaf			
6	hasan	'tantanaf			
7	tilun	lukêf	kinin		
8	matan	mataf	matan		
9	inus	panaf	kurun		
10	ibun	luluf	kahan		
11	timir	'suïf			
12	matan fukun	matnafuf			
13	matan fulun				
14	matan kulit				
15	hasan rahun	'suknafû			
16	ibun rahun	lulnafû			
17	kanuruk	neof	poin		
18	kanoruk	'kof			
19	kakorok				
20	kabaas	benaf	pas		
21	kotuk laran	aofkotin	liu		
22	kidun	buäf			
23	hirus matan	'basaf			
24	susun	susuf	susu		
25	susun matan	susfuaf			
26	kabun	taif	kapun		
27	lasan	utif			
28	hu'in	tinaf			
29	liman	'nimaf			

	Tetun	Uab meto	Wetar		
30	liman	'nimaf	lima		
31	liman fukun	tabûnimaf			
32	liman sikun	siüf			
33	fuan	fuaf			
34	fuan	fuaf			
35	liman kukun (de la mà) ain kukun (del peu)	'kuëf			
36	ain	haëbènaf			
37	ain	haëbènaf			
38	ain tur	'tuf			
39	ain fukun				
40	ain tuban	haêtikaf			
41	ibun kulit				
42	nehan iran	nalaf			
43	nanál	maf	nang		
44	nehan	nisif	agi		
45	isin	aof			
46	husar	usaf			
47	ain kelen	pusuf			
48	kidan	pusufún			
49	ain ren (davant) ain kabun (darrere)	fitif			
50	knotak	tnanaf			
51	kalilin	sninif			
52	kelen sasuuko				
53	tanen				
54	tanen				
55	liman kabun				
56	loko fatin				
57		'suïf			

5 Conceptualització

Entenem per conceptualització la manera que tenen les llengües de construir els conceptes. En aquest capítol veurem com les llengües austronèsies construeixen els conceptes del cos humà.

El vocabulari no funciona igual en totes les llengües. Traduint d'una llengua a una altra podem veure com una paraula té diverses traduccions possibles. No es pot escollir qualsevol d'aquestes, perquè cada una serà per un cas concret. Tot i que els humans tenim les mateixes parts del cos, no hi ha una correspondència exacta d'una part amb una paraula en cada una de les llengües. Així, una mateixa part del cos es pot dir amb una paraula en una llengua i amb més d'una en una altra segons la zona on ens vulguem referir.

5.1 Com es conceptualitza

Cada una de les llengües divideix el cos en parts de manera diferent. Cada una d'aquestes parts és un concepte. Cada concepte té un nom, que pot ser una paraula o un conjunt de paraules. Aquesta creació lingüística és la conceptualització.

5.1.1 Delimitació

La conceptualització passa per una delimitació: posar límits entre una part i una altra. Cada llengua delimita lleugerament diferent. Per exemple, el concepte mà va de les puntes dels dits al principi del canell. Així és com es delimita mà en català. En altres llengües no coincideix i ens en podem trobar algunes que tenen un concepte que va des de les puntes dels dits fins al colze, la qual cosa no és un concepte català.

5.1.2 Inclusió

Quan diem que un concepte inclou un altre, és que el segon concepte es troba dins els límits del primer. La inclusió es pot abordar internament o comparativament. Internament, dins de la mateixa

llengua, podem dir que el concepte mà inclou el concepte palmell i el concepte dit.

Comparativament, per entendre com conceptualitza una llengua, podem parlar en relació a una altra. Per exemple, el concepte *ima* en sobei inclou els conceptes mà i avantbraç en català.

5.1.3 Diferenciació

Quan comparem una llengua amb una altra podem dir que hi ha diferenciació entre un concepte i l'altre. Per exemple, prenent de referència els conceptes del català mà i braç podem dir que en tagàlog hi ha diferenciació entre mà i braç perquè tenen la paraula *bisig*, que vol dir braç, i *kamay*, que vol dir mà. En canvi, en marshallès no hi ha diferència entre mà i braç perquè tenen una única paraula, *pā*, que inclou els dos conceptes.

Quan diem que en una llengua no hi ha diferència entre dos conceptes d'una altra llengua, no vol pas dir que aquesta llengua sigui menys específica. No hi ha llengües més riques ni precises que altres, totes serveixen per parlar de les mateixes coses, només que ho fan de maneres diferents. El cas del marshallès us pot sorprendre perquè té la mateixa paraula per dir mà i braç, i us podeu preguntar com s'ho fan els de les illes Marshall per parlar de la mà i el braç. Si us hi pareu a pensar, en molts casos no cal informar al que us escolta de si us referiu a la mà o al braç, moltes vegades us referireu a l'extremitat superior en general, sense pretendre destacar un punt concret de l'extremitat. De fet, en català no solem dir "em fa mal l'extremitat", però potser només és perquè no tenim l'hàbit de dir-ho així, no pas perquè tinguem la necessitat d'especificar la zona de l'extremitat que ens fa mal. És més, sovint no necessitem clarificar quin punt del braç ens fa mal, ja que no és el més important del nostre missatge. En resum, la diferenciació entre dos conceptes del cos humà és rellevant en uns contextos i no ho és en d'altres. Si una llengua no diferencia entre dos conceptes, en cas que el context demani una diferenciació, la llengua posarà en marxa algun mecanisme per diferenciar-los. Un bon exemple en català pot ser el dit. De manera natural, el mot dit etiqueta un concepte que inclou deu parts a les mans i deu més als peus, però quan el context ho demana, especifiquem i diem dit de mà o bé dit del peu.

5.2 El cos dels humans i el dels altres animals

Les llengües austronèsies solen fer servir les mateixes paraules per anomenar les parts del cos humà

i les dels animals. Hi ha termes específics pel bec, la cua i l'ala, encara que en algunes llengües el llavi i el bec es designen amb la mateixa paraula i també el braç i l'ala.

5.2.1 Paraules que serveixen per tots els animals

Hi ha una sèrie de paraules que les llengües del món solen diferenciar en concepte humà i concepte animal, però les llengües austronèsies en general no tenen aquestes distincions. Vegem-ho amb exemples de diferents llengües.

	Significat
Fiji	
vuti	pèl, ploma
itaukuku	ungla, peülla
taba	braç, ala
Vaha	
lésènher	llavi, bec
Yap	
poen	espatlla, ala
Tahiti	
'āvae	cama, pota
mai'u'u	ungla, urpa
tua	esquena, llom
Samoa	
lima	mà, grapa
Bonggi	
idukng	nas, trompa

Les llengües europees distingeixen el concepte peix (peixos) del concepte carn (altres animals), i algunes també la carn que es menja de la que no es menja. Per exemple, la distinció que fa l'anglès entre *meet* i *flesh* i la que fa el francès entre *viande* i *chair*. Moltes llengües austronèsies no tenen aquesta primera diferenciació, i menys encara la segona. Un exemple és el fijià, que fa servir la paraula *lewena* tant per la carn com pel peix. Un cas especial l'observem al pukapuka, que no distingeix el peix de la carn: tot ho anomena amb la paraula *kiko*, però fa servir la paraula *tuke* quan la carn és de marisc.

En català de vegades s'utilitza la paraula bigoti per referir-se a la vibrissa, és a dir als pèls gruixuts amb sensors de tacte que tenen alguns animals (els gats, els ratolins, etc). Seria interessant de comprovar si aquesta associació existeix a les llengües austronèsies, tot i que és difícil trobar-ne les dades. He cercat a internet en malai i en tagàlog la paraula bigoti seguida del nom d'un animal i apareixen resultats si aquest

animal és el gat, però són referents a una planta. I és que en malai i en tagàlog la locució bigoti de gat es refereix a la planta asiàtica *Orthosiphon aristatus*.

Malai: kumis kucing = kumis (bigoti) + kucing (gat)

Tagàlog: balbas pusa = balbas (bigoti) + pusa (gat)

5.2.2 Parelles animal-humà

Alguns conceptes tenen una paraula per l'humà i una altra per l'animal. Aquests conceptes varien d'una llengua a una altra. El mot samoà *ālaga* vol dir espatlla d'animal o pota.

Humà	Animal
Fiji	
lig (mà)	deba (grapa)
Tahiti	
upo'o (cap humà)	'ōmi'i (cap animal)
'aī (coll humà)	'āfi'i (coll animal)
Kiribati	
etou (pèl humà)	buruburu (pèl animal i ploma)
Rarotonga	
upoko (cap humà)	mīmiti (cap animal)
Uab meto	
'kuef (ungla)	'tusuf (peülla)
Samoa	
ta'u'au (espatlla humana)	ālaga (espatlla animal)
Sinama	
puhu' (cos humà)	baran (cos animal)
Pohnpei	
pahrehre (mandíbula humana)	aupah (mandíbula animal)

Hi ha alguns termes que estan a cavall de la diferenciació entre animal i humà. És a dir que en alguns contextos farien la distinció i en d'altres no. Això ho podem veure amb la paraula per cap de la llengua de l'illa Aitutaki (Illes Cook). *Upoko* és cap humà i *porau* és cap animal. Ara bé, quan es parla del cap d'una persona morta es fa servir *porau*, la paraula per cap animal.

5.3 Els eixos

5.3.1 Eix vertical: dreta i esquerra

El cos humà té una simetria bilateral, això és que un eix vertical que va des del centre del cap fins al centre dels peus divideix el cos en dues parts iguals. Aquest fet queda reflectit al vocabulari que estem estudiant. Les parts que queden repetides a l'altra banda de l'eix de simetria es designen ambdues amb el mateix nom. Per exemple, tenim dues orelles: una a cada banda de l'eix de simetria. L'orella rep el mateix nom a la banda dreta i a la banda esquerra, i en cas que es vulgui distingir s'ha de fer servir l'especificador dret o esquerre. Aquest fet es repeteix a totes les parts i a totes les llengües. Hi ha però dues excepcions. La primera la trobem al marshallès i la segona al rungus. El marshallès té una paraula per la meitat dreta del cos, *anmoong*, i una altra per la meitat esquerra, *anmiĩñ*. El rungus té una paraula per la mà dreta, *vanaan*, i una altra per la mà esquerra, *gibang*. Aquí podeu comparar com diu la mà dreta i la mà esquerra el tongalès i el rungus. El primer model és el més habitual i el de sota és el gir especial de designar cada part amb un nom diferent.

Tonga	nima <i>mata'u</i> (mà <i>dreta</i>)	nima <i>hema</i> (mà <i>esquerra</i>)
Rungus	<i>vanaan</i> (mà <i>dreta</i>)	<i>gibang</i> (mà <i>esquerra</i>)

5.3.2 Eix horitzontal: braç i cama

Podem traçar un eix horitzontal a la cintura. Algunes parts del cos també es repeteixen a banda i banda d'aquest eix. No són exactament iguals, com les que hi ha a banda i banda de l'eix de simetria, però s'assemblen. Aquestes són les parelles:

- braç i cama
- mà i peu
- colze i genoll
- canell i turmell
- dit de la mà i dit del peu
- taló de la mà i taló del peu
- palmell i planta del peu

- sofraja del braç i sofraja de la cama
- braó i cuixa
- avantbraç i panxell
- ungles dels dits de la mà i ungles dels dits del peu

Aquest fet també es veu reflectit al vocabulari que estudiem. Les parelles poden estar formades de dos mots diferents, tot i que de vegades s'assemblen o són iguals. En el cas del català són iguals els dits, les ungles, els talons i les sofrages. Les llengües austronèsies tenen més termes que inclouen la part de dalt i la de baix, i no tenen tantes diferenciacions com té el català. Si els mots són iguals, és a dir que inclouen la part de dalt i la de baix, es poden distingir amb l'especificació del braç o de la cama segons si són dins els límits del braç o dins els límits de la cama. De vegades les paraules són diferents, però també apareixen amb l'especificació, com si es volguessin emmarcar dins un camp semàntic. En aquest quadre m'agradaria que identifiquéssiu dues parts a cada paraula: el nom de la part i la paraula braç, la paraula mà, la paraula cama o la paraula peu.

Part del braç	Part de la cama	Llengua
liman fukun (canell)	ain fukun (turmell)	tetun
tulilima (colze)	tulivae (genoll)	samoa
poro rima (colze)	poro 'āvae (taló)	tahiti
pale' lima (palmell)	pale' kaje (planta del peu)	bugis
jariji tangan (dit de la mà)	jariji batis (dit del peu)	banjar

Així doncs, les parelles que es troben a banda i banda de l'eix horitzontal poden fer servir un especificador: mà, braç, peu o cama. De la mateixa manera, les parelles que es troben a banda i banda de l'eix vertical poden fer servir un especificador: dret o esquerre. Les parelles que es troben a banda i banda de l'eix vertical es designen amb el mateix nom. En canvi, les parelles que es troben a banda i banda de l'eix horitzontal no sempre es designen amb el mateix nom.

Diferència entre palmell i planta del peu

SÍ 41,7%

NO 58,3%

Exemples

yami rokap (palmell), rapan (planta del peu)

bonggi paid

Diferència entre l'aixella i l'engonal

SÍ 100%
NO 0%

Exemples

kinaraya irok (aixella) surok-surok (engonal)

Diferència entre l'espatlla i el maluc

SÍ 100%
NO 0%

Exemples

Kapampangan pago (espatlla) papaluan (maluc)

Diferència entre les ungles de la mà

i les ungles del peu

SÍ 9,2%
NO 92,8%

Exemples

Bwato viidathin (ungla de la mà)
viidaxhan (ungla del peu)

Bugis kanuku

Les paraules per sofraja, aixella, engonal i geniva ha estat les més difícils de trobar. Potser el fet d'estar amagades al cos fa que els lexicògrafs se n'oblidin. Volia comprovar la diferència entre la sofraja del braç i la sofraja de la cama, però només les he trobades en poques llengües. I per si no fos prou, sempre trobava la sofraja de la cama o la del braç, però mai les dues.

En algunes llengües la sofraja de la cama té una paraula pròpia, però en la majoria es diu literalment darrere del genoll. Alguns exemples de sofraja de la cama són aquests.

Llengua	Sofraja de la cama
tahiti	ta'oā
rungus	luak
kadazan	huak

En pohnpei existeix una paraula per sofraja del braç que és *keimwinpeh*.

5.4 El pèl

El pèl té una paraula general i paraules més específiques segons la zona on creixin. Per veure les

distincions de pèl, hem considerat distintiu en el cas que hi hagués una paraula única o un grup de paraules que no sigui pèl seguit de la zona on creixi. Per exemple, si cabells es diu literalment pèl del cap, no és un concepte diferenciat: és la mateixa paraula per pèl amb una especificació. La distinció més corrent és la de cella. La distinció entre pèl i cabells existeix a més de la meitat de les llengües, però no és la més corrent. Les llengües oceàniques acostumen a designar la barba i el bigoti com a pèl de la cara, pèl de la boca, o simplement pèl. No obstant això, entre la resta de les llengües austronèsies, hi ha una gran majoria que fa servir paraules per la barba i el bigoti diferents de la paraula per pèl. La majoria de les llengües distingeixen la pestanya, però n'hi ha 27,8% que no ho fa. A la base de dades hi ha dotze llengües que fan servir la mateixa paraula per barba i per bigoti. A més a més, n'hi ha una, el mangareva, té la paraula uruuru, que es pot referir tant a la cella com a la pestanya. Aquí es mostren els diferents tipus de pèl i el percentatge de llengües que tenen aquest concepte.

	Tipus de pèl	Percentatge de llengües
1	Cella	96,6%
2	Barba	93,3%
3	Bigoti	88,6%
4	Pestanya	72,2%
5	Cabells	63,1%
6	Barba + bigoti	17,9%
7	Cella + pestanya	1,2%

En algunes llengües he trobat una paraula específica per pèl púbic. Heus-les aquí.

Llengua	Pèl púbic
rungus	togitung
pukapuka	kava
pohnpei	wakar
marshall	wak
tonga	fulu
fiji	vulua

Les llengües que no tenen una paraula per cabells diferent de pèl pot ser que facin servir

l'especificació cap per referir-se als cabells. El *yakan* és un cas particular perquè fa servir la mateixa paraula, *kok*, per designar el cap i els cabells. És comú fer servir un compost de pèl i ull per designar les pestanyes, així com un compost de pèl i cara per la barba i un compost de pèl i boca pel bigoti. Hem trobat casos en què la distinció existeix però és molt petita. Es veu molt clar amb els termes del *kapingamarangi*:

hulu	cabells
huluhulu	pèl
huruhuru	barba

5.5 La cara

La cara és un hiperònim que inclou diferents conceptes. Ara presentarem les conceptualitzacions especials dins de la cara.

5.5.1 Ull i cara

El 24,1% de les llengües austronèsies tenen un mot que significa alhora ull i cara. Aquest percentatge s'eleva al 74,3% si ens fixem només en les llengües oceàniques. De fet, fora de la branca oceànica només tenim tres llengües amb aquesta característica. Són el *mentawai* (sumatrana nord-occidental), el *palauà* (Sunda-Sulawesi) i el *chamorro* (Sunda-Sulawesi).

Hi ha nou llengües oceàniques que tenen una paraula per cada concepte. Són aquestes: *bwatoo*, *kwamera*, *maōri*, *pukapuka*, *pohnpei*, *rapanui*, *sobei*, *tahitià* i *yap*. El *bwatoo*, el *kwamera*, el *yap* i el *pukapuka* tenen un lèxic bastant particular quant a la resta de llengües oceàniques. El *maōri* i el *tahitià* han experimentat un canvi de conceptualització recent que comentarem tot seguit. El *sobei* comparteix poc lèxic de les parts del cos amb les llengües austronèsies. Caldria comparar els mots cara i ull en *sobei* amb els de les llengües Tor-Kwerba, que és la família que envolta el seu espai lingüístic, ho detallem més endavant, a la secció 6.2.1. El cas és que la influència Tor-Kwerba podria ser la responsable de la diferenciació entre cara i ull en *sobei*, però no hem trobat dades d'aquestes llengües. Per últim, al cas del *rapanui* no li hem trobat cap explicació. A diferència de les llengües veïnes, té la paraula *aringa*, amb el significat de cara, i la paraula *mata*, amb el significat

d'ull. El diccionari de rapanui no recull el possible ús de mata com a cara i tampoc no sabem d'on podria venir el mot aringa.

Les llengües que no diferencien la cara de l'ull acostumen a tenir el cognat *mata pels dos significats. Vegem models de llengües amb identificació de cara i ull.

Llengua	Cara	Ull
Mentawai	mata	mata
Hawai'i	maka	maka
Kiribati	mata	mata

Diverses llengües que han servat aquest cognat van diferenciar posteriorment els dos conceptes. Les maneres de diferenciar-lo són les següents:

- Adoptar una nova paraula amb el significat de rostre i guardar el cognat *mata per l'ull.
- Adoptar una nova paraula amb el significat d'ull i guardar el cognat *mata pel rostre.
- Deixar que el cognat *mata doni dues evolucions: una que reculli el significat d'ull i l'altra el de rostre.

Aquí es mostren exemples del primer cas.

Llengua	Cara	Ull
Ngaju	bau	mata
Ida'an	paras	mato
Alune	owalale	mata

Adoptar una nova paraula amb el significat de rostre i guardar el cognat *mata per l'ull és el canvi més comú: el cognat *mata existeix a moltes llengües i a la major part d'aquestes significa ull. El tahitià també ha adoptat un nou mot per la cara. El diccionari de tahitià encara recull el significat de rostre pel mot mata, mentre que la nostra informant puntualitza que en tahitià modern és simplement ull i per cara es fa ús del mot *upo'o*, que en principi vol dir cap. Així doncs, tenim en tahitià un canvi recent de conceptualització que deslliga la cara del ull i lliga la cara amb el cap.

Pel que fa al segon cas, no és gaire comú l'adopció d'un mot per ull per desfer la identificació entre

cara i ull. Només ho hem trobat en chamorro i en maōri. El chamorro té dues paraules per ull: *māta* i *atadok*. *Atadok* es refereix a l'ull. *Māta* es fa servir per ull i per cara. Això significa que la paraula adoptada hauria cobert el sentit d'ull, en comptes de cara, com ha esdevingut en altres llengües, i al mateix temps *māta* ha conservat els dos significats. En maōri tenim testimoniats un canvi de conceptualització recent. Segons el diccionari, *mata* es pot fer servir per referir-se a la cara o a l'ull i *karu* serveix només per l'ull. Els nostres informants de maōri ens han confirmat que a l'actualitat ja no s'utilitza *mata* per referir-se a l'ull, tot i que saben prou bé que no fa pas gaire era acceptable aquest significat.

Un altre procediment que ha permès diferenciar els dos conceptes és una doble evolució del cognat. Així, hi ha llengües en què el cognat **mata* ha donat dos mots diferents: un per cara i un altre per ull. És el cas del rukai i el saisiyat, de la branca formosana.

Llengua	Cara	Ull
Rukai	tamatsa	macha
Saisiyat	massa	masa'

5.5.2 Pestanya i parpella

El 94,3% de les llengües austronèsies diferencien la pestanya de la parpella. Hi ha, però, dues llengües a les nostres dades que designen la pestanya i la parpella amb la mateixa paraula.

Llengua	Pestanya	Parpella
Cheke holo	peprekhu tatha	peprekhu tatha
Inabaknon	pirok	pirok

En chamorro els termes són molt propers: *bābale* és pestanya i *bābale'* és parpella.

5.5.3 Barbeta i mandíbula

El 27,5% de les llengües austronèsies no diferencia la barbeta de la mandíbula: es designen amb el mateix mot. És un fenomen com el que es veu a la taula.

Llengua	Barbeta	Mandíbula
Ilonggo	sang'ang	sang'ang
Manide	saklágén	saklágén

En rapanui hi ha dos parònims procedents del mateix cognat. Barbeta es diu *kaua'e* i mandíbula es diu *kauva'e*.

5.5.4 Galta i mandíbula

A les nostres dades només el kapingamarangi anomena la galta i la mandíbula amb la mateixa paraula: *gau wae*.

5.5.5 Llavi

En general existeix la distinció entre boca i llavi, però hi ha una llengua, el rungus, que té dues paraules: *munung* i *kabang*. *Kabang* vol dir llavi i *munung* vol dir boca i llavi. El pohnpei distingeix entre llavi inferior i llavi superior. *Pahris* vol dir llavi inferior i *pohris* vol dir llavi superior.

5.5.6 Dent

Existeix una paraula per dent i una paraula individual per cada dent. Les paraules específiques per les dents estan construïdes amb la paraula dent i una altra paraula que la defineix. Heus aquí els noms de les dents en malai. Estan construïts amb *gigi* (dent) i un segon terme.

	Dents en malai	Significat del segon terme
incisiva	gigi kacic / gigi seri	kacic: tisoires de podar, seri: brillantor
ullal	gigi taring	taring: ullal, taring es pot fer servir per separat, però normalment va acompanyat de l'especificació gigi
premolar	gigi geraham kecil	geraham: queixal, kecil: petit
queixal	gigi geraham	geraham: queixal
queixal del seny	gigi bongsu	bongsu: el més petit, normalment s'utilitza amb la locució anak bongsu (fill petit)

5.6 El coll

Existeix una paraula per la part exterior del coll, *coll* en català, i una altra per la part interior, *gola* en català. La paraula *gola* tendeix a ser substituïda per la paraula *coll*. Aquesta pot ser la raó per la qual costa de trobar la paraula *gola* en les llengües austronèsies. En *ibanag*, per exemple és sistemàtic: hi ha la mateixa paraula, *karalong*, per *coll* i per *gola*.

L'*ida'an* té la mateixa paraula, *lig*, per *coll* i per *clatell*.

Hi ha llengües que anomenen el clatell, la part de darrere del coll, amb una paraula i d'altres hi distingeixen dos conceptes. Aquestes llengües, concretament tres de la nostra base de dades, distingeixen la part superior del clatell de la part inferior. En altres paraules: un concepte es refereix al darrere del cap i l'altre al darrere del coll. A més, el *yap* distingeix tres conceptes: el clatell superior del cap, el clatell de la part inferior del cap i el clatell del coll.

Una paraula	la resta	palau: omdáel (clatell)
Dues paraules	pukapuka, pohnpei i rarotonga	rarotonga: tunga (clatell superior) / ngati (clatell inferior)
Tres paraules	yap	yap: likinioar (clatell superior del cap) / likinpaiki (clatell de la part inferior del cap) / pohnihr (clatell del coll)

5.7 Les extremitats

5.7.1 Parts hiperònimes i parts hipònimes

La conceptualització de les extremitats es pot fer de maneres diferents i cadascuna posa uns límits diferents entre les parts. En català, com en la majoria de les llengües d'Europa, cada extremitat es divideix en dues parts principals: l'extremitat superior es divideix entre la mà i el braç, i l'extremitat inferior es divideix entre el peu i la cama. Dins de cadascuna d'aquestes parts principals s'engloben altres parts en forma d'hipònims, com poden ser els dits, l'avantbraç, la cuixa, etc.

5.7.2 Conceptualització de les extremitats

A les llengües austronèsies es troben set tipus de conceptualitzacions:

1. Dos termes. L'extremitat superior sencera i l'extremitat inferior sencera.
mà-braç i peu-cama
2. Tres termes. L'extremitat superior dividida al canell i l'extremitat inferior sencera.
mà, braç i peu-cama
3. Tres termes. L'extremitat superior sencera i l'extremitat inferior dividida al turmell.
mà-braç, peu i cama
4. Quatre termes. L'extremitat superior dividida al canell i l'extremitat inferior dividida al turmell.
mà, braç, peu i cama
5. Quatre termes. L'extremitat superior dividida al colze i l'extremitat inferior dividida al genoll.
mà-avantbraç, braó, peu-panxell i cuixa
6. Cinc termes. Braç intercalat i cama dividida en tres. Primera part de l'extremitat superior: de les puntes dels dits al canell i del colze a l'espatlla. Segona part de l'extremitat superior: del canell al colze. L'extremitat inferior té com a parts principals el peu, el panxell i la cuixa.
mà-braó, avantbraç, peu, cuixa i panxell

El sisè cas, el del chamorro, ens ha sorprès perquè sembla que hagi de ser com segueix. Quatre termes. Intercalat. Primera part de l'extremitat superior: de les puntes dels dits al canell i del colze a l'espatlla. Segona part de l'extremitat superior: del canell al colze. Primera part de l'extremitat inferior: de les puntes dels dits al turmell i del genoll al maluc. Segona part de l'extremitat inferior: del turmell al genoll. mà-braó, avantbraç, peu-cuixa i panxell. Però no, el chamorro té la mateixa paraula per mà i per braó, i paraules diferents per peu i cuixa. Per tant, cinc termes: dos per l'extremitat superior i tres per la inferior.

Cal tenir en compte que algunes llengües del primer tipus tenen l'opció de diferenciar la mà del braç o el peu de la cama. Per exemple, en niueà es pot dir *hui* per referir-se al peu o a la cama i també es

pot dir *kahui* per referir-se específicament a la cama. *Kahui* està compost de *ka*, que vol dir bastó, i per *hui*, que vol dir peu/cama.

Unes d'aquestes conceptualitzacions de què hem parlat es dona a més llengües que d'altres: el repartiment no és equitatiu. Els dos projectes estadístics sobre el lèxic del cos humà del World Atlas of Lexical Structures van consistir a classificar les llengües segons la diferència entre mà i braç i segons la diferència entre mà i dit. La primera estadística es va fer sobre un total de 607 llengües.

Diferència entre mà i braç segons el WALS [6]

SÍ	389 llengües	63%
NO	228 llengües	37%

Segons l'estudi del WALS l'extremitat superior es pot dividir d'aquestes maneres:

- Una part: tota l'extremitat.
- Una part: tota l'extremitat. Hi ha un terme per mà. La mà està inclosa al braç.
- Dues parts: un per mà i un altre per braç. El braç no inclou la mà: són dues parts al mateix nivell.
- Tres parts: mà, avantbraç i braó. No hi ha terme per braç.

Amb aquest treball hem pogut demostrar que diferenciar entre la mà i el braç no és el més comú a les llengües austronèsies, com ho és en les llengües del món en general: només ho fan el 34,8% de les llengües austronèsies. He trobat aquests quatre tipus, menys el que té la mà, l'avantbraç i el braó com a divisions principals. A més a més, hem afinat més la classificació tot relacionant-la amb la divisió de les extremitats superiors. Hi ha dos tipus de conceptualitzacions de què el WALS no parla: una és el de les llengües que segmenten l'extremitat pel colze i no pas pel canell i l'altre és el de les llengües que intercalen una part com un pont sobre una altra. Tornant als set tipus de conceptualització que hem explicat abans, vegem els resultats de les llengües austronèsies en percentatges.

Tipus	Percentatge	Exemple	Esquema
1	56,1%	samoa	1 mà-braç, 2 peu-cama
2	27,3%	minagkabau	1 mà, 2 braç, 3 peu-cama
3	6,1%	mokil	1 mà-braç, 2 peu, 3 cama
4	7,5%	malagasy	1 mà, 2 braç, 3 peu, 4 cama
5	1,5%	sobei	1 mà-avantbraç, 2 braó, 3 peu-panxell, 4 cuixa
6	1,5%	chamorro	1 mà-braó, 2 avantbraç, 3 peu, 4 cuixa, 5 panxell

Hi ha coincidències amb la geografia. Les majoria de les llengües de l'Oceà Pacífic són del tipus 1. Les llengües de Malàisia i Indonèsia solen ser del tipus 2. El tipus 4 es troba a les llengües de les Filipines. Però, és clar, no sempre és així: hi ha moltes excepcions. Per exemple, el kapamapangan és de les Filipines i és del tipus 1, i el sundanès és del tipus 1 tot i estar envoltada de llengües del tipus 2. Els casos 3, 5 i 6 són bastant particulars. El 3 és propi del bonggi, el manado, el mokil i el rapanui, llengües separades geogràficament. El 5 es troba al sobei, una llengua envoltada d'idiomes de la família Tor-Kwerba. El chamorro és l'única llengua del tipus 6. Es tracta d'una llengua especial entre les llengües de les illes Marianes: està més emparentada amb el palauà que amb les seves veïnes i ha rebut moltes influències castellanques.

5.8 Les articulacions

Les llengües tenen una paraula amb un significat equivalent a la paraula catalana articulació per referir-se a diversos punts del cos. Igualment, en tenen una per cada concepte concret d'articulació.

El conceptes de les articulacions en català són:

- canell
- colze
- espatlla
- turmell
- genoll
- maluc

5.8.1 Conceptualització de les articulacions

A algunes conceptualitzacions també entra en joc el taló barrejat amb les articulacions, per això també el tindrem en compte encara que científicament no es consideri una articulació. Els tipus de conceptualització per aquestes articulacions i el taló que es troben a les llengües austronèsies són aquests:

1. Set termes.
canell, colze, espatlla, taló, turmell, genoll i maluc
2. Sis termes.
canell-turmell, colze, espatlla, taló, genoll i maluc
3. Sis termes.
turmell-taló, colze, espatlla, taló, genoll i maluc
4. Sis termes.
colze-turmell, canell, espatlla, taló, genoll i maluc
5. Sis termes.
colze-taló, canell, turmell, espatlla, genoll i maluc
6. Cinc termes.
canell-turmell, colze-taló, espatlla, genoll i maluc
7. Cinc termes.
canell-turmell, colze-genoll, taló espatlla i maluc
8. Cinc termes.
colze-turmell-taló, canell, espatlla, genoll i maluc
9. Quatre termes.
canell-taló-turmell, colze-genoll, espatlla i maluc

Tingueu en compte que per classificar una llengua en un d'aquests grups, cal tenir les dades de les set parts, cosa que només podem dir de 33 llengües de la nostra mostra. La conceptualització de les articulacions roman, doncs, fosca per la majoria de les llengües. Com es pot apreciar, l'espalla i el

maluc es configuren en termes independents. A més, el canell en molts casos entra en un concepte més ampli on també s'inclouen altres parts, que poden ser el taló, el turmell o el genoll. Fixeu-vos en com sovinteja cada tipus.

Tipus	Percentatge	Exemple	Explicació
1	39,4%	nuaulu	les parts 31, 32, 20, 40, 39, 38 i 48 es designen amb mots diferents
2	30,3%	malagasy	el mot <i>hato</i> inclou el canell (31) i el turmell (39)
3	6,1%	bonggi	el mot <i>bungul</i> inclou el turmell (39) i el taló (40)
4	3%	hawa'i'i	el mot <i>ku 'eku</i> inclou el colze (32) i el turmell (39)
5	3%	marshall	el mot <i>jimwin</i> inclou el colze (32) i el taló (40)
6	3%	marquesa	el mot <i>puo</i> inclou el canell (31) i el turmell (39), i el mot <i>tuke</i> inclou el colze (32) i el taló (40)
7	9,1%	samoa	el mot <i>tapu</i> inclou el canell (31) i el turmell (39), i el mot <i>tuli</i> inclou el colze (32) i el genoll (38)
8	3%	tahiti	el mot <i>poro</i> inclou el colze (32), el turmell (39) i el taló (40)
9	3%	lénakel	el mot <i>ulpes</i> inclou el canell (31), el turmell (39) i el taló (40), i el mot <i>neulè</i> inclou el colze (32) i el genoll (38)

D'aquí extreiem que la major part de les llengües tenen set termes o bé tenen sis termes perquè identifiquen el canell i el turmell. Un 30,3% de les llengües corresponen a altres tipus. Hi ha una llengua, el lénakel, que té un concepte que inclou tres conceptes catalans: la paraula *ulpes* inclou el canell, el turmell i el taló. Excepte el marshallès, les llengües que tenen menys de set termes no tenen una paraula específica per turmell. Si el genoll s'identifica amb una altra part, sempre és amb el colze. En canvi, el colze es pot identificar amb altres parts. Si el canell i el turmell s'identifiquen amb una altra part, sempre ho fan entre ells, excepte en tahitià, en bonggi i en pohnpei. El canell i el turmell s'assemblen perquè un uneix la mà amb el braç i l'altre uneix el peu amb la cama. De la mateixa manera, el colze i el genoll tenen en comú que un uneix la part superior del braç amb la part inferior i l'altre uneix la part superior de la cama amb la part inferior. Igualment, l'espatlla uneix el braç amb la resta del cos, així com el maluc uneix la cama amb la resta del cos. Observem que el canell i el turmell juguen en aquesta associació de conceptes i es creuen també amb el colze i el genoll. En canvi l'espatlla i el maluc no hi participen, en cap de les llengües estudiades, es mostren com a termes independents. Com a casos particulars, podem parlar del wandamen, que no distingeix

entre mà i braç ni entre peu ni cama, i inclou l'espatlla dins de l'extremitat superior. Les dades ho mostren així, *vara* vol dir mà-braç i *varabuo* significa espatlla, literalment la fruita de la mà-braç. El fijià, per la seva banda, l'hem classificat al tipus 1, encara que el genoll i el colze estan molt propers perquè contenen la mateixa arrel *duru*. Genoll és *duruna* i colze és *duruduru*.

5.9 Els dits

El concepte dit és un concepte molt ampli, ja que inclou diverses parts de mida diferent separades entre elles. Hi ha tres tipus de conceptualització dels dits:

1. El concepte no existeix. Els dits s'anomenen amb la mateixa paraula que la mà.
2. Un concepte que inclou vint dits: deu a les mans i deu als peus.
3. Dos conceptes. Un inclou deu dits a les mans i l'altre inclou deu dits als peus.

Tipus	Percentatge	Exemples
1	9,8%	mangareva
2	81,7%	pazih
3	8,5%	pohnpei

5.9.1 Noms individuals dels dits

De vegades tenim la necessitat de referir-nos a un dit concret. Per això, els dits poden tenir noms individuals per cada un. Hi ha aquests tipus de llengües:

1. Tenen cinc noms que es repeteixen a cada mà i a cada peu.
2. Tenen deu noms. Tenen una sèrie de noms a la mà i una altra sèrie al peu.

Seguint en la mateixa idea dels eixos del cos, els noms individuals dels dits poden canviar a dalt i a baix de l'eix horitzontal, és a dir segons es localitzin a les mans o als peus. Tanmateix sempre són iguals a dreta i a esquerra: no hem trobat cap llengua que tingui noms diferents pels dits de la dreta i

pels dits de l'esquerra.

Una exemple del primer tipus és el maōri. Vegem els noms dels dits que em van donar els membres del Te Whānau ā Apanui. Del polze al dit petit.

Els dits en maōri
kōnui
kōroa
māpere
manawa
kōiti

El tagàlog té deu noms individuals pels dits: el màxim que he pogut trobar en una llengua austronesia. Vegem, doncs, els noms dels dits en tagàlog ordenats de dalt a baix del polze al dit petit.

Els noms dels dits en tagàlog

Mà	Peu
* hinlalaki	* hallux
* hintuturo	* pangalawang daliri ng paa
* hinlalato	* pangatlong daliri ng paa
* palasinsingan	* pang-apat na daliri ng paa
* hinliliit	* panlimang daliri ng paa

5.10 Les parts del braç i de la mà

Ja s'ha explicat com es divideixen les extremitats superiors en una o dues parts principals. Dins d'aquestes parts principals, que tenen categoria d'hiperònim, existeixen unes parts subordinades, que prenen la categoria d'hipònim.

5.10.1 Dit de la mà

El dit és un concepte que es troba a diverses llengües, però no pas a totes. Ja hem parlat del dit com a concepte que inclou els de les mans i els dels peus junts o com a dos conceptes separats. També hem vist els noms individuals que poden tenir els dits. Ara bé, hi ha llengües que distingeixen un terme per dit, però n'hi ha d'altres que no distingeixen el dit i l'anomenen amb el mateix mot que la mà o la mà-braç.

El 90,2% tenen el concepte de dit. Alguns exemples són: l'acèh i el chuuk.

El 9,8% no tenen el concepte dit i el designen igual que la mà. Alguns exemples són el kiribati i el mangareva.

El WALSL té una estadística en aquesta línia. Amb una mostra de 593 llengües va separar aquelles que anomenaven la mà i el dit amb la mateixa paraula i aquelles que ho feien amb dues paraules diferents.

Diferència entre mà i dit segons el WALSL [7]

SÍ	521 llengües	88%
NO	72 llengües	12%

5.10.2 Avantbraç i braó

Els conceptes d'avantbraç i braó no són gaire corrents. El català, com moltes llengües d'Europa, té aquests dos conceptes com a hipònims del braç. Però les llengües austronèsies que tenen el concepte braç no solen tenir els d'avantbraç i braó. Sí que els tenen les llengües que segmenten el braç pel colze: les dels tipus 5 i 6. Així doncs, en llengües austronèsies l'avantbraç i el braó són conceptes que substitueixen el concepte de mà i el concepte de braç. Les llengües amb altres conceptualitzacions de les extremitats els especifiquen amb els mots braç de dalt o dalt del braç pel braó i braç de baix o baix del braç per l'avantbraç.

5.11 Les parts de la cama i del peu

5.11.1 Dits i ungles del peu

Les llengües diferencien les ungles de les mans i les ungles dels peus independentment de si diferencien els dits de les mans i els dits dels peus. Així doncs, hi ha llengües que:

1. No diferencien els dits de les mans dels dits dels peus i tampoc no diferencien les ungles de les mans de les ungles dels peus.
2. Diferencien els dits de les mans dels dits dels peus però no diferencien les ungles de les mans de les ungles dels peus.
3. Diferencien els dits de les mans dels dits dels peus i també diferencien les ungles de les mans de les ungles dels peus.

A la base de dades no hi ha cap llengua que no diferenciï els dits de les mans dels dits dels peus, però sí que diferenciï les ungles de les mans de les ungles dels peus.

Tipus	Percentatge	Exemples
1	94,3%	manado
2	3,4%	pohnpei
3	2,3%	kapingamarangi

El kosrae presenta termes intercalats. Vegem-ho.

Kosrae	
dit de la mà	kihfihn
dit del peu	tohkin
ungla de la mà	tohkin
ungla del peu	kufun

El concepte *tohkin* inclou el dit del peu i l'ungla de la mà. En canvi el dit de la mà i l'ungla del peu són dos conceptes diferents.

5.12 La possessió

Hi ha llengües que utilitzen lèxic específic per diferenciar la part pròpia i la dels altres. Per exemple, panxa en yap es pot dir *naeg* o bé *yin*. *Naeg* es fa servir per referir-se a la pròpia panxa, la meua panxa, i *yin* es fa servir per parlar de la panxa dels altres. Altres llengües marquen la possessió morfològicament. Ho explicarem més endavant, al punt 6.3.

5.13 Altres conceptes

En aquesta exploració pel vocabulari de les parts del cos he trobat conceptes molt particulars. Són aquests:

Paraula	Significat	Llengua
baga'ang	darrere les dents	sinama
lokonan	dins el genoll	sinama
buli'-siku	part del colze que un mateix no es pot veure	sinama
bundu'	sota el melic	sinama
tukemata	sota les celles	pukapuka
gonogia	zona al voltant dels pits i de les espatlles	pukapuka
wū	pits, mugrons i vagina	pukapuka
fedos	mà i peu	chamorro
moneca	avantbraç i canell	chamorro
kaniya	panxell i turmell	chamorro
paladad	paladar i geniva	chamorro
ihpwe	part superior del cos	pohnpei
kaipw	part inferior del cos	pohnpei
likaupenleng	pèl del dit gros del peu	pohnpei
asiper	pèl rullat del clatell	pohnpei
pwilipepei	cabells llargs d'una dona	pohnpei
pitenwel	manyoc de cabells	pohnpei
ahtiktik en peh	zona del braç just abans	pohnpei

	del canell	
ahtiktik en neh	zona del braç just abans del turmell	pohnpei
uat	múscul i vas sanguini	ma'anyan
leka	cuixa i genitals	ma'anyan
sodokng	zona entre l'espatlla i el coll	bonggi
budog	darrere del panxell	melanau
áreiéta	dents superiors	kiribati
lotōñā	dins la cuixa	marshall
dibina	del maluc a la part superior de la cuixa	fiji
tia	sota el melic	tahiti

6 Morfologia

En el capítol anterior hem vist que, tot i que els humans tenim les mateixes parts del cos, no hi ha una correspondència exacta d'una part amb una paraula en cada una de les llengües. Per això hem observat amb detall com les llengües austronèsies segmenten el cos en parts a la seva manera i quines diferenciacions i inclusions estableixen.

Ara que hem vist la paraula com a una unitat que té un significat en relació al conjunt del cos humà, ens toca anar més al fons i desmuntar aquestes paraules per veure de quines peces estan formades, és a dir de quins morfemes. Cada un d'aquests morfemes té significat. Per això també en aquest capítol posarem en relació la morfologia amb la semàntica.

6.1 Mots simples

Hi ha una sèrie de mots que no es poden descompondre morfològicament: estan formats d'un únic morfema. Els anomenem mots simples i els distingim dels mots compostos i els mots derivats, els quals estan formats de més d'un morfema. Per exemple, en llengua manombai cap es diu *gul*. És un mot simple perquè està format per un sol morfema: la seva arrel. En canvi, cap en ujir es diu *wil tabi*, que és una paraula que té més d'un morfema: *wil* i *tabi*.

No podem assegurar que una paraula sigui simple, ja que té significat per si sola, però no sabem si té parts diferenciades. És més segur dir que una paraula és composta o derivada, perquè coneixem els morfemes que la componen, que no pas que és simple, ja que poden existir morfemes que no coneguem. Vegem-ho amb exemples. *Volomaso* en malgaix vol dir pestanya. Cerquem al diccionari *vo*, *lo*, *ma*, *so*, *vol*, *maso*, etc. Trobem que *vol* vol dir pèl i *maso* vol dir ull. Sembla raonable que els significats de pèl i ull puguin formar un compost que signifiqui pestanya. Per tant, tenim una relativa seguretat d'acostar-nos a la veritat afirmant que *volomaso* és un mot compost. D'acord, ara ens fixarem amb la paraula *mumuranmo*, que vol dir nas en yami. No tenim gaire informació d'aquesta llengua, però intentem veure si *mumuranmo* és una arrel o té més parts, amb el mateix procediment que hem seguit amb *volomaso*. Nogensmenys, al nostre diccionari no hi ha cap paraula

que signifiqui mumu, ni ran, ni mo, ni ranmo, etc. Però això no vol dir que no existeixi. Així doncs, podem identificar mots simples, però també ens podem equivocar.

6.2 Mecanismes morfològics

Per identificar els mecanismes morfològics s'ha de conèixer el concepte de cada mecanisme i com funciona en les llengües austronèsies en general i en cada una de les llengües estudiades.

En el cas de les llengües austronèsies en general, no ens hem de preocupar per la flexió, atès que només en tenen els verbs d'algunes llengües, com les de la branca Filipnes Centrals. Però en aquest treball no parlarem de verbs, només de substantius. Els substantius poden ser simples, compostos, derivats o compostos i derivats alhora, però en cap cas flexionats. Pel que fa la derivació, hem detectat els següents mecanismes: reduplicació, canvis a l'arrel i afixació. Ara els veurem en detall.

6.2.1 Composició

La composició és el mecanisme que més fan servir les llengües austronèsies per formar el vocabulari de les parts del cos. Ajunten dues o més arrels per formar una paraula. Hi ha compostos que s'escriuen tot junt o separat. Els considerem compostos igualment per simplificar la feina. Però cal saber que poden ser compostos o substantius amb un complement del nom.

6.2.1.1 Arrel principal + arrel complementària, ordre del 96,3% de les llengües estudiades

Per identificar els compostos cal saber que, en general, les llengües austronèsies posen l'arrel principal primer i després l'arrel que fa de complement, concretament el 96,3% de les llengües de la mostra. En maanyan, pestanya es diu *wulu mate*. *Wulu* és pèl i *mate* és ull. Per tant, el pèl de l'ull. Què és una pestanya? Pèl o ull? És pèl. Per això diem que *wulu* és l'arrel principal i *mate* és l'arrel complementària. Així doncs, el maanyan, com la major part de les llengües austronèsies, ordena així: arrel principal + arrel complementària. Algunes llengües posen un interfix entre ambdues arrels: ho explicarem a la secció 5.2.4.3.

6.2.1.2 Arrel complementària + arrel principal, ordre del 3,7% de les llengües estudiades

Hi ha unes poques llengües australianes que funcionen al revés. Primer col·loquen l'arrel complementària i després l'arrel principal. Són el 3,7% de la nostra base de dades. Una d'aquestes llengües és el wandamen. La paraula *varakia*, que vol dir dit de la mà, està formada per *vara*, mà, i *kia*, dit. Què és un dit de la mà? És un dit o és una mà? És un dit. *Vara*, que va abans, és l'arrel complementària, i *kia*, que va després, és l'arrel principal.

Llengües del tipus arrel complementària + arrel principal

- Wandamen (Halmahera-Cendrawasih)
- Tetun (Timor-Babar)
- Uab meto (Timor-Babar)
- Alune (Centre de Maluku)
- Nuaulu (Centre de Maluku)
- Fordata (Kei-Tanimbar)
- Kei (Kei-Tanimbar)
- Sobei (Oceànica)

6.2.1.3 L'ordre s'adiu a la classificació genètica

La branca lingüística té relació amb aquesta tipologia, per això les especifiquem per cada llengua. Fixeu-vos-hi. Les dues llengües que tenim de la branca Kei-Tanimbar, el fordata i el kei, són d'aquesta tipologia. El sobei seria una excepció dins de la branca oceànica, perquè és l'única d'aquesta tipologia d'entre les cinquanta-cinc llengües oceàniques que hem estudiat. Una possible explicació seria per influència de les llengües veïnes. Pensem que la zona lingüística del sobei ocupa tres pobles de la província de Papua, a Indonèsia, i està envoltada de llengües de la família Tor-Kwerba. No tenim prou dades per confirmar que totes les llengües de les branques Halmahera-Cendrawasih, Timor-Babar, Centre de Maluku i Kei-Tanimbar siguin de la tipologia arrel complementària seguida d'arrel principal. Però no hem trobat cap llengua d'aquestes branques que no correspongui amb aquesta tipologia. Aquestes llengües que no hem pogut confirmar són concretament: ambai, as, wetar, amahai i asilulu.

6.2.1.4 Assimilacions produïdes a conseqüència de la composició

De vegades l'aparellament de dues arrels per formar una nova paraula produeix una assimilació, de manera que la pronunciació dels sons que estan en contacte queden alterats.

Aitutaki

rou (fulla) + uru (cap) → **rou**ru (cabells)

Bonggi

buah (fruita) + longon (avantbraç) → buah **long**an (braó)

Bwato

vaci (tubercle) + nyua (boca) → vacinyuan (**dent**)

Malgaix

volo (ploma) + vava (boca) → volomb**ava** (bigoti)

vòzona (coll) + tana (mà) → vozontana [emmudiment de la a final de vòzona] (canell)

fehy (nus) + kibo (ventre) → fehink**ibo** (cintura)

fela (petxina) + vity (peu) → felamb**ity** (planta del peu)

Mangaia

rou (fulla) + uru (cap) → **rou**ru (cabells)

Mangareva

rou (fulla) + uro (cap) → **rou**ro (cabells)

Rarotonga

rau (fulla) + uru (cap) → **rau**ru (cabells)

Tahiti

rou (fulla) + uru (cap) → **rou**ru (cabells)

Tujung

bulu' (ploma) + uwe (cara) → bulun **uwe** (pestanya)

empa (palmell/planta del peu) + uneek (peu) → empa **kuneek** (planta del peu)

6.2.1.5 Detall dels compostos

Part del cos	Esquema	Exemple (llengua)	Llengües
cabells	fulla + cap	lou'ulu (tonga) na drau ni ulu (fiji) amb el sufix transposat <i>na</i> ⁷ i la preposició <i>ni</i>	fiji, mangaia, mangareva, niuē, pukapuka, rarotonga, samoa, sobei, tahiti, tonga, tuvalu
cabells	fulla + fulla (sinònim)	lauoho (hawai'i)	hawai'i, marquesa, rapanui
cabells	ardeid + cap	iran atu (kiribati)	kiribati
cabells	ploma + cap	naknafû (uab meto)	uab meto
front	front + dur	reen toos (tetun)	tetun
galta	trasllat + riure	takokaka (malagasy)	malagasy
nas	fulla + desperta	soapwoahd (mokil)	mokil
barbeta	closca de coco + arrel + dent	jimwin ñi (marshall)	marshall
barbeta	mànec + peu	kauvae (tuvalu)	tuvalu, samoa
cella	ull + damunt	matan fukun (tetun)	tetun
cella	pinyol + ull	tu'emata (tahiti)	tahiti
cella	colze + ull	tuke mata (mangaia)	mangaia, maōri, marquesa, tahiti
cella	ploma + ull	bulo matah (melanau)	melanau, minangkabau, aitutaki, samoa
cella	ploma + mofar-se	volokiky (malagasy)	malagasy
pestanya	vela + interfix + ull	la'imata	tonga
pestanya	pètal + ull	lihilihi maka (hawai'i)	hawai'i
pestanya	raig de sol / bigoti de gat / antena de crustaci + ull	hihi mata (tahiti)	tahiti
pestanya	aclucar els ulls + ull	pilikmata (tagalog)	tagalog
pestanya	ploma + ull	matan fulun (tetun) bulèë mata (acèh) bura ni mata (kiribati) amb preposició	malagasy, tetun, acèh, banjar, malaysia, kiribati, mangaia, mangareva, marquesa, sinama, sunda
parpella	cabells + ull	abuk mato (tidong)	tidong
parpella	fulla + ull	laumata (niuē)	niuē, tonga
parpella	colze + ull	tuke mata (maōri)	maōri

⁷ El sufix -na, explicat a la secció 5.3, està transposat. Això vol dir que se separa de *drauna* (fulla) i d'*uluna* (cap) per col·locar-se al principi.

parpella	sèpal + ull	kedtop mato (ida'an)	ida'an, banjar, malaysia
parpella	llavi + ull	biwir panon (sunda)	sunda
parpella	pell + ull	hodimaso (malagasy) matan kulit (tetun)	malagasy, tetun, tahiti, acèh
barba	ploma + barbeta	huruhuru ta'a (tahiti)	tahiti
barba	galta + trencar	hasan rahun (tetun)	tetun
bigoti	ploma + boca	volombava (malagasy)	malagasy
bigoti	petita + barba + llavi + damunt	ki'i kava lounoutu 'olunga (tonga)	tonga
bigoti	ploma + barbeta	bū- langal (sinama)	sinama
bigoti	ploma + llavi	huruhuru 'utu (tahiti)	tahiti
bigoti	boca + trencar	ibun rahun (tetun)	tetun
clatell	esquena + coll	tu' akia (tonga)	tonga
clatell	darrere + cap	vucib wan (bwatoo)	bwatoo
clatell	natges + coll	panta leher (manado)	manado
esquena	darrere + dins	kotuk laran (tetun)	tetun
natges	cistelletta + recte (part del cos)	jepe rūr (marshall)	marshall
natges	seure + fer	nofo aga (samoa)	samoa
pit	enfadat + ull	hirus matan (tetun)	tetun
mama	allò desitjat + donzella	payu dara (jawa)	jawa, malaysia
mama	fruta + pit	buah dada (malaysia)	malaysia
mugró	ull + (aigua + mama = llet)	maka waiū (hawai'i)	hawai'i
mugró	ull + mama	susun matan (tetun) mata' ihuhu (tonga) amb interfix mato do susu (rungus) amb preposició	tetun, tonga, rungus, yap, samoa, niuē, cheke holo, fiji
mugró	lligar + tros + mama	fwax hapitrin (bwatoo)	bwatoo
mugró	mama + porc / gos	sus nunur (kei)	kei
mugró	llavor + mama	biji toto (manado)	manado
mugró	punta + mama	putiang susu (minangkabau)	minangkabau, ida'an, acèh, banjar, iban, malaysia, jawa, sunda
mugró	mama + de + zebú	nono n' omby (malagasy)	malagasy
canell	articulació + articulació òssia	vu'un fangelan (kei)	kei

canell	arbre + mà	pūlima (hawai'i)	hawai'i
canell	cap + de + mà	atu ni bai (kiribati)	kiribati
canell	escapada + u	whatinga tahi (maōri)	maōri
canell	fractura + interfix + braç	fasi'anima (tonga)	tonga
canell	mà + damunt	liman fukun (tetun)	tetun
canell	coll + mà	vozontana (malagasy)	malagasy
colze	cua + de + braç	buki ni bai (kiribati)	kiribati
dit	ull + mà o peu	matalima, matahui (niuē)	niuē
dit	fill + mà o peu	anak-tangan, anak-tape' (sinama)	sinama
turmell	peu + damunt	ain fukun (tetun)	tetun
turmell	pal + de + peu	koro ni wae (kiribati)	kiribati
turmell	fractura + interfix + peu	fasi'ava'e (tonga)	tonga
turmell	veritat + peu	hato tongotra (malagasy)	malagasy
taló	darrere + peu	mulivae (samoa) mulimulivae (pukapuka) amb reduplicació	samoa, tonga, niuē, pukapuka
llavi	pell + boca	kiinutu (marquesa)	marquesa
llavi	fulla / palla + boca	laugutu (tuvalu)	tuvalu, samoa, tonga
geniva	marea + dent	tainifo (samoa)	samoa
geniva	carn + dent	kikoni'o (rarotonga)	rarotonga, tahiti
geniva	amagat / secret + dent	vunibatina (fiji)	fiji
geniva	roba + dent	akanjonify (malagasy)	malagasy
dent	tubercle + boca	vacinyuan (bwatoo)	bwatoo
maluc	os + de + part del maluc a la part superior de la cuixa	sui ni dibina (fiji)	fiji
panxell	principal + interfix + cama	gauniyavana (fiji)	fiji
panxell	cama + panxa	yea ivun ⁸ (kei)	kei
panxell	part comestible del peix + de + cama	buare ni wae (kiribati)	kiribati

8 *Yean ivun* (panxell), literalment la panxa (*ivun*) de la cama (*yea*), recorda el català perquè construeix panxell amb l'arrel de panxa, només que en kei és un compost i en català és una forma sufixada.

panxell	fetge + cama	atevae (samoa) ate'ivae (tonga) amb interfixació	samoa, tonga
cintura	nus + ventre	fehinkibo (malagasy)	malagasy
engonal	base + cuixa	kumu 'ūhā (hawai'i)	hawai'i
engonal	plec + cuixa	lipatan paha (malaysia)	malaysia
palmell	petxina + mà	'apu rima (tahiti)	malagasy, tahiti
palmell	port + de + mà	nano ni bai (kiribati)	kiribati
palmell	base + mà	alo lima (niuē)	niuē
planta del peu	petxina + peu	'apu 'āvae (tahiti)	malagasy, tahiti
planta del peu	base + peu	alo hui (niuē) aa ni wae (kiribati) amb preposició	niuē, kiribati
avantbraç	ser + sufix + cap a + damunt + el + braç	konga ki lalo e nima (tonga)	tonga
avantbraç	braç + avall	lengan bawah (malaysia)	malaysia, sunda
braó	ser + sufix + cap a + sota + el + braç	konga ki 'olunga e nima (tonga)	tonga
braó	fruita + avantbraç	buah longan (bonggi)	bonggi
braó	braç + amunt	lengan atas (malaysia) ligamuicake (fiji) amb un sufix i un interfix	malaysia, fiji, sunda
mandíbula	arbre + dent	puudn kuhut (bonggi)	bonggi
mandíbula / barbeta	mà nec / planta + queixal / dent	kaungao (tonga) kau ni bati (fiji) amb preposició	tonga, fiji, mangaia, maōri, marquesa, niuē, pukapuka, samoa, tanna nord, tanna sudoest, vaha, whitesands

6.2.2 Reduplicació

Un altre mecanisme que hem detectat és la reduplicació. Per posar un exemple podem citar *galanggalangan* en tagàlog, que vol dir canell. És l'arrel *galang*, que vol dir pulsera, dos cops. Va acompanyada del sufix -an, la qual cosa es tracta d'un altre mecanisme morfològic. És curiós que canell sigui un derivat de pulsera i no pas al revés. I és que les parts del cos són uns dels primers conceptes que els éssers humans necessiten anomenar i les coses que portem sobre el cos,

lògicament, haurien d'haver estat anomenades més tard. Ben bé podria ser que el significat de la paraula *galang* antigament no fos pulsera, sinó una altra cosa, i primerament hagués format la paraula *galanggalangan* i posteriorment el significat de *galang* hagués evolucionat cap a pulsera.

La reduplicació en les llengües austronèsies sovint indica una idea de pluralitat. Cal saber que les llengües austronèsies en general no tenen plural morfològic. Per exemple: *teman* en malai és amic i *teman-teman* és un grup d'amics. Efectivament, la reduplicació fa pensar en la pluralitat i en els parells d'objectes iguals, com un parell de mitjons, un parell d'arrecades o una papallona. Malgrat això, la pluralitat és una de moltes funcions que assumeix la reduplicació en les llengües austronèsies. No podem aplicar aquest mecanisme a totes les paraules a què volem donar un sentit de pluralitat ni tampoc hem d'interpretar totes les reduplicacions com a col·lectius o plurals.

Hem trobat reduplicacions que:

1. Creen una paraula amb un significat relacionat amb el de l'arrel reduplicada.
2. Creen una paraula per diferenciar un sentit més general d'un sentit més específic.
3. Creen una paraula que vol dir exactament el mateix.
4. Creen una paraula llunyanament relacionada o sense relació amb l'arrel reduplicada

El primer cas es troba en diverses paraules. Aquí en teniu algunes mostres.

Esquema	Exemple	Llengües
articulació + articulació = canell i turmell	buku-buku (sinama)	sinama
articulació + articulació = genoll	buku-buku (manado)	manado
flor + flor = vagina	bōlbōl (marshall)	marshall
(prefix) + pulsera + pulsera + sufix = canell	piganggalangan (kapampangan)	tagalog, kapampangan
esquena + esquena + preposició + ull + sufix possessiu = parpella	dakudaku ni matana (fiji)	fiji
pedra + pedra + preposició + braç + sufix possessiu = espatlla	vaturatu ni tabana (fiji)	fiji
genoll + genoll = colze	duruduru (fiji)	fiji
darrere + darrere = natges	mulimuli (pukapuka)	pukapuka, niuē
menjar + menjar + sufix = panxa	kaikaiga (tuvalu)	tuvalu

En el segon cas pot ser que la paraula reduplicada reculli un sentit més general i la simple reculli un sentit més específic o al revés.

Esquema	Exemple	Llengües
ploma + ploma = cabells	fulufulu (nanumea)	nanumea, tahiti, aitutaki, kapingamarangi, mangaia, maōri

El tercer cas és força curiós perquè és difícil de veure una raó o objectiu que motivi el canvi. Com que sovint la paraula simple es deixa de fer servir, la manera de detectar aquests casos és comparant amb altres llengües emparentades. Veurem un mateix cognat que existeix en algunes llengües i en d'altres també però repetit. Per exemple, la cama/peu en diverses llengües oceàniques té aquestes formes: *wae*, *vae*, *'āvae*, *va'e*, *vaevae*. La darrera correspon al mangareva i es veu clarament com és el mateix cognat. En aquesta llengua, *vae* no vol dir res i potser es fa servir *vaevae* perquè la paraula faci imaginar dos peus: *vae* + *vae*.

Esquema	Exemple	Llengües
mà + mà = mà	ringaringa (maōri)	maōri
peu + peu = peu	vaevae (rarotonga)	hawai'i, mangaia, mangareva, maōri, marquesa, rarotonga

El quart cas. No sabem si es tracta de coincidències o de significats relacionats per una raó que desconeixem. De tota manera, són formacions difícils d'explicar.

Esquema	Exemple	Llengües
muscader + muscader = cama	pala-pala (manado)	manado
armari/traster + armari/traster = pit	fatafata (samoa)	samoa, tonga
serradures + serradures = pit	tōptōp (marshall)	marshall
vi/licor + vi/licor + sufix = panxell	alak-alakan (tagalog)	tagalog
sord + sord = galta	pongo-pongo (manado)	manado
herba + herba = melic	vicovico (fiji)	fiji
voler saber un secret + voler saber un secret + sufix = gola	bongbongar (kei)	kei
ratpenat/gra de la pell + ratpenat/gra de la pell + preposició + ull + sufix possessiu = pestanya	bekabeka ni matana (fiji)	fiji

Hi ha casos que semblen reduplicacions i en realitat no ho són. Un exemple clàssic és *susu*, que vol dir mama en jambi i en moltes altres llengües. Descartem que sigui una reduplicació perquè no hem trobat el significat de **su* per separat i també perquè el cognat és compartit amb altres llengües en la forma *susu* i en altres formes, com *tusu* en bakumpai, que desfan aquesta aparença de reduplicació.

6.2.3 Canvis a l'arrel

Hi ha paraules de les parts del cos que són derivades amb canvis de sons respecte l'arrel. Aquest mecanisme sol acompanyar altres mecanismes, notablement la reduplicació. Per exemple, *bukungbokong* en tagàlog vol dir turmell. Està format de la paraula *bukung*, que vol dir obert, reduplicada i amb el canvi de les u per o a la segona arrel. Heus aquí altres exemples de canvis a l'arrel.

Llengua	Arrel	Arrel canviada
tagalog, cebuano	bukung (obert)	bukungbokong (turmell)
winaray	buko (obert)	mukobuko (turmell)
fiji	qalo (nedar / tentacle de pop / pota de cranc)	iqaqalo (dit)
hawai'i	wae (peu/cama) paraula en desús	wāwae (peu/cama)

6.2.4 Afixació

Es poden afegir morfemes derivatius a l'arrel per formar noves paraules. Alguns termes del cos humà estan construïts així. L'afixació és una de les principals riqueses de les llengües austronèsies. No tenen un repertori d'afixos tan nombrós com el d'una llengua indoeuropea. Però sigui com sigui, la presència dels afixos és abundant i dóna molta expressivitat a la llengua perquè permet de crear paraules noves sempre guardant el camp semàntic a què pertany i indicant quin tipus de concepte és; de manera que es pot deduir el significat d'una paraula coneixent-ne una que contingui la mateixa arrel. Com que tenen pocs afixos, cada un té un ventall molt ampli d'usos i de vegades resulta difícil d'entendre'n el funcionament i cal veure'n molts exemples.

6.2.4.1 Prefixació

Llengua	Paraula	Significat	Estructura
malagasy, jawa	filahiana ⁹ (malagasy)	penis	prefix + home + sufix
malagasy, jawa	pawadonan (jawa)	vagina	prefix + dona + sufix
tonga	fakatangata	penis	prefix + home
fiji	itagitagi	gola	prefix + (plorar + plorar = ploraner)
bali, banjar, malaysia, minangkabau, sunda	pagelangan (bali)	canell / turmell	prefix + pulsera + sufix
samoa	laulaufaiva ¹⁰	llengua	prefix + fulla + pesca

6.2.4.2 Sufixació

Hem trobat el sufix -an, -na o -nga a moltes paraules de la llista de diferents llengües. De vegades forma una paraula amb el mateix significat, com és el cas de tana / tànana en malgaix o tenggorok / tenggorokan en malai.

Llengua	Paraula	Significat	Estructura
tonga	tu' ungai ku	natges	posició + sufix + cua
tonga	hal angat ama	vagina	camí + sufix + fill
tonga	al anga	cuixa	tocar + sufix
tonga	kong al oto	cintura	ser + sufix + dins
malagasy	lamos ina ¹¹	esquena	zona lumbar + sufix
malagasy	tan ana	mà	mà ¹² + sufix
fiji	kirik ina	aixella	fer pessigolles (kirikita) - sufix ta + sufix na ¹³
bolinao	barbas an	bigoti	barba + sufix
malaysia, jawa	tenggorok an	gola	gola + sufix

9 El malgaix escriu el so [i] amb una y quan es troba al final del mot. *Lahy* canvia la y per una i quan pren un sufix. És una qüestió ortogràfica. És important pensar en aquest detall, ja que ens permet d'adonar-nos de qüestions morfològiques com que *lamosina* (esquena) pot ser un derivat del mot *lamosy* (zona lumbar).

10 Aquesta paraula, com moltes altres, es pot interpretar d'altres maneres. *Lau* en samoà és un prefix, però també vol dir fulla. Així que també podria ser la reduplicació de *lau*. *Laulau* significa taula. Per tant, també podria ser compost de *laulau* (taula) i *faiva* (pesca). D'altra banda, *faiva* té altres significats.

11 *Lamosy*, amb y, vol dir zona lumbar.

12 *Tana* vol dir mà i si li afegim el sufix -na segueix significat *mà*.

13 El sufix -ta és la marca de transitivitat en fijià. Si canviem el sufix -ta per -na, que és el sufix possessiu de tercera persona, obtenim *kirikirina*, que vol dir aixella.

6.2.4.3 Interfixació

Apareix sovint a les llengües oceàniques la interfixació per separar les arrels d'un compost. Per exemple la paraula pestanya en tongalès, *la'imata*, que hem vist amb els compostos, a la secció 5.2.1.5. Aquesta -i és un interfix. En català també fem servir interfixos. Per exemple, quan a la paraula *fred* li afegim el sufix -ic li posem l'interfix -ol entremig i formem *fredolic*.

6.3 Possessió

Hi ha llengües que utilitzen el mecanisme de la sufixació per marcar la possessió. D'aquesta manera s'indica a qui pertany el substantiu. Aquestes llengües tenen uns determinats tipus de lèxic, com el de les parts del cos i els termes de parentiu, en què l'ús de sufixos possessius és obligatori. Per això, la paraula fijiana *ligana* no pot aparèixer en la forma **liga*: sempre va acompanyada d'algun sufix possessiu.

La possessió en fiji

La marca de possessió en fijiana és més complexa que com es descriu aquí perquè implica diversos sufixos que fan distinció entre humà i no humà, animat i no animat, etc. Però per analitzar les parts del cos humà ens ha calgut entendre aquests tres sufixos, que indiquen les tres persones del singular.

QU	primera persona	liga qu	la meva mà
MU	segona persona	liga mu	la teva mà
NA	tercera persona	liga na	la seva mà

Llengües que utilitzen la sufixació per marcar la possessió, segons el que suposem a través de les dades:

- Ahamb
- Ali
- Ambae est
- Ambae oest

- Amblong
- Ambrym nord
- Ambrym sud-est
- Aneityum
- Apma
- Araki
- Arosi
- Asumboa
- Aulua
- Avava
- Fiji
- Mbirao

Altres llengües, com el yap, fan servir lèxic diferent per marcar la possessió. Per més detalls, vegeu la secció 5.12.

6.4 Compostos i derivats que no hem pogut entendre

Hem detectat possibles compostos i derivats dels quals no hem pogut entendre el significat de les seves parts. No és una llista exhaustiva.

Llengua	Mot	Significat
amara	gude kane	cap
ujir	wil tabi	cap
mangareva	korokoroga	coll
tonga, niuē	kumukumu	barbeta
maōri	korokoro ¹⁴	gola
fiji	sominiwai ¹⁵	bigoti
tonga	fo'i ¹⁶ tupu	engonal
maanyan	kingking	dit

14 *Koro* vol dir avi, però creiem que no pot ser l'arrel de *korokoro* perquè *koro* és un abreujament de *koroua*.

15 *Wai* significa aigua, però no sabem el significat de *somini*.

16 *Fo'i* vol dir perdre, fruit o fruita i *tupu* no ho sabem.

melanau	ibak kape'	aixella
timugon murut	tutulu ru kalindu	dit del peu
yakan	bunga-bunga	cama
kadorih	burun ¹⁷ ohcin naang	pèl

17 *Burun* significa ploma.

7 Relació semàntica amb el món

Al capítol 4 Conceptualització hem parlat del significat del vocabulari del cos humà en relació a l'ésser humà i als altres animals. En aquest capítol, continuarem parlant de semàntica però ens fixarem en com es relaciona el significat del cos humà amb la resta del món.

7.1 Sinonímia

Començarem adonant-nos que sovint no hi ha una única paraula per referir-se a una mateixa part del cos. D'una banda, hi ha casos en què les paraules conviuen en un mateix indret i s'alternen per evitar la monotonia i afavorir la diversitat. Sovint aquestes paraules tenen diferències de significat i hi haurà contextos en què seran intercanviables en altres no. Heus aquí alguns exemples.

Part del cos	Llengua	Mots
natges	niuē	koete, muimui, koese
canell	tonga	kia'inima, fasi'a'inima
turmell	tonga	kia'va'e, fasi'ava'e, tunga'iva'e
orella	malai	telinga, kuping
espatlla	malai	bahu, pundak
cara	balinès	mua, rahi
ull	maōri	karu, whātu

7.1.1 Geosinònims

De l'altra, les diferències dialectals d'una llengua poden fer que un lloc determinat utilitzi una paraula particular. Dues paraules d'una mateixa llengua que s'utilitzen a zones diferents i volen dir

el mateix s'anomenen geosinònims. N'hem trobat alguns a la nostra recerca.

Part del cos	Llengua	Mots
cap	maōri	ūpoko, māngai, mahunga

7.1.2 Registres

Sovint les paraules que signifiquen el mateix impliquen diferents graus de formalitat. Les llengües tenen registres, diferents nivells de llenguatge pertinents a cada situació depenent del seu grau de formalitat. El registre lingüístic es reflecteix al vocabulari de les parts del cos, en algunes llengües més que en altres. Les primeres parts que reben aquestes repercussions són els genitals, les mames i les natges. En totes les llengües, aquestes parts tenen molts sinònims pertinents a graus de formalitat diferents. Les paraules més familiars i també del registre vulgar es creen a partir d'onomatopeies, eufemismes, dels quals parlarem al punt 6.3.3, i paraules inventades pels nens. Ara en veurem exemples.

Diferents maneres de dir penis en fijià

baci, pipi, uti, baku, cavi, papau, boce, ceke, coolina, moro, moromoro, bala

7.1.2.1 Registre científic o especialitzat

Les paraules especialitzades o de l'àmbit científic sovint es manlleven d'altres llengües o es recuperen de la llengua clàssica. Aquí en teniu exemples.

Llengua	Mot científic	Significat	Llengua d'origen
tagàlog	trakeya	tràquea	grec
malai	faraj	vagina	àrab
malai	esofagus	esòfag	grec

7.1.2.2 Els tres registres

Moltes llengües austronèsies es parlen diferent segons el context social. Acostumen a tenir tres registres: informal, estàndard i formal, que també es poden anomenar respectivament col·loquial, cortès i culte. Cada registre fa servir unes regles gramaticals, un vocabulari i una prosòdia propis. El javanès és una d'aquestes llengües. Té tres registres: ngoko (informal), madya (estàndard) i krama (formal). Pel que fa al vocabulari, hi ha conceptes que tenen una única paraula que val pels tres registres, d'altres tenen la versió ngoko i la versió madya-krama, d'altres tenen la versió ngoko i la krama i són acceptables les dues pel madya i d'altres tenen una paraula diferent pels tres registres. Aquest sistema de sinònims de registre, és a dir de paraules que signifiquen el mateix però pertanyen a registres diferents, influeix agudament el vocabulari del cos humà. També és el cas d'altres llengües com el balinès, que té tres registres: la, ipun i ida. Tot seguit us proposo veure els sinònims de registre que té el vocabulari de les parts del cos en balinès.

Sinònims de registre en balinès

Part del cos	La	Ipun	Ida
cap	tendas, sirah	sirah	prabu
cabells	bok	rambut	rambut
pèl	bulu	bulu	bulu
cara	mua	parahi	parahi
front	alis	tarja, kening	kening
orella	kuping	kuping, karna	karna
ull	mata	panyingakan	panyingakan, pangaksian
nas	cunguh	irung	ungasan
boca	bungut	cangkem	cangkem, lambe
barbeta	jagut	lalentek	lalentek
barba	jenggot	rerawe	cerawis
coll	baong	baong, kakolongan	gulu
pit	tangkah	dada	dada, wijang
mama	nyonyo	susu	susu
panxa	basang	waduk	weteng
braç	lengen	asta	asta, tangan

mà	lima	lima, tangan	tangan
peu, cama	bais	buntut	cokor
llengua	layah	ilat	lidah
melic	pungsed	puser	udel
cos	awak	dewek	anga

Les particularitats fonètiques de cada registre poden afectar el vocabulari de les parts del cos. És el cas del samoà, que posa en pràctica aquests canvis fonètics en el llenguatge familiar.

l > r lima > rima (braç, mà, dit)

n > ŋ ponaua > pogaua (gola)¹⁸

t > k mata > maka (ull, cara)

7.1.2.3 El llenguatge cerimonial

Diverses llengües oceàniques tenen l'anomenat llenguatge cerimonial, en anglès *chief language*.

Aquest tipus de llenguatge està restringit a les ocasions especials, com ara funerals, noces, reunions de govern i celebracions religioses. Aquest tipus de llenguatge influeix el vocabulari de les parts del cos. Vegem com es comporta en samoà. Per cada part del cos hi ha una paraula del vocabulari comú i una altra del vocabulari cerimonial.

Part del cos	Paraula comuna	Paraula cerimonial
cabells	lauulu	lauao
braç	lima	aa0
barba	ava	soesā
panxa	manāva	alo
ull, cara	mata	fofoga
cap	ulu	ao
cor	fatu	finagalo
cama, peu	vae	a'ao
boca	gutu	fofoga
gola	ponaua	ponā fofoga
llengua	laulaufaiva	alelo

¹⁸ El so ŋ en samoà s'escriu amb la lletra g.

7.2 Diversos significats

Després de veure com es comporten els sinònims de les parts del cos, parlarem dels fenòmens que fan que una paraula tingui més d'un significat a banda de la part del cos. Al capítol 4 Conceptualització hem vist l'abast del significat d'un mot al llarg del cos humà. Doncs ara anirem més enllà del cos. Analitzarem com el sema d'un element lèxic pot afegir a l'accepció de la part del cos altres accepcions diferents. Aquestes accepcions poden anar lligades a la mateixa paraula, i aleshores parlariem de polisèmia, o bé poden ser significats d'una altra paraula que per casualitat tingui la mateixa forma, i de retruc parlariem d'homonímia. Així doncs, caldrà distingir bé aquests dos conceptes.

7.2.1 Polisèmia

Una paraula polisèmica té més d'un significat. El segon significat prové del primer, el tercer prové del segon, etc. És a dir que hi ha una progressió entre cada una de les accepcions. A més a més, el mot ha evolucionat com a un conjunt, així que la seva forma antiga ha de ser única.

7.2.2 Homonímia

L'homonímia és el fenomen en què dues o més paraules que antigament eren diferents han canviat a conseqüència del pas del temps i han arribat a tenir la mateixa forma. Els seus significats en principi no tindrien res a veure, però, en molts casos, la semblança del significat o el fet que un significat recordi lleugerament l'altre és responsable que hagin convergit en la mateixa forma.

7.2.3 Distingir polisèmia d'homonímia

En les llengües romàniques tenim clar quines paraules són sinònimes i quines altres són homònimes perquè coneixem la llengua antiga, és a dir la llengua llatina, i quan en llatí és la mateixa paraula, parlem de polisèmia, quan en llatí són dues paraules diferents i en la llengua romànica és la mateixa, parlem d'homonímia. El diccionari ens ho indica perquè els homònims es presenten en entrades diferents, i els polisèmics, dintre de la mateixa entrada. En anglès passa el mateix, perquè

coneixem l'anglosaxó, en alemany també, perquè coneixem l'antic alt alemany i l'antic baix alemany. Ara bé, com distingim la polisèmia de l'homonímia en les llengües austronèsies si, llevat d'alguns casos, no coneixem la llengua antiga? És aquesta la realitat. Quan els europeus van arribar a la Polinèsia, els habitants no escrivien. Per tant, no conservem textos antics que ens testimoniïn com era la llengua en èpoques passades. I això ens ho trobarem a la major part de les llengües del món. Això significa que no podem basar la definició de polisèmia i homonímia en les dades històriques, ens n'hem de sortir si no les tenim.

En aquesta línia podem argumentar la condició de polisèmia quan es pot explicar una extensió de significat. Tot i així, no és gens fàcil distingir la polisèmia de la homonímia.

7.3 Extensió de significat

Ara veurem com una paraula aconsegueix que el seu significat vagi més enllà i s'entengui de manera més àmplia, amb més conceptes a què es pugui aplicar.

7.3.1 Metonímia

Un dels processos d'extensió de significat és la metonímia, que identifica un terme amb el nom d'un altre que hi té relació perquè és un concepte veí. Es pot canviar la part i el tot, la causa i l'efecte, el continent i el contingut, la matèria i l'objecte, el tot i la part, etc. Una d'aquestes metonímies és la denominació dels sentits (vista, oïda, gust, olfacte i tacte) amb la mateixa paraula que una part del cos que hi és sensible. Aquesta característica és present a moltes llengües austronèsies. Una d'elles és el rapanuí.

Els sentits en rapanuí

Mata: vista, ull

Taringa: oïda, orella

'Arero: gust, llengua

Ihu: olfacte, nas

Rima: tacte, mà, braç

7.3.2 Metàfora

També hem trobat diverses metàfores, que anomenen un concepte amb una paraula que significa alguna cosa semblant o que subjectivament una cosa recorda l'altra.

7.3.3 Extensions del significat de les parts del cos vers altres conceptes

Els mots de les parts del cos serveixen per anomenar altres conceptes de la vida quotidiana. Algunes d'aquestes extensions es podrien considerar universals, ja que les trobem a tot al món, a la majoria de les llengües, si no a totes. Una d'aquestes extensions dites universals és la pota de l'animal i la pota d'un moble o d'un objecte. En català funciona, en castellà també, en anglès, en francès... i també en diverses llengües austronèsies. Alguns informants m'han dit com dir la **pota** de la **taula** en les seves llengües:

Mesa ain Tetun prasa

Te waewae o te tēpu Maōri

Sa paa ng lamesa Tagàlog

Encara que aquesta estructura podria ser un calc de les llengües europees. Ens ho fa pensar el fet que les tres paraules per taula són manlleus. *Mesa* ve del portuguès, *lamesa* ve del castellà, amb l'article que hi ha quedat fossilitzat, i *tēpu* ve directe de l'anglès *table*.

D'altres són molt particulars de les llengües austronèsies. Parlem per exemple d'anomenar la mà o els dits amb la mateixa paraula que el número cinc o també anomenar els cabells amb el mateix mot que les fulles.

Hem trobat un munt d'extensions. Alguns exemples són els següents

Part del cos	Extensió
cap	extrem d'un objecte
boca	entrada
cara	davant
esquena	darrere
mà	quantitat que hi cap en una mà o gran quantitat
dit	petita quantitat
cos	objecte
cos	grup de persones
mèlic	centre
mà	cinc
cap	persona que mana
peu	part inferior d'una muntanya
coll	part estreta d'un objecte
dit	branca
dit	fill
cabells	fulles

7.3.4 Eufemismes

Per referir-se als genitals, les natges i les mames es poden utilitzar eufemismes, mots que no s'utilitzen amb el seu significat propi, sinó que reemplacen una part del cos que vol ser referida sense dir-ne el nom. Els eufemismes de les parts del cos acostumen a ser menjar o animalons. Alguns eufemismes que hem trobat.

Banjar penis: pisang (plàtan), burung (ocell)

Malai mama: buah dada (fruita del pit)

testicle: buah pelir (fruita del penis)

7.3.5 El·lipsi

L'el·lipsi actua sobre les locucions, paraules que per separat tenen un significat i quan s'ajunten

n'adquireixen un altre. Aleshores s'escurça la locució, de manera que una de les paraules es deixa de dir. El resultat és una paraula que es fa servir com si fos la locució sencera, malgrat que tingui un altre significat.

7.3.5.1 La llet

Un exemple clàssic, que es repeteix a gran part de l'espai austronesi, és la mama i la llet. Hi ha un compost que consisteix en l'arrel aigua i l'arrel mama. L'hem trobat a tots els països de parla austronèsia de què tenim dades menys a les Filipines. Per exemple, en malgaix llet es diu *ronono*. *Ro* vol dir suc¹⁹ i *nono* significa mama. A l'oceà Pacífic també existeix aquest compost, en maōri la llet es diu *waiū*, composta de *wai* (aigua) i *ū* (mama), encara que al Pacífic el manlleu de l'anglès té una gran presència i la paraula llet es va substituïnt, en maōri en la forma *miraka*, de l'anglès *milk* (llet). A les Filipines la paraula llet no té res a veure amb les mames, per exemple en tagàlog mama és *suso* i llet es diu *gatas*. Ara bé, sovint la paraula aigua s'el·lideix. En minangkabau, per exemple, llet es diu *aia susu*, literalment aigua de les mames, però habitualment s'escurça a *susu*. Per tant, s'extén el significat de *susu*, que ara no només vol dir mama, sinó que també es pot referir a la llet. Ho veurem més clarament amb aquest quadre.

Llengua	Mama	Aigua	Llet	Llet després de l'el·lipse
Malai	susu	air	air susu	susu
Acèh	susu	air	air susu	susu
Jawa	susu	banyu	banyu susu	susu
Minangkabau	susu	aia	aia susu	susu
Sunda	susu	cai	cai susu	susu

7.3.5.2 La cella i el front

Un altre cas d'el·lipsi és el de la cella i el front. En malai front es diu *kening*, i pèl es diu *bulu*. La paraula cella és literalment el pèl del front. Per tant, *bulu kening*. Habitualment se sobreentén *bulu* i queda *kening*. És clar, aquesta paraula pot voler dir dues coses: front o cella.

¹⁹ Cal tenir en compte que en malgaix hi ha una paraula per suc, *ro*, diferent d'aigua, *rano*, però en general en llengües austronèsies el suc i l'aigua es designen amb la mateixa paraula.

7.3.5.3 El braç

Aquest és especial del malgaix. Antigament el malgaix no diferenciava entre mà i braç. Actualment està entremig, ja que la paraula *tana* pot significar tant mà com braç. No obstant això, els malgaixos sovint es refereixen al braç amb la paraula *sandry*. En realitat aquesta paraula vol dir força. Es va començar a utilitzar amb la locució *sandry tana*, la força de la mà, per referir-se al braç. Posteriorment, es va elidir *tana* i va donar com a resultat l'extensió del significat de *sandry*.

7.4 Intensió de significat

La intensió és el procés invers a l'extensió. Si l'extensió consisteix a fer més gran el significat de manera que abraci més sentits, la intensió és restringir el significat de manera que aquella paraula sigui més concreta.

7.4.1 Ús de la reduplicació

La reduplicació ha estat un recurs per entendre el significat. Per exemple, en tongalès *fulufulu* vol dir pèl o ploma i es pot referir a tot tipus de pèl o ploma dels mamífers i els ocells, fins i tot recobrar els sentits de crinera, plomatge i pelatge. En realitat *fulufulu* és una reduplicació de *fulu*. Se suposa que aquesta paraula recollia tots aquests sentits i va aparèixer una necessitat de diferenciar el pèl púbic. La paraula es va reduplicar, tots els significats van passar a la nova paraula, *fulufulu*, i *fulu* va reduir el seu significat al de pèl púbic.

8 Diacronia

8.1 Paraules patrimonials

A la nostra mostra hi ha una sèrie de paraules patrimonials. Comparant aquestes paraules podrem saber coses sobre el parentiu de les llengües. Per trobar-les, però, hem de destriar dels manlleus i dels cultismes²⁰.

8.2 Manlleus

Algunes paraules de la mostra han estat manlevades d'altres llengües.

avantbraç

manlleu del castellà *muñeca* (canell)

Llengua	Mot
chamorro	moneca

cap

manlleu del sànscrit कपल *kapāla* (cap, crani)

Llengua	Mot
banjar	kapala
berau	kepala
malai	kepala
besemah	palak
betawi	kepale
brunei	kapala
iban	pala'
kerinci	kepalo

²⁰ Deixarem de banda els cultismes. Els hem intentat identificar, però no n'hem trobat. Les llengües romàniques han tingut la llengua llatina com a un referent de cultura i han recuperat paraules en la forma clàssica. En català, per exemple, tenim la paraula patrimonial ull, però per fer alguns derivats d'ull no utilitzem l'arrel pròpia catalana, sinó la llatina, i formem ocular i oculista. Potser en les llengües austronèsies no existeix aquest fenomen.

manado	kapala
minagkabau	kapalo
ongan	pala'
ternate	kapala
urak lawoi'	kepala
jambi	kapalo

barba

manlleu del castellà *barbas* (barbes)

Llengua	Mot
aklanon	balbas
bikol central	barabás
bolinao	barbas
chamorro	balbas
cebuano	balbas
ilokano	barbás
ilonggo	barbas
kapamopagan	balbas
pangasinan	balbas
tagalog	balbas

bigoti

manlleu del castellà *bigote* (bigoti)

Llengua	Mot
chamorro	bigote
ilonggo	bigote
tagalog	bigote

braç

manlleu del castellà *brazo* (braç)

Llengua	Mot
chamorro	brasu
kapampangan	barasu

tagalog	braso
winaray	braso

cama

manlleu del castellà *pierna* (cama)

Llengua	Mot
chamorro	petna

cara

manlleu del sànscrit मुख *mukha* (boca)

o de l'àrab مقدس *muqaddas* (sagrat)

Llengua	Mot
acèh	muka
bali	mua
banjar	muka
iban	moa
kanayatn	muha
kedayan	muha
kutai	muha
malai	muka
manado	muka
minangkabau	muko
tagalog	mukha

cara

manlleu del castellà *cara* (cara)

Llengua	Mot
bolinao	kara

cara

manlleu de l'àrab وجيه *wajih* (noble)

Llengua	Mot
malai	wajah

cella

manlleu del castellà *cejas* (celles)

Llengua	Mot
chamorro	sehas

cos

manlleu de l'àrab بَدَن *badan* (cos)

Llengua	Mot
ambon	badang
malai	badan
manado	badan
minangkabau	badan

cintura

manlleu del castellà *cintura* (cintura)

Llengua	Mot
chamorro	sentura

espatlla

manlleu del sànscrit बाहु *bāhu* (braços)

Llengua	Mot
acèh	bahô
banjar	bahu
besemah	bahu
iban	bau
jambi	ba'u
malai	bahu
madura	bau
minangkabau	bau
ternate	bahu
urak lawoi'	bahu

front

manlleu del portuguès *testa* (front)

Llengua	Mot
manado	tésta

geniva

manlleu del castellà *paladar* (paladar)

Llengua	Mot
chamorro	paladad

gola

manlleu del castellà *garganta* (gola)

Llengua	Mot
chamorro	gatganta

gola

manlleu del portuguès *garganta* (gola)

Llengua	Mot
manado	gargantang

llavi

manlleu del castellà *labio* (llavi) o *labios* (llavis)

Llengua	Mot
chamorro	labios
tagalog	labi

maluc

manlleu del castellà *caderas* (malucs)

Llengua	Mot
chamorro	kadera

mama

manlleu de l'anglès *teat* (mugró)

Llengua	Mot
berawan	ite'
bintulu	titi'
kenyah	ite'
lundayeh	iti'
tahiti	titi
tidong	titi
timugon murut	titiq

mugró

manlleu de l'anglès *teat* (mugró)

Llengua	mot
kiribati	tit
kosrae	titi
maōri	titi

palmell

manlleu del castellà *palma* (palmell)

Llengua	Mot
chamorro	patma

panxell

manlleu del castellà *canilla* (canyella)

Llengua	Mot
chamorro	kaniya

penis

manlleu de l'àrab ذَكَر *dakar* (penis, masculí)

Llengua	Mot
malai	zakar

peu

manlleu del castellà *patas* (potes)

Llengua	Mot
chamorro	patas

pit

manlleu del castellà *pecho* (pit)

Llengua	Mot
chamorro	pecho

taló

manlleu del castellà *tacón* (taló de la sabata)

Llengua	Mot
chamorro	takon

vagina

manlleu de l'àrab فرج *faraj* (vagina)

Llengua	Mot
malai	faraj

8.2.1 Procedència dels manlleus

Posició	Llengua	Percentatge
1	castellà	37,2%
2	sànskrit	27,9%
3	sànskrit o àrab	12,8%
4	anglès	11,6%
5	àrab	8,1%
6	portuguès	2,3%

8.2.2 Les llengües que més han manllevat

1. Chamorro, amb 16 manlleus

Paraula originària castellana	Manlleu en chamorro
cejas (celles)	sehas (cella)
muñeca (canell)	moneca (avantbraç)
canilla (canyella)	kaniya (panxell)
tacón (taló de la sabata)	takon (taló del peu)
paladar (paladar)	paladad (geniva)
pierna (cama)	petna (cama)
patas (potes)	patas (peu)
barbas (barbes)	balbas (barba)
bigote (bigoti)	bigote (bigoti)
pecho (pit)	pecho (pit)
brazo (braç)	brasu (braç)
labios (llavis)	labios (llavi)
garganta (gola)	gatganta (gola)
cintura (cintura)	sentura (cintura)
caderas (malucs)	kaderas (maluc)
palma (palmell)	patma (palmell)

2. Malai, amb 7 manlleus

Paraula originària	Llengua d'origen	Manlleu en malai
मुख mukha (boca) o bé مقدس muqaddas (sagrat)	sànskrit o àrab	muka (rostre)
وجيه wajih (noble)	àrab	wajah (rostre)
कपल kapāla (cap, crani)	sànskrit	kepala (cap)
بدن badan (cos)	àrab	badan (cos)
دَكَر dakar (penis, masculí)	àrab	zakar (penis)
فرج faraj (vagina)	àrab	faraj (vagina)

बाहु bāhu (braços)	sànskrit	bahu (espatlla)
--------------------	----------	-----------------

3. Tagàlog, amb 5 manlleus

Paraula originària	Llengua d'origen	Manlleu en tagàlog
मुख mukha (boca) o bé مقدس muqaddas (sagrat)	sànskrit o àrab	mukha (rostre)
barbas (barbes)	castellà	balbas (barba)
bigote (bigoti)	castellà	bigote (bigoti)
brazo (braç)	castellà	braso (braç)
labio (llavi)	castellà	labi (llavi)

8.2.3 Possibles explicacions al fenomen del manlleu en el si del vocabulari del cos humà

El vocabulari del cos humà és un dels que més resistent al manlleu, com també esdevé amb la família i els numerals. Tot i així, hi ha llengües que no s'escapen del fenomen del manlleu, com ara les llengües que hem estudiat. Així doncs hem intentat esbrinar per què s'han manllevat aquestes paraules.

Els manlleus de les parts del cos solen venir de llengües que han tingut una influència política o cultural al territori on es parlen. A Malàisia, a Indonèsia, a Singapur i a Brunei la influència del sànscrit com a llengua literària i la de l'àrab com a llengua comuna de l'islam han deixat la seva petjada als manlleus de les parts del cos. En canvi, no hem trobat vestigis de l'estada dels holandesos a Indonèsia i molt pocs de l'estada dels portuguesos. Les Filipines van estar sota dominació espanyola des del segle XVII fins al segle XIX i sota sobirania americana durant les primeres dècades del segle XX. Com a conseqüència, les llengües d'aquest país tenen molts manlleus del castellà. El Timor Oriental va ser colònia portuguesa i després una província d'Indonèsia, però no veiem la influència d'aquestes llengües a les parts de cos en tetun i en wetar. Podem trobar algun manlleu de l'anglès a les parts del cos de les llengües d'Oceania, fins i tot de les que es parlen a les colònies franceses, cosa que és una mostra de com ha influït la colonització britànica i americana en

aquesta zona. No tenim resposta a la qüestió de per què l'anglès ha influït en algunes les llengües Oceàniques, mentre que el francès no hi ha deixat rastre, alhora que a les llengües de les Filipines l'anglès no ha influït i ho ha fet, en canvi, el castellà. També ens queda sense respondre per què s'han manllevat unes parts i no pas d'altres. Només el cas del chamorro és molt indicatiu, perquè el chamorro té una conceptualització de les parts del cos molt particular, i probablement va xocar amb la conceptualització dels occidentals quan hi van tenir els primers contactes. Fixeu-vos que els manlleus posen nom a uns conceptes que ells mateixos no tenien. Per exemple, ells no tenen un terme per braç, sinó una part que inclou la mà i el braó, i una altra que inclou l'avantbraç. Aleshores, manlleven del castellà amb tota raó la paraula *brasu* per cobrir aquest concepte que no tenen. Si voleu recordar la conceptualització en chamorro, vegeu la secció 5.7.2.

Amb les dades històriques anteriors, podem veure el contacte que han tingut aquestes llengües amb les llengües dominants. Ara bé, també ens hauríem de preguntar què ha produït el pas d'aquestes noves paraules d'una llengua a una altra. En els processos de colonització, l'esclavitud va ser una realitat. Probablement hi havia càstigs físics, que podrien haver posat en contacte les parts del cos dels esclaus amb els conceptes de les llengües dels dominadors. Per exemple, és indicatiu que en moltes llengües, les mames siguin un manlleu de la paraula anglesa *teat*, que vol dir mugró d'animal. D'aquesta manera, a més de ser manlleu que ens fa pensar en abusos sexuals, trobem un tractament de l'esclau deshumanitzat, com si fos un animal. Tanmateix, no tot es resumeix en l'esclavitud, sinó que també hi podria haver entrat en joc la medicina, en el cas que els metges parlessin la llengua dominant o que els llibres de medicina hi estiguessin escrits. És el cas, per exemple, de la paraula per gola del manado (parlat a l'illa Sulawesi, Indonèsia) que és *gargantang*, i que ve prové del portuguès. També trobem *faraj*, que és vagina en malai. Si bé ens pot fer pensar en esclavitud i abusos, creiem que és un cas de medicina perquè també ens hem de fixar en la llengua de què prové, que és l'àrab, a través de la qual va arribar tot el llegat de la medicina medieval. Hi ha temes culturals, com ara els rituals, les danses, les celebracions, etc. en què ens referim constantment a les parts del cos. I és en aquest àmbit on es podrien haver manllevat paraules en compartir-ho amb els colonitzadors, com podria ser el braç en winaray (de l'est de les Filipines), que és *braso*, clarament del castellà.

De tota manera, no podem saber del cert res que no ens diguin les dades objectives. Només podem fer-nos preguntes i mirar de trobar una explicació a l'adopció d'aquests manlleus en conceptes tan

íntims com les parts del cos.

8.3 Comparació lèxica

Hem comparat el vocabulari de la mostra i hi hem cercat els cognats. Per fer-ho, hem separat els manlleus, i a continuació hem classificat les paraules que s'assemblen entre elles. Aquestes paraules probablement tenen un origen comú i es van diferenciar en la mesura que passava el temps i divergien les llengües. Per exemple, tenim aquestes paraules semblants.

javanès	gayo	malai	tagàlog	acèh
irung	iung	hidung	ilong	idông

Tenen en comú gran part de la seva forma: diem, per tant, que és vocabulari compartit. Que sapiguem, no s'han manllevat de cap llengua. Per això, suposem que són cognats, és a dir diversificacions de la mateixa paraula original.

Hem comptat quants cognats hi ha a cada grup de vocabulari compartit per saber quins són els més comuns i quantes llengües de la mostra l'han servat. També hem proposat protoformes per aquests cognats, deixant el màxim nombre de sons i posant el tipus de so més repetit en cada cas.

Protoforma	Significat	Quantitat (de 216 llengües)
*mata	ull	157
*talinga	orella	84
*takuluk	cap	76

8.4 Evolució del lèxic

El temps canvia les llengües i, per tant, també el seu lèxic. Per copsar-ne l'evolució, hem aconseguit dades antigues d'algunes llengües austronèsies per comparar-les amb les dades modernes. Amb el símbol # es vol dir que la paraula ha canviat de significat o ha quedat en desús i ha estat substituïda per la que segueix.

Maori

1773 (Sydeney Parkinson)	2005 (Andreu Vaqué)	Significat
he aowpohó	ūpoko	cap
he eih	ihu	nas
he gaōwai	ngao wai # waha	boca
he neeho	niho	dent
haiàeeò	erero	llengua
he matta	mata # karu	ull

Les dades de l'esquerra estan escrites amb uns criteris ortogràfics diferents que les del centre, que respecten l'ortografia moderna. Així, on a la primera columna hi ha *ee* a la segona hi ha *i*, però probablement la pronunciació antiga era la mateixa: [i]. Proposem que *he gaōwai* sigui l'article *he*, actualment *te*, i un compost de les paraules **gaō* i *wai*, corresponents a les actuals *ngao* (paladar) i *wai* (aigua, líquid, suc). La paraula *gaōwai* ja no s'utilitza i ha estat substituïda per *waha*. Actualment *mata* no s'acostuma a fer servir per referir-se a l'ull, només a la cara, i en comptes d'aquesta paraula es fa servir *karu* o *whatu*.

Savu

1773 (Sydeney Parkinson)	2006 (Robert Blust i Leif Asplund)	Significat
wùlaba	# kai nga'a	mà
dùloo	dhelu	panxa
soofoo	huhu	mama
kòlogoòno	kolo gunu	espatlla
catoo	katu	cap
sivànga	huwanga	nas
vaio	we'o	llengua
màdda	namada	ull
wodeèloo	wodilu	orella

El grup *oo* deu representar el so [u], que actualment s'escriu amb la lletra *u*. L'oclusiva glotal, marcada amb l'apòstrof, també devia existir antigament, però devia passar desapercebuda a l'oïda dels europeus.

Tahitià

1773 (Sydeney Parkinson)	2005 (Andreu Vaqué)	Significat
erowroo	upo'o	cap
eraowroo	rouru	cabells
irai	rae	front
paparia	pāpāri'a	galta
tareeha	taria	orella
matau	mata	ull
eahoo	ihu	nas
ewauh	vaha	boca
maomee	# huruhuru ta'a	barba
eae	'aī	coll
trapooa	arapo'a	gola
etapona	tapono	espatlla
etooa	tua	esquena
eoboo	'ōpū	panxa
wateea	# poro rima	colze
eooto	'utu	llavi
treero	orero	llengua
eneeho	niho	dent
pito	pito	melic
oowhau	hūhā	cuixa
etohai	# papa	maluc
aiai	'ē'ē	aixella

E és una partícula gramatical que els informants devien pronunciar a les seves respostes, així que les *e* inicials no deuen formar part de la paraula. La *b* d'*eoboo* podria ser una transcripció imprecisa de *p*. Costa d'explicar el grup *tr* en paraules com *trapooa* i *treero*, ja que el tahitià no admet dues

consonants juntes. *Erowroo* és una confusió amb els cabells, *rouro*. També hi ha hagut una confusió entre el canell i el colze, atès que *wateea* sembla ser l'avantpassat de *fatira'a* (colze). Potser hi ha hagut una confusió i *etohai*, marcat com a maluc, correspon al modern *tohe* (natges). *Maomee* (barba) s'ha reemplaçat per *huruhuru ta'a*. *Tapono* és un sinònim de *pofifi*, que és el mot que podeu veure a la base de dades. La paraula *matau* volia dir ull i cara i actualment la seva evolució *mata* es reserva per l'ull i la cara es diu *upo'o*, literalment cap.

8.5 Efectes de la criollització al vocabulari del cos humà

El contacte de llengües austronèsies entre elles, amb les dels xinesos i amb les dels europeus ha fet que es formin pidgins i criolls. Actualment es parlen molts criolls a l'espai austronesi. Tots van lligats a un grup cultural i tenen una història pròpia. Aquí en presentem alguns exemples.

- * Bilish: anglès i llengües visayanes (subgrup de la branca Filipines Centrals)
- * Manglish: anglès i malai
- * Singlish: anglès, malai i xinès
- * Taglish: anglès i tagàlog
- * Bislama: anglès, francès i llengües de Vanuatu
- * Pidgin de les Illes Salomó: anglès i llengües de les Illes Salomó
- * Crioll hawaià: anglès, hawaià, japonès, tagàlog, portuguès i xinès
- * Pitkern: anglès i tahitià
- * Ngatik: anglès i pohnpei
- * Tayo: francès i llengües de Nova Calidònia
- * Malai Baba: malai i xinès
- * Peranakan: javanès, malai d'Indonèsia i xinès hokkien
- * Betawi: melayu pasar, javanès, sundanès, balinès, xinès hokkien, portuguès i holandès. És la llengua de Jakarta. El malai de les Illes Keeling és una evolució particular del betawi
- * Melayu Pasar: malai simplificat que utilitzen als basars parlants de llengües diferents
- * Crioll de Malacca: malai i tamil
- * Crioll de Sri Lanka: singalès, tamil i malai
- * Malai de Sabah: malai de Brunei simplificat
- * Malai-Makassar: makassar i malai
- * Malai-Balinès: malai i balinès

- * Manado: ternate, llengües minahasan (branca austronèsia), holandès i portuguès
- * Gorap: malai i ternate
- * Bahasa Pasar Maluku: ternate simplificat
- * Kupang: malai, holandès i portuguès
- * Ambon: malai, holandès i portuguès
- * Petjo: javanès, betawi i holandès
- * Papia Kristang: malai i portuguès
- * Chavacano: castellà i llengües de les Filipines
- * Tetun Prasa: tetun i portuguès

La criollització afecta el vocabulari del cos humà en diferents graus, depenent de la llengua, i no va en consonància amb la procedència general de les característiques de la llengua.

Com podem observar, el vocabulari que hem recollit en tetun i en tetun prasa no presenta massa diferències, i aquestes diferències són estrictament fonètiques, tret d'una diferència lèxica. La influència del portuguès és notable en aquestes llengües, però les parts dels cos n'han quedat protegides.

1. El tetun té el so oclusiu glotal [ʔ], representat per un apòstrof. El tetun prasa no pronuncia aquest so. A conseqüència d'això el mot tetun *hu'in* (vagina) és *huin* en tetun prasa.
2. El tetun admet una consonant seguida d'una altra. En canvi, el tetun prasa ho simplifica afegint-hi una vocal de suport. Per això el mot tetun *kbaas* (espatlla) és *kabaas* en tetun prasa i el mot *knoruk* (coll) és *kanoruk* en tetun prasa.
3. Diferència lèxica: per dir agitar, el tetun prasa prefereix la forma *doko* a la forma *loko*. Per això braó es diu *loko fatin* en tetun i el tetun prasa prefereix *doko fatin*.

El betawi té la major part de les característiques procedents del malai. Així mateix, el vocabulari de les parts del cos té unes diferències respecte el malai com poden tenir dos dialectes de la mateixa llengua. Per exemple, les paraules acabades en -a en malai acostumen a acabar en -e en betawi.

El manado, per la seva banda, té la major part de vocabulari compartit amb el ternate. Té construccions innovadores fetes amb vocabulari ternate, com ara de *bulu* en fa *bulu-bulu*. Té també paraules d'origen portuguès, com *gargantang* (de garganta).

El chavacano no conserva el vocabulari austronesi de les parts del cos: és d'origen castellà.

cabesa - cap

mano - mà

pulso - canell

9 Conclusions

1. A les llengües austronèsies hem trobat tres conceptualitzacions de les extremitats que, pel que hem pogut saber, encara no s'havien detectat. Fins ara es coneixien els tipus 1 (mà-braç, peu-cama), 2 (mà, braç, peu-cama) i 4 (mà, braç, peu, cama). Els nous tipus són 3 (mà-braç, peu, cama), 5 (mà-avantbraç, braó, peu-panxell, cuixa) i 6 (mà-braó, avantbraç, peu, cuixa, panxell).
2. La majoria de les llengües austronèsies no diferencia la mà del braç, mentre que sí que ho fa la majoria de les llengües del món, segons les dades del WALSL.
3. Existeixen parelles de termes per designar un d'ells una part del cos a la dreta de l'eix de simetria i l'altre per designar la part corresponent a l'esquerra. Malgrat això, el més habitual és que un mateix terme es pugui referir a la part dreta o a la part esquerra.
4. Existeixen termes que designen una part de l'extremitat superior del cos i alhora una part semblant de l'extremitat inferior. Per exemple, una paraula que es refereixi alhora al colze i al genoll. La major part de les llengües austronèsies tenen algun terme així.
5. Si una llengua utilitza termes diferents per les ungles de les mans i per les ungles dels peus, també n'utilitza de diferents pels dits de les mans i pels dits dels peus.
6. En general representen amb els mateixos mots les parts del cos humà i les parts del cos dels animals.
7. Generalment presenten l'arrel principal abans de l'arrel complementària. Hi ha, però, vuit llengües que ho fan al revés. Totes aquestes es troben relativament aprop de l'illa de Papua.
8. El manlleu va lligat a raons històriques, però no es produeix sempre ni proporcionalment al contacte que hagin tingut les llengües. Així, hi ha llengües que hi han estat en contacte i no han deixat empremta a les parts del cos. A més a més, algunes llengües han manllevat força vocabulari del cos humà i d'altres l'han conservat tot i haver tingut contacte amb llengües dominants.

10 Bibliografia

Teories lingüístiques sobre el vocabulari del cos humà

[1] ANDERSEN, Elaine. "Lexical universals of body-part terminology". *Universals of language 3: Word structure*. Standford University Press. Standford, 1978.

[2] MORAVCSIK, Edith. "Me. Words for body parts". *Introducing language tipology*. Cambridge University Press. Cambridge, 2013.

[3] RIEMER, Nick. "Body parts". *Introducing semantics*. Cambridge University Press. Cambridge, 2010.

[4] WALS: Chapter hand and arm <http://wals.info/chapter/129>

[5] WALS: Chapter finger and hand <http://wals.info/chapter/130>

Dades estadístiques

[6] WALS (World Atlas of Language Structures): Feature 129A: Hand and arm <http://wals.info/feature/129A#2/14.9/153.5>

[7] WALS: Feature 130A: Finger and hand <http://wals.info/feature/130A#2/14.9/153.5>

[8] WALS: Feature 130B: Cultural categories of languages with identity of finger and hand <http://wals.info/feature/130B#2/21.6/161.9>

[9] WOLD (The World Loanword Database) <http://wold.clld.org>

Llengües austronèsies

[10] BELWOOD, Peter *et al.* *The Austronesians. Historial and comparative perspectives*. Department of Anthropology. Australian National University. Canberra, 1995.

[11] BLUST, Robert. *The Austronesian languages*. Asia-Pacific linguistics. Canberra, 2013.

[12] About world languages: Austronesian language family <http://aboutworldlanguages.com/austronesian->

language-family

[13] Austronesian basic vocabulary database:

Our research <http://language.psy.auckland.ac.nz/austronesian/research.php>

[14] Ethnologue: Austronesian languages www.ethnologue.com/subgroups/austronesian-0

[15] Ethnologue: Browse by map title www.ethnologue.com/browse/maps

[16] The language gulper: Austronesian languages

<http://www.languagesgulper.com/eng/Austronesian.html>

[17] Wikipedia: Austronesian languages https://en.wikipedia.org/wiki/Austronesian_languages

Cultura austronèsia

[18] National Geographic: The lost world of the Pacific

<https://www.youtube.com/watch?v=eGEpSHKdPOE>

Diccionaris

[19] ABIMAL, P. P. MALZAC, S. J. *Dictionnaire malgache - français*. Imprimerie de la mission catholique. Antananarivo, 1899.

[20] APPARICIO DA SILVA, Sebastiao Maria. *Dicionario de portuguez - tetum*. Typographia do Seminario. Macau, 1889.

[21] ATMOSUMARTO, Sutanto. *A Learner's comprehensive dictionary of Indonesian*. Atma Stanto. Middlesex, 2004.

[22] BASRY, M. Hasan. *Kamus umum Indonesia - Acèh*. Yayasan Cakra Daru. Jakarta, 1994.

[23] BEAUJARD, Philippe. *Dictionnaire malgache - français. Dialecte Tainala, sud est de Madagascar, avec recherches étymologiques*. L'Harmattan. Paris, 1998.

[24] BINGHAM, Hiram. *A Gilbertese-English dictionary*. American board of comissioners for foreign missions. Boston, 1908.

[25] BOLTON, Rosemary A. MATOKE, Hunanatu. *Kamus sou Nuaune - sou Manai. Kamus bahasa Nuaulu - bahasa Indonesia*. Program kerja sama badan pemberdayaan masyarakat propinsi Maluku.

SIL International. Cabang Maluku, 2005.

[26] COMISIÓN PARA LA REESTRUCTURACIÓN DE LA LENGUA RAPANUI. *Diccionario etimológico rapanui-español*. Universidad de Playa Ancha . Valparaíso, 2000.

[27] DORDILLON, René Ildefonse. *Grammaire et dictionnaire de la langue des îles Marquises*. Université de Paris. Travaux et mémoires de l'Institut d'ethnologie. Paris, 1931.

[28] ECHOLS, John M. SHADILY, Hassan. *Kamus Inggris-Indonesia*. Penerbit Gramedia. Jakarta, 2010.

[29] EGNER, D. W. *English-Javanese vocabulary*. Hollandsch-Amerikaansche Plantage. 1920.

[30] GATTY, Ronald. *Fijian-English dictionary with notes on Fijian culture and natural history*. USP Library Cataloguing-in-Publication Data . Suva, 2009.

[31] HAJEK, John. VITAL TILAMAN, Alexandre. *East Timor phrasebook*. Lonely Planet. Melbourne, 2001.

[32] HENNING, Jean *et al.* *Sane pai ve pir kavavo nana kavvo Wondama. Perbendaharaan kata bahasa Wandamen. Wandamen vocabulary*. Universitas Cendrawasih. Summer institute of linguistics. Irian Jaya, 1991.

[33] HORNE, Elinor. *Beginning Javanese*. Yale University press. New Haven, 1961.

[34] HOWARD, Jocelyn. *Chuukese translations*.

[35] JOSEPHS, Lewis. *New Palauan-English dictionary*. Pali language texts: Micronesia . University of Hawaii. Social science research institute. Honolulu, 1943.

[36] LEMAÎTRE, Yves. *Lexique tahitien contemporain tahitien-français français-tahitien*. Orstom éditions. Institut français de recherche scientifique pour le développement en coopération. Paris, 1955.

[37] LES MISSIONNAIRES CATHOLIQUES DE MADAGASCAR. *Dictionnaire Français-Malgache*. Établissement malgache de Notre-Dame de la Ressouce. Île Bourbon, 1855.

[38] LOBEL, Jason William. "Manide: an undescribed Philippine language". *Oceanic Linguistics* (49). Hawai'i University Press. Mānoa, 2010.

[39] MAISEKA, Leu *et al.* *Kamus bergambar na'a vaidida ovu vai mala. Kamus bergambar bahasa Fordata*. Hak Cipta YPMD. Kabupaten, 2014.

[40] MAKARUKU, Edward. *Kamus masyarakat Alune-Indonesia Indonesia-Alune*. Pusat Pengkajian dan Pengembangan Maluku. Universitas Pattimura. Ambon, 1997.

[41] MALZAC, R. P. *Dictionnaire Français-Malgache*. Société d'éditions géographiques maritimes et coloniales. Paris, 1926.

- [42] MANHITU, Yohanes. *Kamus ringkas Indonesia-Inggris-Dawan. Concise Indonesian-English-Dawan. Kamus palpalâ Indonesia-Inglés-Uab Metô.*
- [43] MAXIMILIÁN RAMÍK, Dominik. *Lénakel dictionary.*
- [44] NAIPOSPOS, Monang. PARNINGOTAN, B. *Kamus Indonesia-Batak.* Melbourne, 2010.
- [45] NEHRBASS, Keneth. *A comprehensive comparison of lexemes in the major languages of Tanna, Vanuatu.* SIL International. 2012.
- [46] PRATT, George. *Samoan dictionary: Samoan and English, and English and Samoan; with a short grammar of the samoan dialect.* London missionary society's press. London, 1862.
- [47] RAJKI, Andras. *A concise Waray dictionary (Waray-Waray, Leytese-Samarese) with etymologies and Bicol, Cebuano, Hiligaynon, Ilocano, Kapampangan, Pangasinan and Tagalog cognates.* 2007.
- [48] RAMÍK, Dominik Maximilián. *Lénakel dictionary.*
- [49] RENYAAN, Pilipus. GEURTJENS, H. *Kamus Indonesia-Kei.* Penerbit Travis. 1998.
- [50] SIBAYAN, Bonifacio. NEWELL, Leonard. *Filipino-Chamorro-English dictionary: a trilingual dictionary.* Comission of the Filipino language. First Asia international lexicography conference. Manila, 1992.
- [51] SJAHRIAL, Ibrahim *et al.* *Kamus bahasa Indonesia - Bakumpai.* Departament pendidikan dan kebudayaan. 1995.
- [52] SOONGKILAWAN, Deetje *et al.* *Pempenye'se fenti den Sobeiuse. Perbendaharaan kata bahasa Sobei. Sobei vocabulary.* Universitas Cendrawasih. Summer institute of linguistics. Irian Jaya, 1987.
- [53] SULAIMAN, Budiman. *Bahasa Acèh.* Pusat pembinaan dan pengembangan bahasa. Departament Pendidikan dan Kebudayaan. Jakarta, 1979.
- [54] TREGEAR, Edward. *Dictionary of Mangareva.* Board of directors of the New Zealand Institute. Wellington, 1899.
- [55] Von PREISSIG, Edward Ritter. *Dictionary and grammar of the Chamorro language of the island of Guam.* Government Printing Office. Washington, 1918.
- [56] WHITE, Geoffrey. *Cheke Holo (Maringe / Hograno) dictionary.* The Australian National University. Department of linguistics. Research school of Pacific Studies. Canberra, 1998.
- [57] ZAMORA, Neri *et al.* *A topical vocabulary in English, Pilipino, Ilokano and Eastern Bontoc.* Summer institute of linguistics. Bureau of elementary education. Institute of national language of the Ministry of education and culture of Philipines. Manila, 1981.

- [58] *English - Hiligaynon (Ilongo)*.
- [59] *English - Malagasy phrase book. Firesahana amin' ny teny Anglisy sy Malagasy*. Les guides de poche Madagascar. Madagascar print and press company. Antananarivo, 1973.
- [60] *English - Rungus dictionary*. Kudat, 2009.
- [61] *Kamus bahasa Manumbai - bahasa Indonesia - English - Français*. Kasoar Travel. VilbrekProd. 2008
- [62] *Register of roots in the Rungus dialect. Pongumpugan dot ongopuun dit pongoretan do Rungus*. Kudat, 1992.
- [63] *Tetun - Inglés Tetum - English*. Instituto Nacional de Linguística. 2003.
- [64] *Visayan - English dictionary. Kapulúngan Binisayá-Ininglís*.

Dictionaris en línia

- [65] ALBERT, Salich. HARRISON, Sheldon P.
Mokilese-English dictionary www.trussel2.com/mok
- [66] BENDER *et al.* *Micronesian comparative dictionary* www.trussel2.com/mcd
- [67] BLUST, Robert. TRUSSEL, Stephen
Austronesian comparative dictionary www.trussel2.com/acd
- [68] DELAPORTE, Philipe. *Nauruan dictionary*
(1907) www.trussel.com/kir/naudel.htm
- [69] JOSEPHS *et al.* *Palauan - English dictionary* www.trussel2.com/pal
- [70] THAYER, John. *Yapese - English dictionary* www.trussel2.com/yap
- [71] 3NS Corpora Project <http://languages.markfullmer.com/index.php>
- [72] A combined Kiribati - English dictionary www.trussel.com/kir/dic/dic_a.htm
- [73] A Buhu Bicol vocabulary <http://buhiclaveria.tripod.com/yamada>
- [74] Ako so sarig. Kamus bahasa Bidayuh Bisapug <http://jeniandshaklee.blogspot.fr/2014/03/kamus-bahasa-bidayuh-bisapug.html>
- [75] Alam inspirasi. Kamus bahasa Lampung <http://isnandispd.blogspot.fr/2013/06/kamus->

- bahasa- lampung.html
- [76] An English - Kiribati finderlist www.trussel.com/kir/dic/find_a.htm
- [77] Arisandi blogs. Kosa kata bahasa Tidung <http://arisandi-fkip.blogspot.fr/2012/01/kosa-kata-bahasa-tidung.html>
- [78] Assalamu'alaikum. Kamus bahasa Dayak <http://klikdevi.blogspot.fr/p/bahasa-dayak-ngaju.html>
- Ngaju
- [79] Austronesian basic vocaburay database <http://language.psy.auckland.ac.nz/austronesian>
- [80] Baliwae: Kamus bahasa Bali-Inggris-Indonesia <http://kamus.baliwae.com>
- [81] Bahasa dan dialek Asia <http://word-dialect.blogspot.fr>
- [82] Bahasa Kei Tual Maluku Tenggara <http://www.ceritamu.com/cerita/BAHASA-KEI-Vevu-Evav-TUAL-MALUKU-TENGGARA>
- [83] Bahasa Tidung <http://bahasatidung.blogspot.fr>
- [84] Basa Bali Wiki. Kamus bahasa Bali - Inggris - Indonesia http://dictionary.basabali.org/Main_Page?setlang=id
- [85] Bienvenu à Madagascar
Dictionnaire français - malgache www.madascope.com/dico.html
- [86] Binisaya.com. English to Binisaya (Cebuano) dictionary thesaurus www.binisaya.com/cebuano
- [87] Bisaya Sarawak online. Kamus bahasa Bisaya Sarawak - bahasa Melayu <https://bisayaonline.wordpress.com/kamus-bisaya>
- [88] Blog Kahayan. Belajar bahasa Dayak Ngaju <http://kahayan.heck.in/belajar-bahasa-dayak-ngaju.xhtml>
- [89] Bohol Philippines. Cebuano-English dictionary www.bohol.ph/wced.php
- [90] Bolinao dictionary <http://bolinao.webonary.org>
- [91] Cebuano dictionary <http://cebuano.pinoydictionary.com>
- [92] Cebuwatch. Parts of the body in Cebuano www.ceuwatch.com/cebuano-dialect/cebuano-body-parts.html

- [93] Cempaka oku nama desaku. Belajar bahasa komering <http://komering-cempaka.blogspot.fr/2010/12/belajar-cepat-bahasa-komering.html>
- [94] Central Sinama - English English Central-Sinama dictionary www-01.sil.org/asia/philippines/prog/sml/dict/index-english/index.htm
- [95] Chamorro dictionary www.chamoru.info/dictionary
- [96] Curso básico de lengua rapanui El cuerpo humano. Hāpī i te re'o rapanui. Te hakari o te tangata www.logos.it/corso_rp/21_lezione_H.html
- [97] Diccionario castellano-rapanui www.diccionariosdigitales.net/GLOSARIOS%20y%20VOCABULARIOS/Diccionario%20CASTELLANO-RAPANUI-AAA-ZZZ.htm
- [98] Diccionario español-rapanui https://incubator.wikimedia.org/wiki/Wb/rap/Diccionario_esp%C3%B1ol_-_rapa_nui/Sustantivos
- [99] Diccionario Pascuense (rapa nui) <http://rubeentj.blogspot.fr/2011/04/diccionario-pascuenserapa-nui.html>
- [100] Dictionary of Cook Islands languages <http://cookislandsdictionary.com>
- [101] Dictionnaire de l'Académie Tahitienne www.farevanaa.pf/dictionnaire.php
- [102] Dictionnaire malgache et encyclopedie de Madagascar <http://motmalgache.org>
- [103] Ditya21 cool the best. Kamus bahasa Maanyan <https://ditya21cool.wordpress.com/2011/12/23/kamus-bahasa-dayak-maanyan>
- [104] Easter Island Tourism. Diccionario rapanui-español
- [105] English-Marshallese finderlist www.trussel2.com/MOD/Finder2A.htm
- [106] Ethnic languages dictionary <http://www.sabah.gov.my/lks/v2/index.php?q=dictionary>
- [107] Forum komunikasi dan pengembangan

- budaya dan bahasa Tomini. Kamus bahasa Tomini <http://amar-hidayatullah.blogspot.fr/2013/04/bahasa-tomini-tialo-bahasa-tomini-tialo.html>
- [108] Free dictionary project www.dicts.info
- [109] Freelang www.freelang.net/dictionary/index.php
- [110] Glosbe <https://ca.glosbe.com/all-languages>
- [111] Grammar and dictionary of the Pangasinan language <http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text-idx?c=philamer;idno=ADL9486.0001.001>
- [112] IKB Kalbar. Standar ejaan bahasa kanayatn <http://evigo-ikbkalbar.blogspot.fr/2012/04/standar-ejaan-bahasa-kanayatn.html>
- [113] Informasi Kapuas. Kamus Dayak Ngaju - Indonesia <http://www.kapuas.info/2010/07/kamus-dayak-ngaju-indonesia.html>
- [114] Iptek, Adroid and history. Bahasa Dayak Ngaju <http://juliancipid.blogspot.fr/2011/01/bahasa-dayak-ngaju.html>
- [115] Jendela kehidupan. Beberapa kumpulan kata bahasa Dayak Ngaju <http://al-jangkang.blogspot.fr/2014/05/beberapa-kumpulan-kata-bahasa-dayak.html>
- [116] Justitia. Kamus bahasa Minang-Indonesia <http://afrinolyefa.blogspot.fr/2013/12/kamus-bahasa-minang-indonesia.html>
- [117] Kamus bahasa Bali <http://kamusbahasabali.blogspot.fr/p/kamus-bahasa-indonesia-bali.html>
- [118] Kamus bahasa Banjar <http://tabalongkab.go.id/kbb/kamus.htm>
- [119] Kamus bahasa Banjar <http://banjarmasinbungas.com/kamus-bahasa-banjar/#.ViUmm3Xtmko>
- [120] Kamus bahasa Banjar (Banjarese) ke bahasa Malaysia (Malay) <https://www.facebook.com/notes/%D9%81%D8%A7%D9%8A%D8%B2-%D9%86%D8%A7%D9%82%D9>

- %85%D8%A7%D9%86/kamus-bahasa-banjar-
banjarese-ke-bahasa-melayu-malaysia/199524088428
- [121] Kamus bahasa Batak <http://kamusbatak.sintaxindo.com>
- [122] Kamus bahasa Batak Toba -
Indonesia <http://web.tiscali.it/batak>
- [123] Kamus bahasa Bonggi <http://bonggi.webonary.org/?lang=MS>
- [124] Kamus bahasa Inggris - Indonesia -
Duri <http://www.ling.hawaii.edu/ldtc/languages/duri/index-english/main.htm>
- [125] Kamus bahasa Jawa-Indonesia-
Inggris-Belanda <http://kamus.ugm.ac.id/jowo.php>
- [126] Kamus bahasa Maanyan - Indonesia
English <https://www.facebook.com/notes/dayak-maanyan/kamus-bahasa-maanyan-dayak-maanyan-dictionary/319637111425259>
- [127] Kamus bahasa Manado www.kamus.comuf.com
- [128] Kamus bahasa Minang <http://13306002.blogspot.fr/2010/01/kamus-bahasa-minang-bahasa-paling-keren.html>
- [129] Kamus bahasa Sunda. Terjemahan www.kamusbahasasunda.com
- [130] Kamus besar bahasa Indonesia <http://kbbi.web.id>
- [131] Kamus Daerah www.kamusdaerah.com
- [132] Kamusiana <http://kamusiana.com/index.php>
- [133] Kandok Family. Mari belajar bahasa
Dusun Kadazan <http://kandokfamily.blogspot.com/2015/03/mari-belajar-bahasa-dusun.html>
- [134] Kaskus. Bahasa Dayak Ngaju <http://archive.kaskus.co.id/thread/1550027/10>
- [135] Kepano's Hawaiian combined
dictionary www.trussel2.com/haw
- [136] Konjo & Bugis bulukumba. Kamus
Inggris - Indonesia - Konjo - Bugis -
Lontara <http://www.konjo.hostoi.com/index-indonesia/main.htm>

- [137] Krama Bali ring Buol Sulteng <http://kramabalibuol.blogspot.fr/2009/01/kosa-kata-bahasa-buol.html>
- [138] Kumpulan lirik lagu Minang. Kamus bahasa Minang <http://liriklaguminang.blogspot.com/2011/09/kamus-bahasa-minang-i.html>
- [139] Learn Bikol Polangui. Lesson 10: Partsof the body <http://learnbicol.blogspot.fr/2009/07/lesson-10-parts-of-body.html>
- [140] Lingvosoft dictionaries. Tagalog. [www.lingvozone.com/LingvoSoft-Online-English-Tagalog%20\(Philippines\)-Dictionary](http://www.lingvozone.com/LingvoSoft-Online-English-Tagalog%20(Philippines)-Dictionary)
- [141] Marshallese-English online dictionary www.trussel2.com/MOD
- [142] Menjalami hidup seperti air yang mengalir <https://rizalarigayo.wordpress.com/2012/11/10/bahasa-tomini-tialo>
- [143] NTU Corpus of Formosan languages <http://corpus.linguistics.ntu.edu.tw>
- [144] Ogawa's vocabulary of formosan languages
Tancat des de l'estiu de 2015 www.joao-roiz.jp/OGV
- [145] Onna Lestoin. Mari kita belajar dan mengenal bahasa Kei sehari-hari www.letsoinonna.blogspot.fr/2013/04/marri-belajar-dan-mengenal-bahasa-kei.html
- [146] Opo manuwu kreatif. Kamus bahasa Maanyan <http://venazhe.blogspot.fr/2011/04/kosakata-bahasa-dayak-maanyan-indonesia.html>
- [147] Pariwisata UNJ. Bahasa Dayak Ngaju <http://unj-pariwisata.blogspot.fr/2012/05/bab-7-sistem-bahasa.html>
- [148] Penerjemah Indonesia-Sunda <http://kamus-sunda.com/penerjemah.html>
- [149] Planet Dialek <http://planetdialek.blogspot.fr>
- [150] Pohnpeian-English dictionary www.trussel2.com/pnp
- [151] Pueblo rapanui. Diccionario rapanui-español español-rapanui <http://pueblosoriginarios.com/lenguas/rapanui.php>

- [152] Pukapuka lexicon <http://www.massey.ac.nz/~bwhite/PukapukaLexicon/lexicon/index.htm>
- [153] Quizlet <https://quizlet.com>
- [154] Rizal Mulyadi. Kamus bahasa Kadorih <https://rizalarigayo.wordpress.com/category/kamus-bahasa-daerah/page/3>
- [155] Rizal Mulyadi. Kamus bahasa Komering <https://rizalarigayo.wordpress.com/2012/11/10/bahasa-komering-umum>
- [156] Rizky jakaraya. Kamus bahasa Maanyan <http://rizkyjakaraya.blogspot.fr/2012/12/kamus-bahasa-dayak-maanyan.html>
- [157] Rumpun Dayak Ngaju. Percakapan sehari-hari dengan bahasa Ngaju <http://rumpundayakngaju.blogspot.fr/2011/06/percakapan-sehari-hari-dengan-bahasa.html>
- [158] Salimbatu. Kamus bahasa Tidung - Indonesia <http://salimbatustruggel.blogspot.fr/2012/06/kamus-bahasa-tidung-indnesia.html>
- [159] Sembang Seni. Kamus perbendaharaan kata bahasa Bisaya Sabah <http://bicaseni.blogspot.fr/2009/07/main-main-bahasa-bisaya-saya.html>
- [160] Sepenraya. Kamus bahasa di Sulawesi Selatan <http://spenraya.blogspot.fr/2012/06/sekarang-saya-mau-posting-kamus-kamus.html>
- [161] Simpei Penyang. Kamus bahasa Dayak Ngaju <http://simpeipenyang.blogspot.fr/2011/12/kamus-dayak-ngaju.html>
- [162] SIL Philipinnes. Central Tagbanwa dictionary www-01.sil.org/asia/Philippines/prog/tgt/dict/index.html
- [163] Somporiding. Kamus bahasa Malaysia -bahasa Dusun Kadazan <http://somporing.blogspot.fr/2008/10/kamus->

- bahasa-malaysia-ko-bahasa-dusun.html
- [164] Study Indonesian
English-Indonesian dictionary www.studyindonesian.com/dictionaries/v2dictionary_ei.html
- Indonesian-English dictionary www.studyindonesian.com/dictionaries/v2dictionary_ie.html
- [165] Talking dictionaries <http://talkingdictionary.swarthmore.edu>
- [166] Tagalog dictionary www.tagalog-dictionary.com
- [167] Tagalog dictionary <http://tagalog.pinoydictionary.com>
- [168] Tano Batak. Kamus bahasa
Indonesia-Batak <https://tanobatak.wordpress.com/2010/02/06/kamus-indonesia-batak>
- [169] The art in the world. Sejarah bangsa
Tidung <http://theartintheworld90.blogspot.fr/2012/12/sejarah-bangsa-tidung.html>
- [170] The Bisaya to English dictionary <http://matoadau.blogspot.fr>
- [171] The Malaysian lifestyle media. Mari
belajar bahasa Dusun Kadazan bersama <http://eforum2.cari.com.my/forum.php?mod=viewthread&tid=103792>
- [172] The online Ilokano dictionary project www.toidp.com
- [173] (Tikak) diakuin. Kamus bahasa
Banjar <http://diakuin.blogspot.fr/p/kamus-bahasa-banjar.html>
- [174] Voyage linguistique autour de l'Île
Rouge. Dictionnaire malgache - français
français - malgache <http://dico.malgache.free.fr>
- [175] Yami (Tao) dictionary project http://yamibow.cs.pu.edu.tw/index_LexiquePro_en.htm
- [176] Yazg's Weblog. Diccionario rapanui <https://yazg.wordpress.com/diccionario-rapa-nuhi>
- [177] Yoda. Kamus bahasa Komerling <http://muhammadyd.blogspot.fr/2014/04/kamus-bahasa-komerling.html>
- [178] Yuniar Vanilla: Kamus bahasa
Bakumpai <http://yuniarvanilla.blogspot.fr/2012/04/kamus-bahasa-bakumpai.html>

